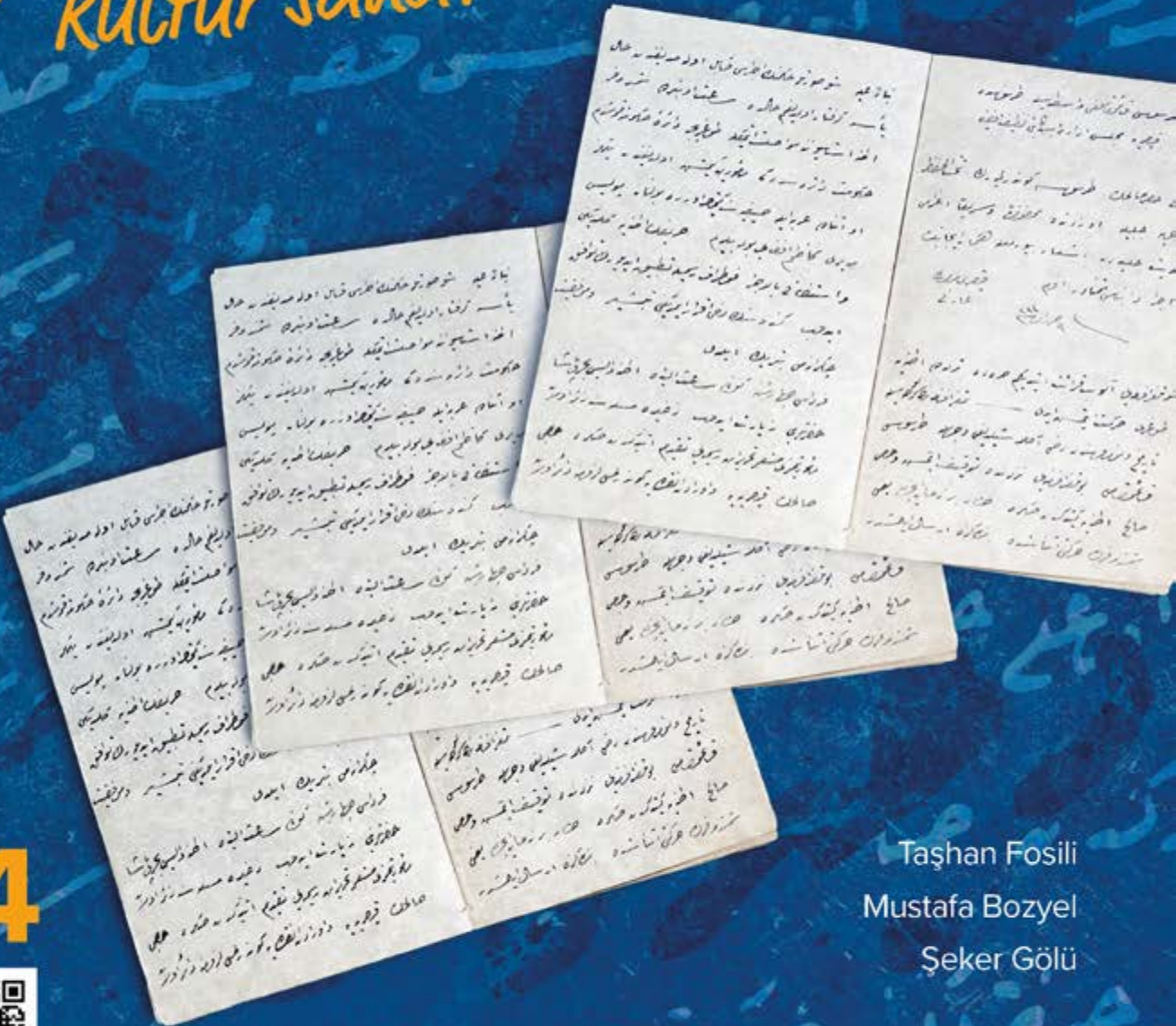

sehir

ISSN: 2548-0081

kültür sanat

24

KAYSERİ
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

www.kayseri.bel.tr

Taşhan Fosili
Mustafa Bozyel
Şeker Gölü

Ahmet Nazif Efendi'nin
Bilinmeyen Eseri
SİS SEYAHATNAMESİ

Büyük ebatlarda

lideriz

Avrupa'nın en büyük
Vitriye Üretim Tesisi olan
Turkuaz Seramik,
büyük ebatlı ürünlerin
üretiminde tek söz sahibi.

22 cm'den 250 cm'e
kadar tüm ebatlarda üretim
kapiliyetine sahibiz.

Turkuaz
SERAMİK

CeraStyle
SANİTARYUM

444 23 34
www.turkuazseramik.com.tr
• CeraStyle Turkuaz Seramik A.Ş.'nin
Tescilli Markasıdır.

ŞEHİR KÜLTÜR SANAT

ARALIK 2018 SAYI: 24

Ücretsizdir

Yerel Süreli Yayın

ISSN: 2548-0081

E-ISSN: 2564-7113

İMTİYAZ SAHİBİ

Kayseri Büyükşehir Belediyesi adına
Kayseri Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri
Hüseyin BEYHAN

GENEL YAYIN DANIŞMANI

Yusuf YERLİ

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Dursun ÇİÇEK

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Salih ÖZGÖNCÜ

YAYIN KURULU

Ahmet Selman AKYURT
Prof. Dr. Celalettin ÇELİK
Dursun ÇİÇEK
Fehmi GÜNDÜZ
Mustafa İBAKORKMAZ
Dr. Faruk KARAARSLAN

Ayşe ÖNDER
Salih ÖZGÖNCÜ
Osman YALÇIN
Yusuf YERLİ
İlyas YILDIRIM

FOTOĞRAF KURULU

Dursun ÇİÇEK
Ali SARAÇOĞLU
Abdullah KOÇ

Faik ÇİFTÇİ
Fatih S. Mehmet ÇOLAK

YAYIN KOORDİNATÖRÜ

Ahmet Deniz DOĞAN

GÖRSEL YÖNETMEN

Ali SARAÇOĞLU

REDAKSİYON

Mustafa İBAKORKMAZ
Rumeysa ERSÖZLÜ

KAPAK TASARIMI

Ali SARAÇOĞLU

İLETİŞİM

Milli Mücadele Müzesi
Tacettin Veli Mah. İnönü Bulvarı No.72
38050 Melikgazi / KAYSERİ
t: (0352) 220 70 50 - 90
sehir38@kayseri.bel.tr
www.kayseribusam.com

şehir
kültür sanat

YAPIM

 bilge tasarım atölyesi

Barbaros Mahallesi Oymak Caddesi
Sümer Hukuk Plaza A-Blok No: 8 Kat: 10/55
Kocasinan - Kayseri
t: +90 352 221 16 16
bilgi@bilgegrafik.com

TASARIM

Ahmet Deniz DOĞAN
Şerife BOZDAĞ

İLLÜSTRASYON

Tuğba DÖKMECİ (s.36-37)

BASKI

HAMDİOĞULLARI A.Ş.
Büyük Sanayi 1. Cadde
Elif Sokak 7/244-246-247
İskitler - ANKARA
t: +90 312 342 08 00

Bu dergide yer alan yazı, makale, fotoğraf ve illüstrasyonların elektronik ortamlar da dahil olmak üzere çoğaltılma hakları yalnızca Kayseri Büyükşehir Belediyesi'ne aittir. Yazılı izin olmadıkça makul alıntılar dışında bir kısmının ya da tamamının çoğaltılması yasaktır. Yayımlanan yazıların hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir.

Dergimiz TÜRDEB -Türkiye Dergiler Birliği üyesidir.

▲ F.: Ali Rıza Baykan

başkandan...

Şehir'imizden Selamlar

24. sayımızla huzurlarınızdayız. Bu sayı ile birlikte ikinci dalyamızı da yapmış olduk. Şehir dergimizin ilk sayısını planlarken her sayısında sadece Kayseri'mizin tarihini, kültürünü, sanatını yansıtacağımızı belirtmiştik. Bu bağlamda 24 sayıdır önemli bir hafıza oluşturduğumuz farkındayız. Şehir kültürü dediğimiz gerçekte tarihten bugüne taşıdığımız ve kendisinden ilham aldığımız hafıza değil midir? Bir şehrin tarihi, geleneği, efsanesi, sanatı, hikâyesi yoksa zaten kültürü de yok demektir. Eğer tarih ve gelenek; şehir kültürü anlamında bir tavır, şuur ve yaşama biçimi halini alıyorsa bir anlama sahiptir. Önemli olan geçmişi tarih yaparak bir geleneği, efsaneyi, sanatı, hikâyeyi bugüne taşımak ve bugünde anlamlı kılmaktır. Şüphesiz ki bunun da en önemli yolu kitaplar, dergiler ve benzeri yayınlardır. 24 sayıdır bu bilinçle ve şuurla Kayseri'yi tarihi ve bugünü ile somutlaştırmaya çalıştık.

Bu sayımız ilklerle dolu. Kayseri ile ilgili önemli bir kitabı ilk kez biz tanıtmış ve kültür hayatımıza dahil etmiş olacağız. Kendisi aynı zamanda önemli bir Kayseri tarihçisi olan Ahmet Nazif Efendi'nin *Sis Seyahatnamesi* isimli, şimdiye kadar bilinmeyen eserinin hikâyesini hocamız Serdar Kozan'ın yazısından okuyacaksınız.

Kayseri son zamanlarda kültür ve tarih alanında ilkler ile anılmaya başlandı. Kızılırmak havzasında ortaya çıkan fosiller dünya ve Anadolu tarihi açısından önemli bulgular. Konuyla ilgili detaylı yazıyı kazı bölgesinde bulunan Prof. Dr. Cesur Pehlevan yazdı.

Kayseri'ye hizmet etmiş ve şehrimizle özdeşleşmiş sembol şahsiyetler bölümünde İbni Arabi'nin arkadaşı, Ahi Evran'ın kayınpederi ve Fatma Bacı'nın babası Evhaddüddin Kirmani var. Mehmet Çayırdağ'ın kaleminden

okuyacaksınız. Editörümüz Dursun Çiçek bugün Şeker Gölü diye bildiğimiz tarihî Keykubat Gölü'nü yazdı. Birbirinden güzel fotoğraflar eşliğinde okuyacaksınız.

Mekânların insan hissiyatına etkileri doğrudan ruh dünyamızla ilgilidir. Bir kabir, bir tarihî ev veya bir medrese bizi alıp geçmişe götürdüğü gibi geçmişî de bugüne getirir. Bu anlamda Celaleddin Siphioğlu'nun *Melik Muhammed Gazi'nin Kabrinde* yazısı anlamlı, hüznü ve duygulu bir yazı.

Mimar Sinan'ın İzinde bölümümüzde bu kez İstanbul'dayız. Önder Kaya *Sokollu Külliyesi*'ni yazdı.

Mustafa İbakorkmaz'ın tarihçi Dr. Öğretim Üyesi Muhammet Fazıl Himmetoğlu ile yaptığı söyleşi gerek Kayseri tarihi ve gerekse Türk tarihi açısından önemli bilgiler içeriyor. Film Akademisi hocamız Hasan Basri Bey'in *Bir Belgeselcinin Gözünden Kayseri* yazısı bir gezi ve belgesel tadında. Birbirinden güzel fotoğraflar eşliğinde keyifle okuyacaksınız.

Şehrin Yüzleri bölümümüzde Kasım ayı içinde kaybettiğimiz bir kültür ve sanat insanımız var. Kayseri'de Amca lakabı ile de tanınan, şehrimizin

musiki kültürüne katkılarını asla unutmayacağımız, tevazu ve nezaket timsali Mustafa Bozyel'i rahmetle tekrar anıyor ve yakınlarına sevenlerine başsağlığı diliyorum.

Şehir ve Hafıza bölümümüzde yine yıllardır Kayseri'yi fotoğraflayan önemli bir fotoğrafçımız Ali Rıza Baykan var. Şehrimizin birbirinden güzel mekânlarını fotoğraflar ve Alper Asım'ın yazısı eşliğinde dolaşacaksınız.

Metin Şimşek Bey'in *Avşar Ağıtları* yazısının ikinci bölümü, Kayseri Mutfağı, Akademi Günlüğü ve kültür sanat haberleri ile dergimiz yine dopdolu.

Bir sonraki sayımızda buluşmak dileğiyle yeni yılınızı tebrik ediyor hayırlara vesile olmasını diliyorum...

Mustafa ÇELİK

KAYSERİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI

PORTRE

Evhadüddin-i Kirmanî

Mehmet Çayırdağ / Yusuf Turan Günaydın

➤ 6

DOĞA

Şeker Gölü

Dursun Çiçek

➤ 10

GÜNCEL

**Yamula Barajı Taşhan Fosil
Lokalitesi Çalışmaları 2018**

Prof. Dr. Cesur Pehlevan

➤ 18

KİTABİYAT

Ahmet Nazif Efendi ve Yeni Bulunan

Eseri: Sis Seyahatnamesi

Serdar Kozan

➤ 24

MEKÂN

Melik Muhammed Gazi'nin Kabrinde

Celalettin Sipahioğlu

➤ 32

MİMAR SİNAN'IN İZİNDE

**Mimar Sinan'ın Kadırga'daki
Yadigârı: Sokollu Külliyesi**

Önder Kaya

➤ 36

SÖYLEŞİ

Zaman, Mekan, Tarih ve Kayseri

Mustafa İbakorkmaz

➤ 42

GEZİ

**Bir Belgeselcinin
Gözünden Kayseri**

Hasan Basri

➤ 48

ŞEHİR VE EDEBİYAT

Avşar Ağıtları Üzerine 2

Metin Şimşek

➤ 56

ŞEHİR VE HAFIZA

Kayseriyi Fotoğraflayanlar:

Ali Rıza Baykan

Alper Asım

➤ 62

ŞEHİRİN YÜZLERİ

Mustafa Bozyel

Dursun Çiçek

➤ 70

SOFRA

Yoğurtlu Yarma Çorbası

Şehir Kültür Sanat

➤ 76

BÜSAM-AKADEMİ

Akademi Günlüğü

➤ 78

ŞEHİR VE KÜLTÜR

**Kaymek: Bir Hayat Bir
İnsan Hikâyesi**

Pınar Aslan Karabulut

➤ 82

KÜLTÜRDEN

Şehirden Kısa Kısa Haberler

Şehir Kültür Sanat

➤ 88

İbni Arabî'nin Arkadaşı,
Ahi Evran'ın Kayınpederi

Evhadüddin-i Kirmanî

Mehmet Çayırdağ / Yusuf Turan Günaydın

Kayseri'de yaşamış sufilerden. Tam adı Şeyh Evhadüddin Hâmid b. Ebi'l-Fahr el-Kirmanî'dir. Kaynaklardaki bilgiler kesin olmadığı için ancak M 1164-1166 yılları arasında İran sınırları içindeki Kirman'da doğduğu söylenebilmektedir. Yine kesinlik belirtmeyen kaynaklara göre 1238 yılında ölmüştür. Kabrinin nerede olduğu konusunda birbirini tutmayan görüşler vardır. Evliyâ Çelebi Kayseri'de medfun olduğunu söylerken, Bağdat'ta, Konya'da veya Diyarbakır'da defnedildiğini söyleyen kaynaklar da vardır. Kirmanî'nin ayrıca Turhal'da bir makamı (türbesi) bulunmaktadır.

Hayatı büyük ölçüde menkıbevî kaynaklara dayalı olan Kirmanî, ömrünün bir kısmını Anadolu'da ve dolayısıyla Kayseri'de geçirmiştir. Tasavvuf ilminde üstadı Muhammed es-Sücasî'dir. Ünlü

sufilerden İbn-i Arabî'nin (ö. 1241) yakın dostu idi. Çevresinde oluşan tasavvuf halkası sebebiyle yaşadığı devrin birçok ünlü sûfisinin Evhadiye dervişlerinden olduğu kabul edilmektedir. Bunların çoğu Ahî Evran başta olmak üzere Fahreddin Irakî, Bahaüddin Toğan, Taptuk Emre, Cemaleddin-i Aksarayî, ve Yusuf-i Hakikî gibi Anadolu'da yaşamış sufilerdir.

Evhadiyye tarikatında kişinin Yaradan'ın eserleri olan eşya ile meşguliyet içinde olması, eşyanın esrarını ve güzelliklerini temaşa ederek Yaradan'ın celâl ve cemâline ulaşması, iyiliklerin gizli tutulması, buna karşılık insanlar tarafından kötü bir

biçimde anılmaktan çekinilmemesi (melâmet) gibi özellikler öne çıkar. Bu sebeple Kirmanî'ye bazı suçlamalar yöneltilmiştir.

Fütüvvet teşkilâtıyla da ilgisi bulunan Kirmanî'nin Ahî Evran'ın piri olduğu görüşü doğru kabul edilirse, Kirmanî'nin Anadolu'da (ilk olarak Kayseri'de) Fütüvvetin bir uzantısı biçiminde gelişmeye başlayan Ahiliğin silsilesinde yer aldığı da söylenebilir. Ayrıca varlığından ihtiyatla söz edilse de birçok kaynakta adı geçen Bacıyan-ı Rum (Anadolu Bacıları) teşkilâtı da kızı (bazı kaynaklarda eşi) olduğu söylenen Fatma Bacı'ya dayandırılır.

Mikail Bayram, Anadolu Selçukluları sultanı I. Gıyasüddin Keyhüsrev'in hocası Mecdüddin İshak'ın hacdan Anadolu'ya dönerken birtakım ilim adamı ve sufileri beraberinde Anadolu'ya sevk ettiğini, Kirmanî'nin de Ahi Evran'la birlikte o esnada Anadolu'ya gelenlerden olduğunu söyler. Buna göre Kirmanî Anadolu'da bir Fütüvvet reisi olarak bulunmuş ve çoğunlukla da Kayseri'de ikamet etmiştir. Kayseri'de bir evlilik de yapan Kirmanî'nin burada Fatma adlı bir kızı dünyaya gelmiştir. Kayseri'de bulunduğu sıralarda Türkmenlerle Selçuklu yönetimi arasında yaşanan gerginlikten Türkmen kökenli olan Kirmanî'nin de olumsuz etkilendiği ve bu şehirdeki mallarının müsadere edildiği anlaşılmaktadır.

Evhadüddin Kirmanî'nin kurmuş olduğu Evhadiye tarikatına ait iki tekke (zaviye) de Kayseri'de bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, Eretna Devleti'nin kurucusu Alaaddin Eretna'nın 1349 yılında Kayseri'de yaptırdığı ve Köşk Medrese adıyla bilinen hangâh (tekke), ikincisi yine aynı şehirde Güllük Mahallesinde Karamanoğullarından Hacı Emir Davud'un yaptırdığı zaviyedir. (Evhadiye Tekkeleri).

Takipçilerinden biri tarafından, Kirmanî'nin hayatını menkıbevî de olsa hemen bütün ayrıntılarıyla ele alan *Menâkıb-ı Evhadüddîn-i Kirmânî* adlı bir eser kaleme alınmış ve bu eser Gelibolulu Muhyiddin tarafından Türkçeye tercüme edilmiştir. (Neşr. M. Bayram) ■

ESERLERİ:

Rubâîyyât, (Çev. Mehmet Kanar, 1999)

Misbâhu'l-Ervâh (Yazma)

RUBAİLERİNDEN SEÇMELER

“Beş altı kişi hayatı oyun bilir
Onu kısa veya uzun bir ölçü bilir
Marifet pınarından o kişi su içer ki
İbranice, Türkçe ve Arapça bilir...”

“Benim ecdadım İran sudurundandır.
Takdirde her birisi bir Süleyman'dır.
Ben kendime dayanarak birisi olmam gerekir.
Onun makamı bizi ilgilendirmez.”

“Ey gönül! Mademki yapılanların hesabı verilecek,
Gerçekten de nasıl bâtil ile hoşnut olabilirsin?
Sermayen ziyan olmadan önce kazanç ara.
Yoksa bir kere gitti mi ne fayda.”

“Bu dünyaya gelip gitmemizin, kazancı nerede?
Ömrümüzün umut ipliği ne oldu, nerede?
Bu feleğin çemberinden nice temiz canlar
Yandı kül oldular, hani dumanları, nerede?”

“Zamanenin elinde çok mazlumum ben
Yoksa Rum ülkesine layık olur muydum hiç
Yüz hünerime rağmen bir gam çekmem
Ne mücrimim ne de mahrumum ben...”

Kaynakça:

Mikâil Bayram, *Şeyh Evhadü'd-Dîn Hâmid el-Kirmânî ve Evhadiyye Hareketi*, Konya 1999; Kirmânî, *Rubâîler*, Çev. M. Kanar, 1999, s. 241; Şeyh *Evhadiüddin Hamid El-Kirmanî ve Menâkıb-Nâmesi*, Yay. haz. Mikail Bayram, İstanbul 2008; Nihat Azamat, “Evhadüddin-i Kirmanî”, *DİA*, C. XI; Mustafa Keskin, “Bacıyan-ı Rum (Anadolu Bacıları)”, *Kayseri Ansiklopedisi-I*, 2009, s. 183-184; Kemal Göde, *Eratnahılar*, Ankara 1994; M. Çayırdağ, “Vakıf Kayıtlarında Hacılar”, *I. Hacılar Sempozyumu*, Kayseri 2008.

Bu yazı Kayseri Ansiklopedisi'nden alınmıştır

ŞEKER GÖLÜ

*Seyr eyledim eşkâl-i hayâtı
Ben havz-ı hayâlin sularında.
Bir aks-i mülevvendir onunçün
Arzın bana ahcâr ü nebâtı.*
Ahmet Haşim / Göl Saatleri

Dursun Çiçek

Göller huzuru, sükunu ve gizemi temsil eder. Masallar deryasına daldığımızda gölün bu gizemini ve mitolojik bağlamını hissedebiliriz. Hz. İbrahim ve Balıklı Göl, Hz. Lut ve Lut Gölü, Türk mitolojisindeki süt gölü ya da hayat havuzu, Nasreddin Hoca'nın gölü süte benzeterek mayalaması, Poseidon'un mızrağını yere çalarak oluşturduğu Tuz Gölü, Gilgamiş'in aradığı ölümsüzlük otunun bir gölün dibinde olması ve benzeri pek çok anlatı aslında göllerin gizemini daha da artırır. Gölden gelen kutsal kadınlar veya kahramanlar, dünyanın kirine ve pasına karışmadan kötülüklerden korunmak için göllerde kaybolan sembol insanlar üzerinden örnekler daha da çoğaltılabilir. Özellikle de türkülerimiz göl sembolizminin en yaygın olarak kullanıldığı alandır.

*Bir seher uğradım göl kenarına
Aslım beni gördü yüzmeye durdu
Çalındı çırpındı geçti karşıma
Ela gözlerini süzmeye durdu*

Deniz ile mukayese edildiğinde bir göl daha çok sükûneti hissettirir insana. Denizin sınırlarının bilinmemesi sonsuzluk duygusuna rağmen insana nasıl bir korku, kaygı ve ürperti verirse, gölün sınırlarının bilinmesi de ona sınırlanmışlık duygusuna rağmen bir güven hissi verir. Belki de deniz sonsuzluğu temsil ederken göl kalbi ve gönlü temsil eder. Gelenekteki cennet tasvirleri denizden ziyade göllerle, ırmaklarla temsil edilir. Hatta bir yerde göl yoksa göllerin yerine

oluşturulan havuzlar yine söz konusu cennet tasviri, huzur ve sükûnet duygusu ve kaygısı ile ilgilidir.

Diğer taraftan göl-ayna metaforu da sözünü ettiğim huzur ve sükûnet ekseninde daha da belirginleşir. İnsanın aynada seyri ve seyrettiği kendi derinliği ile doğru orantılıdır. Bu anlamda ayna; içinde kaybolunan, derinleşilen, kendinin ve eşyanın seyredildiği bir araçtır. Denizin sınırsızlığına ve sahilsizliğine nazaran ayna/göl derinliği temsil eder. Denizin dalgasında seyr ayne’l yakın olmaz. Ancak gölün sessizliğinde ve durgunluğunda bu mümkündür. Onun içindir ki bir sufi göle yansıyan suretini, ruhunu saatlerce seyreder, suretin ötesine ulaşmaya çalışır.

Kayseri göllerden ziyade sazlıklarla anılan bir şehirdir. Erciyes’in etrafında bulunan Sultan Sazlığı, Hürmetçi Sazlığı Kayseri’nin doğal göl alanlarını da oluşturur. Nitekim coğrafyacılar söz konusu sazlıklardan yola çıkarak Erciyes’in bir gölün veya su havzasının ortasında yükselen bir dağ/yanardağ olma ihtimalinden söz ederler.

Suların zamanla çekilmesi ile birlikte sazlık alanlarında lokal göller ortaya çıkmıştır. Şeker Gölü de muhtemelen bu göllerden biridir. Göl şeker isminin verilmesi ise orada Cumhuriyet Dönemi’nde kurulmuş olan Şeker Fabrikası ve fabrika işçilerinin ikamet ettiği Şeker Mahallesi ile ilgilidir. Muhtemelen Cum-

huriyet öncesi gölün ismi şeker değildi.

Bugünkü Şeker Mahallesi’nin yapıldığı tepede Alaeddin Keykubad’ın yaptırdığı Kubadiye Sarayı vardır. Bundan dolayı bölgeye gerek tarihte ve gerekse bugün Keykubat ismi verilmiştir. Bazı coğrafyacılar da bundan dolayı Şeker Gölü’nden Keykubat Gölü olarak da söz

İnsan deniz kenarında git geller içerisinde uzun uzun düşünürken, dağlarda ve göl kenarlarında ise daha mistik ve gizemli bir boyuta girer. Hatta şiirler okur, türküler söyler.

ederler. Tarihçiler ise gölü sarayın bahçesi olarak zikrederler. Nitekim dönemin önemli kaynaklarından biri olan İbni Bibi sarayı ve gölü şöyle anlatır: (Alaeddin Keykubad’ın Beyşehir Gölü kenarında Kubadabad Sarayı da vardır.)

“...Bahçesinde yeşil bir deniz vardı. Yüzen balıkların kulaklarındaki halkalar altından,

sırtlarındaki zırhlar gümüştendi. Sultan bir eyvanda oturur, eyvanın önünde suyunu kevser suyundan alan ve gül suyu akıtan bir çeşme vardı. Her yer çayır, çimen ve gül idi. O bahçe ki; sanki oraya açılan kapı firdevs cennetine açılırdı...”

Aslında İbni Bibi’nin anlatımı en başta belirttiğimiz geleneksel ve mitolojik göl

tasvirlerine de uygundur. Bahçe, havuz veya göl sarayların, köşklerin genel mimarisi içinde yer bulan unsurlardandır.

Bugün Şeker Fabrikasının sınırları içinde kalan ve halk tarafından daha çok Şeker Gölü olarak nitelenen göl hala güzelliğini muhafaza etmektedir. Açık bir

piknik alanı olmaması sebebiyle doğallığını bir biçimde koruyabilmiştir. Kubadiye Sarayı ile ilgili kazılar da halen devam etmektedir. Sarayın ortaya çıkarılması ve göl ile yeniden bütünleştirilmesi ile tarihî bir mekân bugüne aktarılabilir. Bundan dolayı da koruma altına alındığını biliyo-

rum. Ayrıca Büyükşehir Belediyesinin de mekânın tarihsel sürekliliğini sağlamak amacıyla bölgeyle ilgili çalışmalar yaptığını, projeler geliştirdiğini belirtelim.

İsimler ya da adlandırmalar bir kültürün ve zihniyetin, düşünme biçiminin sürekliliği ile ilgilidir. Şeker Fabrikasından

dolayı gölün isminin şeker olarak değişmesi, İbni Bibi'nin göl ve saray ile ilgili tasvirleri okunursa çok da anlamsız kalmaz. Sonuçta bir cennet bahçesine benzetilerek anlatılan ve Keykubat gölü olarak nitelenen bir göl bugün de şeker ismiyle o cennetsi soluğu ve tadı sürdürmektedir. Nitekim gölü

gezdiğinizde bu ruhu, bu soluğu ve bu tadı derinden hissedebiliyorsunuz. Ancak yine de gelenekten gelen ve bir kültürel taşıyıcılığa sahip olan isimleri korumak ve onları gelecek nesillere taşımak daha da önemlidir. Sonuçta isimler varlıkla ve anlamla ilgilidir.

Gerçekten Şeker Gölü'nü bir cümle veya bir kelime ile anlatın dendiğinde hemen akla sükûnetin gelmesi ya da cennetten bir bahçe tanımlamasının gelmesi tesadüf değildir. Çünkü bizim geleneğimizde mekânlar tesadüfen seçilmez ve isimlendirilmez.

Şeker Gölü'nün Kayseri'nin sembolü Erciyes Dağı ile ilişkisi de ayrı bir derinliktir. Görmeden bunu anlayabilmek mümkün değildir. Nitekim göle gittiğinizde önce sadeliği, sonra ferahlığı, bir süre sonra da Erciyes açısına geçerek sonsuzluğu hissedebiliyorsunuz. Gölün içine düşmüş bir dağ tecellisi, yine gölün içinde yüzen ördeklerin dağın üstünde uçan kuşları andırırcasına estetik bir tezahüre de yol açtığını görürsünüz. Sanki Erciyes gölde/aynada kendini/ruhunu seyre dalmıştır. Balıklar sanki suda değil

de suda tecelli etmiş bulutların üstünde gezip dolaşıyorlar gibi görünür. Ağaçların türküsü ise Erciyes'ten Keykubat tepesine gider gelir.

Şeker Gölü'ne ilk gittiğimde çınar ve söğüt ağaçları ile karşılaşmıştım. Geleneğimizde kalıcılığı ve akıcılığı temsil eden iki ağaç... Biri toprağa derinliğine kök salarken öbürü gökyüzüne ve mekâna akar ve yayılır. Bir Selçuklu sarayının bahçesinde dikkatli bir okumayla ağaçlar üzerinden bile akışı ve sürekliliği seyredebiliyorsunuz.

İnsan dünyada yalnız ve gariptir. Aslında bu yalnızlığı ve garipliği, gurbeti en iyi tabiatla iç içe ve baş başayken hissedebiliyorsunuz. İnsan, tabiatla kendisi arasına bir şey koymadığında kendisi tabiata ayna/göl olduğu gibi, tabiat da insana ayna/göl olmaktadır. İki garibin ve iki gurbetin iç içeliğidir belki de yalnızlık duygusunu ortadan kaldıran. Bir şehrin yalnızlığını da bazen bir dağ, bazen bir göl, bazen bir deniz sözünü ettiğimiz bu iç içelikle ortadan kaldırabilir. Bunun içindir ki dağı

Göl Saatleri

*Yeşil sular da büyük inciden çiçekler açar.
Gümüş böcekler okur âba bir neşîde-yi hâb,
Durur sevâhilin üstünde, bî-heves, bî-tâb,
Güneş zîyâsını içmiş benât-ı hâb ü serâb..*

*İçer gümüş kıyılardan remîde âhûlar
Ve onların sesi eyler bütün sükûtu harâb;
Eder bu da'veti, durgun sulardan, istiğrâb
Gürültüsüz ve uzak mâi diğer âhûlar*

*Susar meşâcir-i pür-şâm içinde bülbül-i âb,
Sular semâ-yı hayâlâtı eyler istiâb:
Döner bu sâhil-i nîliye gölgeden kuşlar
Ağızlarında güneşten birer kızıl dür-i nâb.*

*Nücûm ü mâhı dökülmüş semânın eşcâra,
Melûl manzaralar şimdi bir gümüşlü sehâb;
Derin sulardaki ecrâmı avlayan kuşlar
Eder havâli-yi pür-nûr-ı mâh-tâba şitâb...*

*Ve ansızın suya etmekle mâh-ı dür sukut
Miyâh-ı ruhumu andırdı safha-yi tâlâb :
O rûh içinde muzî bir garîb nilüfer
Bütün elemelerin üstünde müncelî ter-ü-tâb...
Ağaçların seheri zirvesinde titreşiyor
Tuyûr-ı fâniye-i âlem-i tahayyül ü hâb.
Semâyı kaplayacak, şimdi, gâzeler gibi nûr
Zavallılar kalacaklar esîr-i ufk u türâb.
Ve onların gözü eyler nücûm-ı fecre itâb,
Ve onların sesi eyler “nihâyet”i işrâb...*

Ahmet Hâşim

olan, gölü olan, şelalesi olan, denizi olan şehirler anlam ve ruh bakımından yalnız değildirler. Keykubat gölünü biraz da bu açıdan düşledim ve hissettim.

İnsan deniz kenarında git geller içerisinde uzun uzun düşünürken, dağlarda ve göl kenarlarında daha mistik ve gizemli bir boyuta girer. Hatta şiirler okur, türküler söyler. Biz de Şeker/Keykubat Gölü'nün ve onda tecelli eden Erciyes Dağı'nın etkisiyle türküler söyleyerek, şiirler okuyarak tabiatı özümsemeye devam ediyoruz. ■

Yamula Barajı Taşhan Fosil Lokalitesi Çalışmaları 2018

Prof. Dr. Cesur Pehlevan

Çoğu kez “Güzel Atlar Ülkesi” ya da “Yanar dağların Armağanı” olarak tanımlanan Kapadokya bölgesi eşsiz jeolojik, coğrafi ve arkeolojik özellikleri ile Dünya’da benzeri olmayan küresel bir doğal miras alanıdır. Kapadokya’nın bu özelliklerine bir yenisi daha eklendi: bölgenin paleontolojik zenginliği, yani tarih öncesi biyolojik çeşitliliğini gösteren fosiller. Bunu anlatmadan önce isterseniz bölgeye bu benzersiz özelliklerini kazandıran jeolojik tarihinden kısaca bahsedelim.

Anadolu kıtasal levhaların çarpıştığı bir bölgede milyon yıllar boyunca aktif fayların etkisi altında kalmıştır. Bu nedenle Anadolu platosu kuzeyde Pontidler ve güneyde Toroslar olarak bildiğimiz sıradağ kemerleri ile çevrelenmiştir. Anadolu çoğunlukla, Senozoyik olarak bildiğimiz, 66 milyon yıl öncesinden günümüze kadar olan zaman dilimini kapsayan

jeolojik devirde oluşmuştur. Bu zaman sürecinde güneyden Afro-Arabistan ve kuzeyden Avrasya levhaları arasında kalmıştır. Yaklaşık olarak 30 ile 11 milyon yıllar arasında kalan dönemde Afrika-Arap levhası kuzeye doğru hareket etmiş ve Arap levhası Asya’ya çarparak bugün Zagros dağları olarak bildiğimiz sıradağların yükselmesine, Afrika’nın kuzeye hareketinden dolayı da Toros sıradağlarının yükselmesine neden olmuştur. Bu levha stresleri sonucu Anadolu’nun doğusu batısına göre daha yüksek ve dağlıktır.

Anadolu’nun İç Anadolu Platosu’nu ve dolayısı ile Kapadokya bölgesini de içine alan karasal alanlarındaki volkanik kayaların çoğu yaklaşık 14 milyon yıldan itibaren oluşmuştur. Bu volkanik kayalar çok daha eski olan (100 milyon ile 30 milyon arası) tabakalar üzerinde oturmaktadır. Erciyes, Hasan Dağı ve Melendiz Dağı bölgenin bilinen sönmüş yanardağlarıdır. Bölgenin en dikkat çeken oluşumlarından olan peri bacaları yanardağlardan püsküren özel bir volkan tüfünün (ignimbrite) çökmesi

Fosiller geçmişle kurulabilecek en önemli bağlardır ve bizlere yörenin o zamanki hayvan toplulukları ile ilgili bilgiler vermektedir. Bu hayvan toplulukları da o dönemde Anadolu’da nasıl bir iklim ve çevre koşulları olduğunun ipuçlarını verir.

sonucu oluşmuş ve daha sonra rüzgâr, yağmur ve kar gibi dış etkenlerden dolayı aşınarak konik ve mantar biçimli şekiller almıştır. Bizler fosillerimizi kimi zaman bu volkan tüfleri ve kimi zaman da bu tüfler arasında çökelmiş nehir ve ırmak kökenli kum ve çamur taşlarının içinde buluyoruz.

Yöredeki duyarlı vatandaşların ver-

dikleri bilgiler, Kayseri Büyükşehir Belediyesi'nin destekleri ve Kültür ve Turizm Bakanlığının izinleri doğrultusunda gerçekleştirilen çalışmalarda bugüne kadar değişik canlı gruplarına ait yaklaşık 150 adet fosil bulgusu elde edilmiştir. Bu buluntular yaklaşık olarak 7,5 milyon yıl öncesine aittirler. Buluntular arasında bugün nesli tükenmiş olan filler,

atlar, gergedanlar, zürafalar, antiloplar, gazeller, ceylanlar ve yırtıcı hayvanlara ait kafatası, diş, çene ve bacak kemikleri gibi iskeletin değişik parçaları bulunmaktadır. Fosil buluntular çoğunlukla parça kemiklerden oluşmaktadır, bir canlının fosilleşmiş bütün bir iskeletini bulmak çok zordur. Çünkü bir canlı öldükten sonra bedeni fosilleşme sürecine girmeden

önce çoğunlukla diğer yırtıcı hayvanlar tarafından parçalanır, bir nehir akıntısı tarafından sürüklenir ve iskelet bütünlüğünü kaybeder. Bu nedenle iskeletin bütün parçaları her zaman fosilleşemez. Biz ancak fosilleşme şansı yakalamış olan parçalarını bulabiliriz.

Çalışmalarımız, Yamula Barajı çevresi Taşhan mevkiinde yer alan fosil lokalite-

sinde sürmektedir. Bölgede 1 Eylül 2018 tarihinde başlayan fosil araştırmaları çalışmaları; Gazi Üniversitesi Arkeoloji Bölümü öğretim üyelerinden Prof. Dr. Okşan Başoğlu ve Nevşehir Hacıbektaş Veli Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Cesur Pehlevan danışmanlığında bir ekip tarafından gerçekleştirilmektedir.

Anadolu, Geç Miyosen olarak bildiğimiz 11 ile 5 milyon yıllar arasında kalan jeolojik dönemde bugün soyları tükenmiş olan birçok canlıya ev sahipliği yapmıştır. Bu dönemde Anadolu günümüze göre daha sıcak ve nemli bir iklime sahiptir. Bizim bulduğumuz fosiller daha çok günümüzde Doğu ve Güney Afrika'da yaşayan savana memeli faunlarına benzemektedir.

İklim değişikliği, volkanik faaliyetler, buzul oluşumu gibi olguların çoğuna tanıklık eden jeolojik devirlerde gerçekleşen memeli faaliyetleri bu jeolojik olaylardan bağımsız değildi ve bu faaliyetler sonucunda birçok tür oluştu ve birçoğu da yok oldu. Her ne kadar doğanın bu yönü acımasız görünse de yaşamın ve canlılığın devamı için bu gereklidir. Volkan

küllerinin altında ya da kurumuş bataklık alanlarında korunarak günümüze değin fosilleşip ulaşan pek çok canlı türüne ait fosil kalıntıları sayesinde bilim insanları dünyanın geçmişiyle ilgili neler olup bittiğini araştırabilmekte ve birtakım sonuçlara varmaktadır.

Fosiller geçmişle kurulabilecek en önemli bağlardır ve bizlere yörenin o zamanki havyan toplulukları ile ilgili bilgiler vermektedir. Bu hayvan toplulukları da o dönemde Anadolu'da nasıl bir iklim ve çevre koşulları olduğunun ipuçlarını verir. Anadolu'nun geçmiş dönemlerde ne tür iklimsel ve ekolojik etkiler altında kaldığını bilmek günümüz ve gelecek için iklim ve çevre tahminlerini yapmakta bize önemli veriler sunar. Zira iklim değişimleri, kuraklık ve artan sıcaklar Anadolu'muzun ve genel olarak da gezegenimizin karşı karşıya kaldığı önemli bir problemidir.

Yamula fosil buluntularının bazıları çok özeldir. Bugüne kadar Anadolu'da bu sağlamlıkta ve korunma durumunda başka örneklerin olduğunu sanmıyoruz. Bir file ait kafatası ve alt çene fosili neredeyse tama yakın korunma durumundadır. Örnekler özel teknikler kul-

lanılarak uzun ve yorucu bir çalışmanın sonucunda araziden çıkarılarak bilimsel çalışmalarının yapılacağı Kayseri Bilim Merkezine taşınmıştır.

Yaşadığımız gezegenimizi tanımanın ve anlamının en önemli yolu doğa tarihi araştırmaları yapmaktır. Tüm bu doğal zenginliklerin korunup anlaşılabilmesi ve gelecek nesillere aktarılması için bu tür çalışmaların desteklenmesi ve çoğaltarak artması gerekmektedir. Kapadokya bölgesinin benzersiz jeoloji, coğrafya ve arkeolojisine artık paleontolojik zenginliğini de katıyoruz. Hâlihazırda önemli bir turizm noktası olan Kapadokya'nın paleo-turizme açılması da bölgeye ayrı bir çekicilik katacaktır.

Çalışmaları destekleyen Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Mustafa Çelik'e, ÇEKÜL Vakfı Kayseri Temsilcisi Prof. Dr. Osman Özsoy'a ve Mimar Serdar Altundağ'a; bu uzun ve yorucu çalışmanın her aşamasında emekleri geçen ekip üyeleri Ayaz Aslan Almaz, Emre Ergüne, Ömer Dağ, Mevlüde Sezgin, Yasin Işık, Özge Kahya, Oğuzhan Köylüoğlu ve Ümit Savran'a ve yerel halka katkılarından dolayı teşekkür ederiz. ■

25

geçen eserin yayınlanması faydalı olur.”¹⁹ diyerek Ahmet Nazif Efendi’den sitayişle bahsetmekte ve onun yazdığı Mirat-ı Kayseriyye eserini müjdelemektedir. Yine Halil Edhem Bey, Hoca Hasan Medresesi’nin kitabesinin suretini Ahmet Nazif Efendi’den almıştır.²⁰ Ayrıca Gülük Camii’nin Rumî 1335’te depremden yıkılıp, Alâmeddin oğlu Gülük Şemseddin tarafından onarıldığı²¹ bilgisini de Halil Edhem Bey, Ahmet Nazif Efendi’den almıştır. Eretnaoğulları Türbesi ile ilgili olarak da Halil Edhem Bey, “*Teşekkür olunur ki, Kayserili Nazif Efendi, bu kitabeleri harap olmadan önce kopya etmiş ve birer suretini bize vermişti. Bu sayede adı geçen yerin Eretnaoğulları türbesi olduğu kesin bir şekilde anlaşılmıştır.*” diyerek Ahmet Nazif Efendi’ye minnettarlığını ifade etmektedir. Halil Edhem Bey’in, Kayseri Şehri eserini vücuda getirirken Ahmet Nazif Efendi’den büyük ölçüde faydalandığı görülmektedir. Yine Halil Edhem Bey, *Sivas Sultanı Kadı Burhâneddîn Namına Kayseri’de Bir Kitâbe* isimli önce Tarih-i Osmanî Encümeni Mecmuasının 1324 tarihli ve 16 numaralı sayısında yayımlanan daha sonra ise ayrı olarak yayımlanan makalesinde yine Ahmet Nazif Efendi’den övgüyle bahsetmektedir: *Bu kitâbeyi sabık Kayseri lıvası meclis idare Başkanîbî Nazif Efendi, 1322 senesinde mezkur Kasaba’da gördüğümüz yazıyı istinsâh etmiştik. Kayseri’nin tarihî ahvâline pek ziyade vukufu olan bu zata oranın kadîm âbideleri hakkında vermiş olduğu malumattan dolayı teşekkür borçluyuz.*²²

Mirat-ı Kayseriyye’nin varlığından Halil Edhem Bey’in bahsetmesi vesilesiyle haberdar olan birçok tarihçi -Mehmet Çayırdağ, Kemal Göde, vd.- eseri yayımlamak için Ahmet Nazif Efendi’nin vârislerine başvurmuş ancak olumsuz yanıt almışlardır. Fakat vârislerin bu iki eseri yaklaşık 80 yıl boyunca muhafaza etmelerini de takdirle karşılamak gerekir. Mirat-ı Kayseriyye, Kayseri’de çok uzun süre valilik yapan ve döneminde birçok kıymetli kitabın yayımlanmasına önayak olan Yüksel Çavuşoğlu’nun da devreye girmesiyle ancak 1987’de yayımlanabilmiştir. Erciyes Üniversitesi bünyesinde dört kişilik bir komisyon oluşturulmuş ve Mirat-ı Kayseriyye’nin yayımı bu komisyon üyelerinden olan Mehmet Palamutoğlu tarafından gerçekleştirilmiştir.²³ Burada şunu belirtmek gerekir ki Palamutoğlu’nun yaptığı çalışma mutlaka yeneden elden geçirilmelidir. Özellikle hangi kısımların Ahmet Nazif Efendi’ye, hangi kısımların Palamutoğlu’na ait olduğu

19 Göde, s. 21

20 Göde, s. 30

21 Göde, s. 44

22 Halil Edhem, Sivas Sultanı Kadı Burhâneddîn Namına Kayseri’de Bir Kitâbe, Konstantiniyye 1328, s. 2

23 Ahmed Nazif Efendi, Mirat, s. VIII

tarafından bulunarak medresenin avlusuna taşınmıştır.¹⁵ Bu iki eser de günümüzde Kayseri Müzesi’ndedir.

Nasıl ki Ahmet Nazif Efendi, Kayseri tarihinin öncüsü konumundaysa Erciyes gazetesi de Kayseri basın tarihinin öncüsüdür. Kayseri’de çıkan ilk Türk gazetesi olan Erciyes gazetesi üç devre (1910-11, 1912-13 ve 1919) olarak yayımlanmıştır. İlk yayımında sorumlu müdürü “Türkçü Gazeteci” olarak bilinen Yunus Bekir, başyazarı ise Ahmet Hilmi (Kalaç) olan Erciyes gazetesinin Yazı İşleri Müdürlüğü’nü bir dönem Ahmet Nazif Efendi yürütmüştür. Erciyes gazetesinde Ahmet Nazif Efendi’nin Kayseri tarihi, coğrafyası ve meşhur tarihî şahsiyetleri ile alakalı yirmi iki tane makalesi¹⁶ ve birkaç tane şiiri neşredilmiştir.

Ahmet Nazif Efendi bugüne kadar bilinen iki eseri olan *Mirat-ı Kayseriyye* ve *Kayseri Meşahiri*’nin bazı kısımlarını ilk defa Erciyes gazetesinde tefrika etmeye başlamıştır.¹⁷ Ancak Ahmet Nazif Efendi henüz 54 yaşında vefat edince bu iki eserinin yayımı asrın sonunu bulmuştur. Bu gecikmede Ahmet Nazif Efendi’nin vârislerinin tavrı etkili olmuştur.¹⁸

Ahmet Nazif Efendi’nin bir Kayseri tarihi kaleme aldığını ilk defa Halil Edhem Bey’den öğrenmekteyiz. *Kayseri Şehri* isimli bir Türk’ün yayımladığı ilk Kayseri tarihini kaleme alan Halil Edhem Bey, eserinin girişinde “*Gerçekten, Kayseri’de şehrin ileri gelenlerinden eski İdare Meclisi Baş-kâtibi merhum Nazif Efendi, bu hususta çaba harcayarak, bir Kayseri Tarihi meydana getirmiş ve hatta bunu yayınlamak arzusunda da bulunmuş iken, ömrü yetmeyerek 1331 (1915) yılında ölmesi, memleket için bir kayıp teşkil eder. Hatta eksik kalmış olsa bile, adı*

17 Ali Rıza Önder, Kayseri Basın Tarihi, İkinci Baskı, Kayseri 2010, s. 136

18 Mehmet Çayırdağ, “Ahmet Nazif Efendi’nin Mirat-ı Kayseriye’si”, Erciyes, Sayı: 124, Kayseri 1988, s. 4

Vilayeti Salnameleri’ne göre 1891-92’de Mekteb-i Rüştîye’de rika muallimliği, 1893-94’te ise rika ve sülûs muallimliği yapmaktaydı. 1898-99 ve 1899-1900 Maarif-i Umumiye Nezareti Salnameleri’ne göre ise Kayseri Mekteb-i İdadisi’nde yani Kayseri Lisesi’nde hüsnühât muallimi olarak görev yapmıştır.¹¹

Ahmet Nazif Efendi’nin şairlik yönü de bulunmaktadır. O aruz vezniyle bazı şiirler kaleme almıştır. Bu şiirlerinden birkaç tanesini Erciyes gazetesinde neşretmiştir.

Koy mâzi-i kasvet-sitemin hâl-i melâlin
Lâzım bize müstakbele hasr-ı nazar etmek
Dikkat idelim mes’ele-yi hâzır-ı emre
*Bir fâide virmez bize sonra keder etmek*¹²

Ahmet Nazif Efendi aynı zamanda bir koleksiyonerdir. Son dönemin en büyük Kayseri tarihçilerinden olan Mehmet Çayırdağ, Ahmet Nazif Efendi’nin bu yönü hakkında “*Ayrıca kendisi İslamî, gayri İslamî paralardan oluşan bir koleksiyon vücuda getirdi. Kayseri’ye ait paralardan oluşan bu önemli koleksiyonun bir kısmı, konak hâlindeki evlerinin komşularına düğün yapmaları için iyilik yapmak üzere tahsis edilmesi sırasında düğündeki çocuklar tarafından dolaplar açılıp paraların kapışılmasıyla yok oldu. Nazif Efendi’nin bu paralarından Kapadokya Dönemine ait bir kaç gümüşi, ölümünden çok sonraları mahkemeye intikal eden tereke eşyaları içinde görüldü.*”¹³ demektedir.

Ahmet Nazif Efendi, Kayseri’de müzeciliğin temelini de atmıştır. Yayımlanan ilk Kayseri tarihinin müellifi olan Halil Edhem (Eldem) Bey bunun şahididir. Halil Edhem Bey, Kayseri Kalesi’ne ait kapılardan olan ve sonradan genişletilen Yeni Kapı ile ilgili şunları kaydetmektedir. *Sultan II. Selim Han zamanında bu kapı dar geldiğinden genişletilmiş olduğuna dâir 975 (1567) tarihli güzel Osmanlı sülûsiyle yazılı olan kitabesinin bulunduğu 040 x 080 boyutundaki mermer levhayı bir helvacı evine aşırırmıştı. Ahmed Nazif Efendi bunu orada bularak 1322 / 1906’da liseye teslim etmiştir.*¹⁴ Yine Halil Edhem Bey’in şahadetinde Ahmet Nazif Efendi’nin Türkiye Selçuklularının ilk medresesi olan ve günümüzde maalesef harabe halinde bulunan Hoca Hasan Medresesi’nin kitabesini koruduğunu görmekteyiz. *Senelerce önce medresenin önüne bir ev yapılarak, güneye bakan kapısı kapatılmış ve bu evin sahibi kitabesini de indirerek evinin bir köşesine koymuşken, Ahmed Nazif Efendi*

- 11 Uygur Kocabaşoğlu - Murat Uluğtekin, Salnamelerde Kayseri – Osmanlı ve Cumhuriyet Döneminin Eski Harfî Yıllıklarında Kayseri, Kayseri 1998, s. 86, 107, 216, 223
- 12 Ahmet Emin Güven, Kayseri’de Yazma Mecmualar ve Muhtevalarından Seçmeler, Kayseri 2000, s. 146
- 13 Çayırdağ, Ahmed Nazif Efendi, s. 55
- 14 Kemal Göde, Halil Edhem (Eldem) ve Kayseri Şehri – Selçuklu Tarihinden Bir Bölüm-, Kayseri 2011, s. 23

atanmıştır. Bunu Hicrî 24 Şaban 1307 / 15 Nisan 1890’da tayin olduğu Vilâyet Meclis-i İdare Başkâtipliği takip etmiştir. Ahmet Nazif Efendi kâtiplikle ilgili bu memuriyetlerinden sonra Kayseri merkezi dışında idari görevler üstlenmiştir. İlk olarak Rumî 1325’te vekâleten o dönemde Sivas’a bağlı bulunan Aziziye yani Pınarbaşı Kaymakamlığı ve bunu takiben yine vekâleten o dönemde Sivas’a, şimdi ise Samsun’a bağlı olan Havza Kaymakamlığı yapmıştır.⁸ Bu iki görevin ardından yine o dönemde Sivas vilayetine bağlı bulunan Bünyan Mal Müdürlüğü’nden sonra tekrar Kayseri merkezine dönen Ahmet Nazif Efendi, İdare-i Hususiye Memurluğu’na getirilmiştir. Son görevi ise İncesu Mal Müdürlüğü’dür. Ahmet Nazif Efendi, bu görevdeyken 24 Aralık 1914’te vefât etmiş ve Seyyid Burhaneddin Türbesi’nin yanına defnedilmiştir.⁹

Ahmet Nazif Efendi başarılı bir memuriyet hayatı geçirmiş ve padişahın irade-i seniyyesi ile taltif edilmiştir. Rumî 26 Şubat 1312 / 1897’de Sultan II. Abdülhamit Han tarafından Ahmet Nazif Efendi’ye “Rütbe-i Rabia” yani “dördüncü rütbe” tevdi edilmiştir.¹⁰

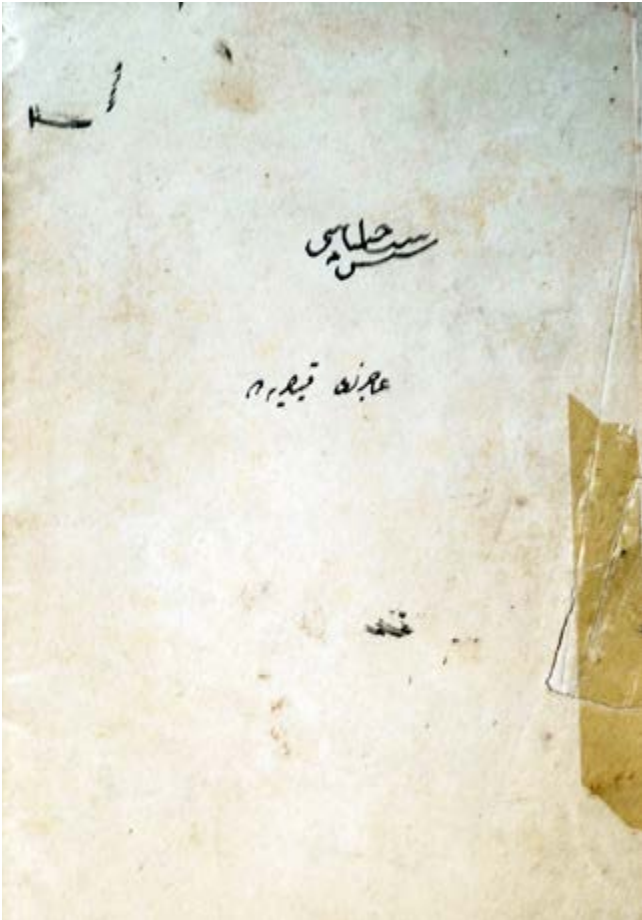
Ahmet Nazif Efendi çok yönlü bir kişiliktir. Memuriyetin yanında o, ders verecek derecede bir hattat, dergilerde yer bulacak şekilde bir şair, Kayseri’de ilk müzecilik çalışmalarını başlatan bir müzeci, aynı zamanda bir koleksiyoner, yazı işleri müdürlüğü yapan bir gazeteci ve hepsinden daha mühim olmak üzere tarihçidir ve yaşadığı dönemin şartlarında bunlarda da temayüz etmiştir.

Dede ve baba mesleği olan kâtiplikte başarısı ve hattat olması Ahmet Nazif Efendi’nin aynı zamanda farklı okullarda hüsnühât öğretmenliği yapmasını da sağlamıştır. İlk olarak Bilumum Okullar Hat Muallimliği yapmıştır. Ankara

8 Çapraz, s. 309

9 Çayırdağ, s. 54

10 Ahmed Nazif Efendi (Yay. Haz. Mehmet Palamutoğlu), Kayseri Tarihi - Mir’at-ı Kayseriyye, Kayseri 1987, s. VII

anlaşılamayan bir yöntemle kitabın yayımlanması büyük bir problem teşkil etmektedir.²⁴

Mirat-ı Kayseriyye, Kayseri’nin Aynası manasına gelmekte olup üç kısımdan müteşekkildir. Ahmet Nazif Efendi’nin bu eserinin başında bir önsöz yer almamaktadır. Ancak Meşahir-i Kayseriyye’de yer alan önsözde Mirat-ı Kayseriyye kitabını yazma maksadını “*Kayseri şehri, öteden beri burc-ı evliya ve makarr-ı ulema olmak üzere şöhret sahibi büyük bir şehir olup bir hayli ulu şeyhlerin ve seçkin âlimlerin feyiz ve yayılma merkezi olduğu, araştırma sahiplerince kabul edilmiştir. Böyle mühim ve eski bir şehrin, kısa da olsa bir tarihçesinin bulunması gerekli olduğundan, “Hubbü’l vatan” nüktesi sebebiyle, kırık dökük, acizane bir mahallî tarihçe karalamağa teşebbüs ettiğim...*”²⁵ şeklinde açıklamaktadır.

Birinci kısım Kayseri Sancağının Topografyası adını taşımakta olup on bölüme ayrılmıştır. Birinci bölümde Kayserinin Coğrafi Tarihi ile Kayserinin Tabii Hududlarıyla Civarı yer

almaktadır. İkinci bölüm Liva Dahilinde Başlıca Dağlar’dan bahsetmektedir. Üçüncü bölüm Liva İçindeki Sular, Nehirler ve Göller ile Madenler’i içermektedir. Dördüncü bölüm Livanın Genel Nüfusu; beşinci bölüm Kayseri Sancağının İklimi; altıncı bölüm Kayseride Sanayi ve Ticaret ve Yetişen Ürünler; sekizinci bölüm Bilim ve Eğitimin Durumu’nu ihtive etmektedir. Dokuzuncu bölümde Cami ve Mescid-i Şerifler ile Kütüphane ve Medreseler ele alınmakta yirmi beş eser hakkında bilgiler verilmektedir. Kitabelerin okunmuş olması bu bölüme ayrı bir önem kazandırmaktadır. Onuncu bölümde Evliya ve Ulemanın Mezarlarından bahsedilmektedir.

İkinci kısım Kayseri’nin Eski Tarihi’ni içermekte olup beş bölüme ayrılmıştır. Birinci bölümde Kayserinin Eski Çağ Tarihi ve Kayserinin Alparslan Tarafından Fethi anlatılmaktadır. İkinci bölümde Alparslanın Hayat Hikâyesi ve Selçuklu Sülalesi ile Pelu Türkçesine değinilmektedir. Üçüncü bölüm Danişmendli Emirler İdaresi ve Danişmendliler Sülalesi’ne hasredilmiştir. Dördüncü bölümde Anadolu Selçukluları, Tekgöz Köprüsü, Hülagu’nun Alaeddin Keykubada Mektubu, Alaeddin Keykubadın Hulaguya Cevabî Mektubu ve Mezkur Cevabın Mealen Tercümesi yer almaktadır. Beşinci bölümde ise İlhanlılar ve Ertanaoğlu Beyliği, Kadı Burhaneddin İdâresi, Karamanlılar İdaresi ve Müteferrika bahislerine yer verilmiştir.

Üçüncü kısım Osmanlı dönemine aittir. Ahmet Nazif Efendi’nin bu bölümde şeriyye sicillerini kaynak olarak kullanması tarihçilik açısından o dönem için mühim bir gelişmedir. Ancak Annales Ekolü’nün etkisiyle 1940’lardan sonra önemi anlaşılan şeriyye sicillerini Ahmet Nazif Efendi daha 1900’lü yıllarından başında kullanması şayan-ı takdirdir. Bu kısımda Osmanlı Devlet İdaresi, Fetihname-i Hümayun Sureti, Karayazıcı Olayı, Abazapaşa Vukuatı, Aşiretlerin İsyanı, Nahcivanlı Corci Meselesi, Kanlı Kadoğlu Deli Emir Vukuatı, Akbiynkoğlu Hasan Ağa Vukuatı ve Büyük Zelzele gibi konulara dair malumat verilmektedir.²⁶

Ahmet Nazif Efendi’nin yayımlanan ikinci eseri ise *Kayseriyye Meşahiri* olup Kayseri Meşhurları üst başlığıyla 1991’de Prof. Dr. Meserret Diriöz ve Haydar Ali Diriöz tarafından sadeleştirilerek neşredilmiştir. Ahmed Nazif Efendi bu eserle ilgili de önsözde “... *değersiz inceleme ve çalışmalarım sırasında, araştırabildiğim mahallî meşhurların biyografilerini de ayrıca yazmak isteğine yenilerek, ma’lûm olan sermayesizliğimi düşünmeksizin, şu kısa eserin düzenlenmesine teşebbüs ettim.*” diyerek tevazu göstermektedir.²⁷ Orijinal nüshası el yazması olan eserde 36 şahsiyet ile ilgili bilgiler verilmektedir. Ayrıca eserin sonunda Kayseri müftülerinin bir listesi de yer almaktadır.

26 Ahmed Nazif Efendi, Mirat, s. XII

27 Ahmed Nazif, Meşahir, s. 2

24 Palamutoğlu’nun yayımının eleştirisi için bkz: Çayırdağ, “Ahmet Nazif Efendi’nin Mirat-ı Kayseriye’si”, Erciyes, Sayı: 124, Kayseri 1988, s. 4 – 17

25 Ahmed Nazif, Kayseri Meşhurları – Kayseriyye Meşahiri (Haz: Meserret Diriöz – Haydar Ali Diriöz), Kayseri 1991, s. 2

SİS SEYAHATNAMESİ

Ahmet Nazif Efendi’ye ait olduğu bilinen ve kendi yazısıyla kaleme aldığı eserler şimdiye kadar Fahri Bilge derlemeleri içerisinde yer alan özgeçmişî, Mirat-ı Kayseriyye, Kayseriyye Meşahiri ve Raşid Efendi Kütüphanesi ile ilgili kaleme aldığı ve bu kütüphanede sergilenen mektubuydu²⁸. Tarifsiz bir mutlulukla ifade ediyoruz ki Ahmet Nazif Efendi’ye ait olan ve şimdiye kadar hiç kimse tarafından yayımlanmayan, hiçbir yerde kaydı bulunmayan el yazması yeni bir eser daha gün yüzüne çıkmıştır. Eserin adı *Sis Seyahatnamesi*’dir. 12 cm x 18 cm ebadında, ikinci sınıf sarı kâğıttan oluşan 32 sayfalık bir deftere rika ile kaleme alınan eserin sondan altı sayfası boştur. On yedinci sayfadan itibaren defterde büyük ihtimalle kâğıt üretici firmayı ifade eden Latin harfleriyle H. Y. C. Soğuk damgası yer almaktadır.

Siyah mürekkeple kaleme alınan eserde bazı sayfalarda yer alan, kırmızı mürekkep kullanılarak yapılan ve aynı elden çıktığı açık olan düzeltmelerden anlaşıldığına göre Ahmet Nazif Efendi eseri daha sonra bir kez daha gözden geçirmiştir. Eserin ön sayfasında sadece “*Sis Seyahatnamesi*” ibaresi yer almaktadır. Arka kapakta ise yine “*Sis Seyahatnamesi*” levhası ve altında “*Acizleri Kayseriyyede*” ibaresi bulunmaktadır. Yani müellif ne ön kapağa ne de arka kapağa ismini yazmamıştır. Eserin Ahmet Nazif Efendi’ye ait olduğu iç sayfalardan tespit edilebilmektedir. On dördüncü sayfada ve on yedinci sayfada Kayseri Mutasarrıflığı’ndan “*Kayseriyye Meclis-i İdare Başkâtibi Nazif Efendi’ye*” hitabıyla başlayan iki telgraf sureti, eserin Ahmet Nazif Efendi’ye ait olduğunu hiçbir şüpheye

28 Ahmet Nazif Efendi’nin bu mektubu ile ilgili bkz: Mustafa Parlak “Ahmet Nazif Efendi’nin Raşid Efendi Kütüphanesiyle İlgili Mektubu”, Erciyes, Sayı: 112, Kayseri 1987, s. 5

yer bırakmayacak şekilde ortaya koymaktadır. Ahmet Nazif Efendi’nin terekesinde eserden bahsedilmemesi ve başka bir yerde kaydına rastlanmaması merhumun sağlığında bu küçük seyahatnameyi başka bir kişiye verdiği ihtimalini akla getirmektedir.

Sis Seyahatnamesi’nde 1908 yılında geçen olaylar anlatılmaktadır. 1908 tarihi Osmanlı Devleti’nde II. Meşrutiyet’in ilan edildiği yıla tesadüf etmektedir. Sis Seyahatnamesi’ne göre o yıl Kayseri’de büyük bir kuraklık yaşanmış ve ahali feryat ederek mutasarrıflık yani Kayseri idaresine başvurmuştur. Bunun üzerine Kayseri’den çevre vilayetlere telgraf çekilerek hububat talebinde bulunulmuştur. Adana vilayetine bağlı Sis, yani Kozan kazasından hasatın yeni yapıldığı ve istenildiği kadar hububat temin edilebileceği cevabı alınınca hububatı taşımak üzere tedarik edilen develer Saimbeyli yoluyla Sis’e gönderilmiş ve İdare Meclisi Başkâtibi Ahmet Nazif Efendi de alınacak hububatın ücretini ödemek üzere görevlendirilmiştir. At arabasıyla yola çıkan Ahmet Nazif Efendi önce Saimbeyli yolundan gitmeyi tasarladıysa da yolların araba ile seyahate uygun olmadığını görünce yönünü değiştirerek Niğde tarafına yönelmiştir. Pozantı Irmağı üzerinden geçerken daha önce sınır dışı edilen ve bir fotoğrafı gönderilerek görülürse yakalanması hükümetçe emir buyurulan Hintli Hacı Salih isimli bir kaçağın ırmakta yıkanmakta olduğunu görmüş ve hemen yanında kişilerle onu yakalayarak bağlamıştır. Ahmet Nazif Efendi bu seyahatnameyi bu olay üzerine kaleme aldığıın ifade etmektedir. Kayseri uzak olduğu için yakaladığı Hintli Hacı Salih’i Tarsus’a götürüp teslim eden Ahmet Nazif Efendi’ye burada bulunan polis müdürü zorluk çıkarmıştır. Çünkü Hintli Hacı Salih’in sınır dışı edildikten sonra tekrar Osmanlı topraklarına girmesine Tarsus’ta izin verilmiştir. Polis Komiseri yakalan kişinin Hintli Hacı Salih olmadığı iddiasında bulunmuş ama Ahmet Nazif Efendi, Mersin’den bu kişinin fotoğrafını getirterek bu iddiayı boşa çıkarmıştır. Hintli Hacı Salih tutuklanarak Adana’ya gönderilmiştir. Bu arada Ahmet Nazif Efendi, Kayseri’ye olayla ilgili telgrafla malumat vermiş ve kendisine de Kayseri’den cevaplar yazılarak emirler tevdi edilmiştir. İşte bu telgraflaşmalar Sis Seyahatnamesi’nin Ahmet Nazif Efendi’ye ait olduğunu ispatlamamızı sağlamıştır. Tarsus’ta dolaşarak tarihî eserleri ziyaret eden Ahmet Nazif Efendi daha sonra trenle Adana’ya geçmiştir. Adana’da valiyi ziyaretinden sonra Sis’e geçen Ahmet Nazif Efendi gerekli hububatı develere yükleterek Kayseri’ye göndermiş ve posta ile kendisi adına gönderilen paralarla da hububat satın alınan kişilere ücretlerini ödemiştir. Sis’in şiddetli sıcağından şikâyetlerini ifade eden Ahmet Nazif Efendi, geldiği yoldan Kayseri’ye dönmüştür.

Sis Seyahatnamesi’nde sadece Kayseri değil Adana, Tarsus ve çevresindeki yerlerle ilgili kıymetli bilgiler verilmektedir.

Bu yerler şu şekilde sıralanabilir.

Sis: Günümüzde Adana'ya bağlı ilçe olup o dönemde Adana vilayetinin Kozan kazasının merkezi için kullanılan isim

Haçın: Günümüzde Adana'ya bağlı Saimbeyli ilçesinin 1925'e kadar kullanılan eski adı

Niğde: Kayseri'nin güneyinde yer alan ve o dönemde Adana vilayetine bağlı bir kaza konumunda olan il

Yavaş Ovası: Erciyes Dağı'nın güneybatısında Niğde-Kayseri arasında yer alan ova

Beyoğlu Hanı: Niğde ile Pozantı arasında yer alan bir han

Bozantı Nehri: Çakıt Suyu olarak da bilinen Adana'nın Pozantı ilçesinden kaynağını alan Seyhan Nehri'nin kollarından birisi

Ak Köprü: Pozantı Irmağı üzerindeki bir köprü, yakınında bulunan Şekerpınarı'ndan dolayı Şekerpınarı Köprüsü de denilen Akköprü'nün; 833 yılında yapıldığı söylenmektedir.

Ayva Beyi: Pozantı yakınlarında bir mevki

Tarsus: Günümüzde Mersin iline bağlı ilçe, o dönemde Adana vilayetine bağlı bir kaza

Gülek Boğazı: İç Anadolu ile Akdeniz Bölgesi'ni birbirine bağlayan sarp bir geçit

Mersin: İl merkezi, o dönemde Adana vilayetine bağlı liva

Adana: Kayseri'nin güney komşusu olan il, o dönemde vilayet merkezi

Misis: Ceyhan nehri kenarındaki tarihî kent

Nalbantoğlu Çiftliği: Kozan'da bir çiftlik. Sahibi Ermeni olup Çukurova'da yaşanan Ermeni olaylarının örgütlendiği yerlerden birisidir.

Sis Seyahatnamesi'nin bulunması ise Allah'ın bir lütfuyla gerçekleşmiştir. Cumhuriyet Mahallesi, Tennuri Geçidi Soka-

ğı'nda yer alan Kitabistan Sahaf'ın işletmecisi ve özellikle birinci baskı kitaplardan oluşan zengin bir kütüphaneye sahip olan Batuhan Yüksel'in sahafın önünden geçen bir hurdacı dikkatini çeker. Metal ve plastik hurdaların yanında hurdacı el arabasının üzerinde birkaç tane de kitap taşımaktadır. Hemen dışarıya koşan Batuhan Yüksel bu kitapları ücreti mukabilinde edinir. Ciltli kitaplardan birisi Ahmet Cevdet Efendi'nin Kısas-ı Enbiya'sıdır. Bu kitabı kontrol ederken sayfaların arasında eski harflerle bir el yazması olduğunu görür. Kendisi Ermeni Dili ve Edebiyatı bölümü mezunu olan Batuhan Yüksel el yazması olan bu küçük kitapçığın içeriğini öğrenme merakına düşer. Çevresindeki özellikle ilahiyatçı olan bazı kişilere gösterir ama onlar da bunu okuyamazlar. Bunun üzerine Dursun Çiçek ile görüşerek eserden haberdar eden Batuhan Yüksel'e, Çiçek eseri bana göstermesini söyler. Bendeniz de bu şekilde eseri gördüm ve dış kapaktaki "Sis Seyahatnamesi" levhasını hemen okuyarak heyecanlandım. Batuhan Yüksel'den emaneten aldığım seyahatnamenin hemen transkripsiyonunu yapmaya giriştim. Bazı bölümlerdeki Arapça ve Farsça tamlamalı ağıdalı cümleler ve yer adları epey uğraşmamıza sebep oldu. Okuyamadığımız kelimelerle ilgili bu kez Mehmet Çayırdağ Hocamızdan randevu alarak görüştüm. Çayırdağ Hoca hem okuyamadığımız kelimeleri okuma hem de metnin son okumasını yapma lütfunda bulundular. İnşallah, Ocak ayında yayımlanacak olan Düşünen Şehir dergisinde metnin hem transkripsiyonu hem de günümüz Türkçesine aktarılmış şekli yayımlanacaktır. Bu yayımla birlikte Ahmet Nafiz Efendi'nin muazzaz ruhlarının bir kez daha şad olacağına inancımız tamdır. Vesselam.... ■

Melik Muhammed Gazi'nin Kabrinde

Celalettin Sipahioğlu

Kabrinin önünden binlerce defa geçtiğim, lakin hakkında bilgi edinme zahmetinde bulunmadığım bu zatın, kabrinden geçerken, bir yığın suizan beynimin hücrelerini kemirmeye başladı.

İçimden bir ses, hayattayken sahip olduğu değerleri ne kadar yerli yerinde kullanmış olacağıyla ilgili bir sürü, oldu olacak kabilinden düşünceleri sıralayıp duruyordu.

Öyle ya, koskoca bir devletin hünkârı nasıl imkânlara sahip olabilirse, o da aynı imkânlara sahip olmuştur mutlaka. Tokat'tan Kayseri'ye taşıdığı devlet idaresini, yakışır bir sarayla yönetmek en önde gelen özelliklerden biri olsa gerekti. Sarayın içinde hizmetçiler, uşaklar, cariyeler, hanımlar, çoluk çocuk vs.

Algı olarak bir hünkârın nezdindeki insanların kaçta kaçının onun özel tasavvur dünyasında yer alabilirdi ki. Çoğu işleyen sistemin içinde bir obje olmaktan öteye geçemeyebilirdi. Hünkârın gözüne girebilmek için saray içinde ne ayak oyunları dönmüştü kim bilir de hünkârın bunlardan haberi bile olmamıştı.

Ordusuna komuta eden kumandanlardan tutun, devlet yönetimi kadrolarında

yer alan vezirler, kâtipler, sarayın özel işleriyle ilgilenen görevliler. Hepsini topladığınızda bir ordu adam... Bir kişinin etrafında; devlet denilen mekanizmanın işleticisinin kararları, hizmetleri, memnuniyetleri veya memnuniyetsizlikleri arasında hayatlarını sürdürüp gitmekteydiler.

İşte bu kadar adamın arasında adaletin temini ülkede adaletin temininden daha zor bir işti. Zira insanoğlunun en yakınındakilere adaleti sağlama konusunda uzağında olan insanlara nazaran daha hassas olmadığı bir vakıydı.

Kabre baktığımda demiştim ki içimden: “Ey padişah, şimdi bütün sıfatlarından soyutlandın, imtihan için önüne konulan imkânların sana biçtiği pahaların hepsi dünyada kaldı ve bütün bu şaşalı sıfatlardan soyutlanmış vaziyette Rabbinin hesap gününü beklemektesin. Artık geriye dönük pişmanlıklar da fayda etmeyecektir. Kendini nasıl hissediyorsun?”

Bu düşündüklerimi bir yazıya dökerek sosyal medya üzerinden ölüm sonrası için dikkat çekici olması adına paylaşmayı düşündüm. Yani Kayserililerin ölümünden sonrasına dikkat çekmek için söyledikleri “Karun olsan ne yazar” sözü gibi bir vurgu yapmak istemişim.

“Hayrın makbulü Allah için olandır. Bir insan servet sahibi olabilir ama cömertlik biraz da Allah vergisidir.”

sandukanın ayak ucunda hayat hikâyesi yazılmış üç A4 kâğıdından oluşan basit bir çerçeve buldum. Yazıları okumaya başladım. 1136 ve 1139 yıllarında Haçlıları kesin bir zaferle yenmiş bir hükûmârın kabrinin ayak uçlarında duruyor buldum kendimi. Müslümanların Anadolu topraklarını ve Kudüs’ü almasını içlerine sindirememiş, önüne gelen her şeyi çekirge sürüleri gibi talan eden ve Müslüman ahaliyi silindir gibi ezip geçen kudurmuş Haçlı orduları gözümün önüne geldi. Onlara unutamayacakları bir ders veren bir komutanın önündeydim. Daha önce Tokat ili yönetim merkeziyken Kayseri’yi kendine yönetim merkezi yapmıştı.

Yazıyı aşağıya doğru okudukça, hakkında suizan ettiğim konuların birer birer cevaplandığını görmeye başlamıştım. Sanki yazı benim okumam ya da benim gibi düşünenlerin okuması için oraya konmuştu.

Orada şu cümleler vardı: “Yoksula, yolda kalmışlara, düşkünlere ve hastalara yardım etmeyi severdi. Onların sıkıntı-

larını giderirdi.” İşin ilginç olanı geliyor bu cümlelerin ardından. Kendi cümleleri nakledilmiş tarihin karanlıkları içinden: “Hayrın makbulü Allah için olandır. Bir insan servet sahibi olabilir ama cömertlik biraz da Allah vergisidir.” Bu cümleleri okuyunca kendimden utandım, ön yarımın ağırlığı altında ezildim.

Devamındaki kayıtlar hükûmârımızın ne denli engin düşünce sahibi olduğunu ortaya koyacak nitelikteydi. “Kendi tebaası

olan Rumlar başka dil bilmedikleri için, bastırıldığı paraların üzerine Rumca harflerle onlara ait deyimleri de yazardı. Ve şöyle derdi: Onların Müslüman olmaları ya da gayrimüslim kalmaları kendi sorunları, ahrette bunun karşılığını kendileri görecekler, bütün insanlar Allah’ın bize emanetleridir, bizim yapmamız gereken burada adaleti tesis ederek Allah’ın muradını gerçekleştirmektir.”

Cami-i Kebir ondan kalan bakiya-

tü’s salihattan bir eser. O dönem sanat olarak henüz kemal derecesine ulaşamamış Müslüman Türk yapı ustalarının ortaya koyduğu bu eser için, fethettiği bölgelerdeki bir takım Bizans eseri sütun başlıklarını getirterek caminin inşaatında kullandı. Caminin kible tarafına inşa ettirdiği medrese onun ilim aşkının göstergesiydi. Mezarını bu medrese içine yaptırmıştı, ama medrese yıkılıp ortadan kalkınca mezarı caminin kible duvarına bitleştirilmişti.

Yazıyı tamamladığımda kendi kendime ne kadar yazık ettiğimin farkına varırken, kendisine haksızlık ettiğim hükûmârımızın geriye bıraktığı eserlerden ayakta kalmış olan ve bir kısım insanın ehemmiyetle orada namaz kılmaya devam etmelerinin, caminin yapılışındaki samimiyetin tezahürü olduğu kanaatine vardım.

Bulunduğu makamı dini adına doğru biçimde doldurmuş olduğu kanaati bende kesinleşen hükûmdarımızın yeterince bilinmediğini görüyorum, Tıpkı bu topraklara Allah için can vermiş, kan vermiş insanları tanımadığımız gibi. Yaşadığımız hayatın idraksizliği, her şey gibi içinde yaşadığımız şehrin gerçek banilerinin farkında olunmayışını da beraberinde getiriyor. ■

Mimar Sinan'ın Kadırga'daki Yedigârı: Sokollu Külliyesi

Önder Kaya

Mimar Sinan Osmanlı İmparatorluğu'nun pek çok farklı yerinde büyük projelere imza atmış önemli bir isim. Bununla beraber bu projeleri hayata geçirmesinde hiç şüphesiz ona patronaj olarak katkı sağlayan yani projelerini finanse eden isimlerin rolü oldukça büyüktür. Sokollu Mehmet Paşa da bu isimlerden biridir.

Sokollu Mehmet Paşa Osmanlı İmparatorluğu'nun en önemli sadrazamlarından biri olup üç padişaha hizmet vermiştir. Bunlardan ilki Kanuni, ikincisi II. Selim ve sonuncusu da III. Murat'tır. Ayrıca 1562'de II. Selim'in en büyük kızı İsmihan Sultan ile evlenerek hanedana damat olmuştur.

Paşa'nın kökeni konusu tartışmalı olup bazı kaynaklarda Sırp bazı kaynaklarda ise Boşnak olarak zikredilir. Paşa, geç yaşta devşirilmiştir. Bu süreç içinde Bosna'da bir manastırda papaz yardımcısı olarak çalışmış ve ilk tahsilini yapmıştı. Devşirildiğinde 18 yaş civarındaydı. Mensup olduğu Sokoloviç ailesi Bosna'nın saygın ailelerinden biriydi. Kendisinden neredeyse çeyrek asır kadar önce de yine bu aileye mensup olan Deli Hüsrev Paşa devşirilmişti. Sokollu, devşirildikten sonra Edirne Sarayı'na getirilmiş, burada evvela Defterdar İskender Paşa'nın maiyetine verilmiş, onun katledilmesinden sonra da Enderun'a alınmıştı. Görgüsü ve zekâsı ile kısa sürede

Kanuni'nin gözüne giren Paşa, sırasıyla Kaptan-ı Derya, Rumeli beylerbeyi gibi payeler almıştır. Kaderini belirleyen en önemli gelişme ise Kanuni'nin şehzadeleri Selim ve Bayezid arasındaki mücadelede takındığı tutumdur.

Kanuni hayatta kalan iki şehzadesi arasında yaşanan mücadeleye aktif olarak müdahale ederek Selim'e nasihat için Sokollu'yu, Bayezid'e nasihat için de Pertev Paşa'yı göndermişti. Selim, babasının emirlerine itaat ederek onun desteğini kazanırken, Bayezid tersi istikamette tutum takınıp Anadolu'da kendisi için asker yazmaya başlamıştır. Bunun üzerine Kanuni, Selim'e açık destek vererek bu sefer Sokollu'yu Bayezid'i dize getirmekle vazifelendirecektir. Selim ve Bayezid arasında yaşanan Konya Savaşı'nda Sokollu'nun yerinde müdahaleleri

sonrasında mücadele Selim'in lehine neticelenir. Bunun neticesinde Sokollu, Şehzade Selim'in kızlarından İsmihan Sultan ile evlendirilir. Paşa, Kanuni'nin son seferi olan Zigetvar Seferine de katılacak, hatta kalenin düşürülmesinde önemli roller oynayacaktır. Bazı kaynaklar onu, ağır derecede rahatsız olan Kanuni'yi sefere çıkmaya zorlayarak olan Kanuni'yi sefere çıkmaya zorlayarak ölümünü hızlandırmakla itham ederler. Böylece kayınpederi olan Selim'e taht yolunu açtığını öne sürerler.

Sokollu gerek II. Selim ve gerekse de III. Murat zamanlarında iç ve dış siyasetin ağırlık noktasını teşkil edecektir. Paşa'nın akrabalarını koruduğu da kaynaklarda sıklıkla zikredilir. İslam inancına geçen akrabalarının devlet içinde kritik noktalara gelmelerini sağlarken, Ortodoks olarak kalmayı tercih eden yakınlarını da

önemli kilise makamlarına tayin etmekten çekinmemiştir. Paşa, İsmihan Sultan'la evlenirken iki oğlunun annesi olan eşini de boşamak zorunda kalmıştır. Zira hanedana mensup kadınların ismet hakkı gereğince ikinci eş olarak evlenmeleri ya da üzerlerine eş getirilmesi kesinlikle yasaktır. Buna rağmen İsmihan Sultan'ın da göz yummasıyla Paşa, ilk evliliğinden doğan çocuklarını kayırmış, Kurt Bey ve Hasan Bey isimlerini taşıyan oğullarını eyalet yöneticiliğine getirmiştir.

Sokollu, Sinan'a en çok yapı siparişi veren devlet ricali arasındadır. İstanbul'da Sinan'a havale ettiği en önemli yapılar Eyüp, Azepkapı ve Kadirga'da toplanmıştır. Kadirga'daki külliye Sinan'ın en önemli işlerinden biri olarak kabul edilir. Hatta Osmanlı mimarisi ve Sinan üzerine yaptığı çalışmalarla tanınan isimlerden

Cami yüz kadar pencereye sahiptir. Bu nedenle içeriye süzülen ışık sıkı biçimde denetim altına alınarak çinilerin parlamasının önüne geçilmek istenmiştir. Mabedin en önemli özelliklerinden biri de dört parça Hacerü'l Esved taşını bünyesinde barındırmasıdır.

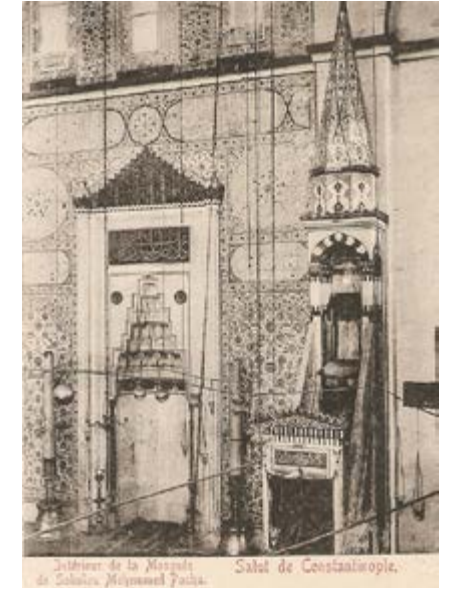
Godfrey Goodwin, Edirne'deki Selimiye'yi selatin camilerinin, Kadirga'daki Sokollu camiini de sadrazam camilerinin en ihtişamlısı sayar.

Kadirga'daki külliye'nin patronunun kim olduğu konusu tartışmalıdır. Bazı kaynaklarda külliye'nin Sokollu tarafından eşi İsmihan Sultan'a hediye edildiği kayıtlıdır. İsmihan Sultan bilindiği üzere II. Selim'in kızı ve Kanuni'nin torunu olup küçük yaşta Sokollu Mehmet Paşa ile

evlendirilmiştir. Öyle ki evlilik sırasında İsmihan Sultan yaklaşık 18 yaşında olup, Paşa 60'lı yaşlarına yakındı. İsmihan Sultan'ın payitahtın farklı yerlerinde pek çok hayır eseri bulunmaktadır. Nitekim İsmihan Sultan'ın vakfiyesinde söz konusu külliye'nin masraflarının bizzat kendisi tarafından babası II. Selim'den kalan Rumeli'deki köy ve arazilerin gelirlerinden temin edildiği bilgisi vardır. İsmihan Sultan, Sokollu'nun ölümün-

den sonra ikinci eşini kendi seçecek ve Budin beylerbeyi Kalaylıkoz Ali Paşa'yla evlenecektir. Paşa'nın çocuğunu doğururken vefat edecek ve babası II. Selim'in Ayasofya'daki türbesine defnedilecektir. Uzun lafın kısıası Kadirga'daki bu muhteşem yapı Sokollu ve İsmihan Sultan birlikteliğinin payitahta bıraktığı en güzel miraslardan biridir.

Külliye; cami, medrese, tekke, çeşmeler ve külliye gelir getirmesi için yapılan dükkânlardan oluşur. Bunun dışında vakfiyede zikredilen iki kervansaray, fırın ve meşruta ile dükkânlardan bazıları bugüne ulaşamamıştır. Ayrıca bugüne gelemeyen yapılardan biri de zamanında külliye'nin batısında yer alan Sokollu Mehmed Paşa ile İsmihan Sultan'ın yaşadıkları saraydır.

Külliye'nin inşa edildiği Kadirga semti gerek Bizans ve gerekse de Osmanlı döneminde son derece itibarlı bir muhitti. Bizans döneminde burada 6. yüzyıldan kalma Kadirga limanı yer alıyordu. Ayrıca bölge Büyük Saray'a ve hipodroma çok yakındı. Benzeri durum Osmanlı Devleti zamanında da devam etti. Zira Topkapı Sarayı da bölgeye çok yakındı. Sokollu Mehmet Paşa'nın saraylarından birini civara yaptırması da bu durumun gös-

tergesi olarak kabul edilebilir. Sokollu Mehmet Paşa'nın Kadirga dışında Atmeydanı (Sultanahmet), Ayazma (Üsküdar) ve Halkalı'da da sarayları mevcuttu. Bazı kaynaklarda Paşa'nın Kadirga'daki sarayda yer alan zindanında 900-1000 kadar esirin yer aldığı ve bunların Paşa tarafından hayata geçirilen kamusal projelerde çalıştırıldığı kayıtlıdır. Sokollu ve İsmihan çiftinin pek çok çocuğu olsa da bunların çok azı hayatta kalmıştır. Kadirga'daki sarayda dünyaya gelen İbrahim adındaki oğulları Sokollu hanedanının devamını sağlayan ve onun vakıflarının idaresini üstlenen isim olacaktır. Aile bundan sonra İbrahim Hanzadeler olarak anılacaktır. Osmanlı hanedanının erkekler açısından kuruması durumunda tahta namzet

ailelerden biri olarak Kırım hanlarının soyu gösterilirken bir diğer soy İbrahim Hanzadeler olacaktır.

Osmanlılar tersaneninin Galata ve Kasımpaşa civarına taşınmasına kadar Kadirga'daki limanı bir müddet daha kullanacaklardır. Biraz ileride yer alan Kumkapı semti Ermeni ve Rum kimliğiyle baskın bir muhit olurken Kadirga'da cami ve tekeler vasıtasıyla İslam kimliği görece daha baskın bir şekilde hissedilecektir.

Külliyenin bulunduğu yerde eski zamanlarda bir kilisenin var olduğu bilinir. Bu kilise Ayvansaray'da Aya Anastasius adıyla geçer ve caminin de kiliseden dönüştürüldüğü şeklinde bir kayıt vardır. Ancak bu doğru olmayıp cami ve külliye kilisenin yıkıntıları üzerine

inşa edilmiştir. 1930'lu yıllarda yapılan restorasyon sırasında Hz. Meryem ve İsa portrelerine rastlanması bu kiliseden kalan bazı taşların devşirme malzeme olarak inşaatta kullanıldığının delilidir. Yine külliye çok yakın bir noktada bugüne bakiyeleri ulaşan Helvacıbaşı İskender Mescidi yer almaktadır.

Sinan'ın bu külliye Edirne'deki Selimiye külliyesini inşa etmeye başlamadan önce planladığı sanılmaktadır. Zira külliyenin büyük ölçüde tamamlandığı 1572'de Sinan vaktinin büyük kısmını Edirne'de geçiriyordu. Yine 1569 yılında Sokollu'nun yaptırmakta olduğu camilerden biri için Venedik'ten 900 murano kandilinin yanı sıra Dubrovnik'ten çok sayıda pencere camı ve kandil ısmarla-

dığı bilinir. İhtimal ki bu siparişler de Kadirga'daki külliye içindi.

Arazinin eğimli olması inşaatı zorlaştırmış ve bu sebeple de külliye farklı kotlara yapılan setler üzerine oturtulmuştur. Caminin ana girişi kuzeyde yer alır. Burada yer alan merdivenler sizi cami avlusunda bulunan şadırvana, şadırvanın etrafında yer alan medreseye ve ana mekân olan camiye ulaştıracaktır. Merdivenlerden çıkarken gördüğünüz manzara pek çok fotoğrafçıya ilham verecek kadar güzeldir. Merdivenler, medrese dersliğinin alt tarafı boyunca uzanır.

Medrese kısmı ana giriş tarafındaki derslik ve 16 medrese odasından oluşur.

Caminin içi İstanbul'daki en zengin ve ihtişamlı bezemelerden birine sahiptir. Bezemelerin ağırlık noktasını İznik çinileri teşkil eder. Ancak bu çiniler bir başka çini deryası cami olan Rüstem Paşa ile karşılaştırıldığında çok daha yerinde ve derli toplu kullanılmıştır. Bu durumun temel nedeni ise ihtimal ki yapılan finanse eden kişilerin talep ve beklentileri olsa gerek. Cami yüz kadar pencereye sahiptir. Bu nedenle içeriye süzülen ışık sıkı biçimde denetim altına alınarak çinilerin

parlamasının önüne geçilmek istenmiştir. Mabedin en önemli özelliklerinden biri de dört parça Hacerü'l Esved taşı bünyesinde barındırmasıdır. Bu parçalardan biri mahfilin altına, biri mihraba, biri minberin kapısına ve sonuncusu da minberin külahına konmuştur. İstanbul halkı bu Hacer-i Esved parçalarını tarihsel süreçte ziyaret edegelmiştir. Söz konusu taşlar II. Selim'in Kâbe'yi tamir ettirmesi sırasında elde edilmiş olup teberrüken dört parçası kızı ve damadına verilmiştir. Aynı şekilde II. Selim bu parçalardan birini de babası Kanuni'nin türbesine koydurtmuştur.

Caminin hemen arkasında tekke binası yer alır. Tekke ihtimal ki cami ve medreseden sonra tamamlanmıştır. Bu haliyle klasik dönem Osmanlı tekkelerinin bugüne gelen en canlı örneklerinden biridir. Tekkenin 16. yüzyılın en güçlü tarikatı olan Halvetilik için yapıldığı bilinmektedir. Ancak zaman zaman tekke Celvetiler tarafından kullanılacaktır. 1925'teki tekke ve zaviyeler kanunu çerçevesinde kapatıldığı sırada tekke, Halvetiye'nin Şabaniye kolunun kullanımında idi. Vakfiyeden anlaşıldığına göre

tekkede görev yapan postnişinin cuma namazlarından sonra müminlere vaaz etmesi de isteniyordu. Bu arada tekkenin Halvetiye'nin o dönemdeki en kudretli isimlerinden biri olan ve Ehl-i sünnet itikadına olan bağlılığıyla tanınan Şeyh Nureddinzade'nin kullanımı için yapıldığı da belirtiyim. Öncesinde Küçük Ayasofya Camii'nin zaviyesinde şeyhlik yapan Şeyh Nureddinzade, Ebusuud Efendi'ye olan yakınlığıyla biliniyordu. Sohbetlerini takip edenler arasında Sokollu Mehmet Paşa ve karısı İsmihan Sultan dışında, Kanuni Sultan Süleyman ve Mihrumah Sultan gibi isimler de vardı. Ancak Nureddinzade, tekkenin bittiğini göremeden vefat edecektir.

Tekke ile cami arasında kalan küçük hazirede ise tekkenin postnişinleri ile birlikte Sokollu Mehmet Paşa ve İsmihan Sultan'ın soyundan gelen isimler yatmaktadır. ■

KAYNAKÇA

- Erhan Afyoncu; "Sokollu Mehmed Paşa", Diyanet İslam Ansiklopedisi, **DİA**, cilt: 37, s. 354-357
- Tülay Artan; "Kadirga", **Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi**, cilt: 4, İstanbul 1994, s. 365-367
- Doğan Kuban; "Sokullu Mehmed Paşa Külliyesi"; **Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi**, cilt: 7, İstanbul 1994, s. 32-34
- Gülrü Necipoğlu; **Sinan Çağı Osmanlı İmparatorluğu'nda Mimari Kültür** (çev: Gül Çağalı Güven), İstanbul 2017
- Baha Tanman; "Sokollu Mehmed Paşa Külliyesi", **DİA**, cilt: 37, İstanbul 2009, s. 360-363

Muhammed Fazıl
Himmetoğlu ile Sohbet

Zaman, Mekân, Tarih ve Kayseri

Mustafa İbakorkmaz

Dr. Öğr. Üyesi

Muhammed Fazıl HİMMETOĞLU

1984 Kayseri’de doğdu. İlk, orta ve lise eğitimini Kayseri’de tamamladı. 2002 yılında Erciyes Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünde lisans eğitimine başlayıp 2006 yılında buradan mezun oldu. 2006-2008 yılları arasında Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Tarih Bilim Dalında yüksek lisans eğitimi aldı. 2008-2012 yılları arasında da aynı üniversite ve enstitüde tarih doktora eğitimini tamamladı. 2009 yılında Osmaniye Korkut Ata Üniversitesinde Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi okutmanı olarak göreve başladı. 2012 yılında aynı üniversitenin Tarih bölümünü kurdu. Açılan Tarih Bölümünde Eski Çağ Anabilim Dalı Başkanı oldu. Halen aynı üniversitenin rektörlüğe bağlı Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Bölüm Başkanlığını ve Tarih Bölümü Eski Çağ Anabilim Dalı Başkanlığını icra etmektedir. Şehir tarihi, eski çağ siyasi tarihi ve eski çağ sosyal tarihi üzerine çalışmaları bulunmaktadır. Evli ve bir kız çocuğu babasıdır.

■ **Öncelikle uzmanlık alanınızdan bahsedermisiniz?**

- Erciyes Üniversitesi Tarih Bölümünden mezun oldum. Yüksek lisansımı Eski Çağ Tarihi üzerine yaptım. Devamında doktoramı da aynı konu üzerinde çalışarak tamamladım. Yüksek lisansım sırasında müzecilik üzerine çalışma imkânı da buldum. Doktora sırasında da Geç Hitit Beylikleri üzerine çalıştım. Yani ihtisasımı Hititler üzerine yaptım. Geç Hititlerden ziyade, Eski Çağ çok geniş bir alan. Hatta tarih biliminin aşağı yukarı yazının icadından bu yana 5 bin yıllık bir tarihi var. Bunun aşağı yukarı 3200 yıllık dönemini Eski Çağ içerisine alıyor. Yani en geniş yelpazeye sahip olan alan Eski Çağ. Buna mukabil olarak kaynak ve kayıtlarda bir o kadar sıkıntılı. Çünkü o dönemdeki vakanüvislerin, yazarların ortaya koyduğu eserlerdeki kullandıkları dillerin çoğu bugün kullanılmıyor. Dolayısıyla o dönemin insanını henüz tam olarak anlayabilmiş değiliz. Tamam, çeviri yapabiliyoruz ama onların gözüyle bakamıyoruz. Çünkü o dili kullanamıyoruz, kullanmıyoruz. Bu diller öleli çok olmuş. Ama Eski Çağ insanında Eski Çağ medeniyetlerinde gördüğümüz şu: Mesele ilerlemeci tarihin anlattığı gibi değil. Şöyle söyleyelim. Eski Çağ bize anlatıldığı gibi ilkel ve hayvanımsı değil. Çok zekiler, hatta bugünkü insanlardan hiçbir farkı yok. Hatta onlar daha zekiydi de diyebiliriz. Çünkü o dönemin imkânlarıyla bir teknoloji başlatıp ilerletmişler. Bugün teknolojide ve bilimde kullandığımız birçok kelimelerin kökeni Eski Çağ insanına ait. Yani ilk kez onlar görmüşler. İlk onlar isim koymuşlar. Dolayısıyla onların bıraktığı izleri takip ederek insanlık ve medeniyetler bir yere kadar gelmiş. Bu manada Eski Çağ insanının oluşturduğu şehirler, devletler ve medeniyetler çok enteresan. Mesela fazla kalabalık değiller.

Çok büyük, görkemli savaşları yok. Ama yine de bunları görkemli bir şekilde anlatabilmişler. O dönemde de bu günkü gibi bir imajinasyon var. Bir kahramanlık öyküsü yazalım ihtiyaçları var. Adamlar varlıklarının temellerini aramışlar. Ontoloji problemleri var. Kendi içlerinde bunları çok güzel halletmişler. İnanmışlar. İlk ilahileri onlar okumuş. İlk heykelleri onlar yapmış. İlk sanatkarlar... Dolayısıyla onlara saygı duymak lazım. Fakat maalesef modern tarih anlayışında Eski Çağ insanına tepeden bir bakış vardır. Eski insan! Oysa insan insandır. Olaya böyle bakmak lazım. Ben Eski Çağ'dan bunu öğrendim. Hatta Eski Çağ bana göre insanlara öğretmeye devam ediyor.

■ Bu girizgahtan sonra, üzerine çalışma yaptığınızı bildiğim, yine insanlığın o Eski Çağ denilen çağlarından beri bir şehir olan Kayseri'yle ilgili biraz konuşalım istiyorum. Eski Çağ'da Kayseri nasılmış?

● Kayseri çok ilginç bir şehir. Günümüzde olduğu gibi eski çağlarda da dikkat çekici bir şehir. Dünyanın ilk ticaret merkezi diyebileceğimiz bir kimliğe sahip olmuş. Bu kimliğe her zaman sahip çıkmış. Bu kimliği taşımış. Günümüzden yaklaşık 4 bin yıl önceye, yani milattan önce 1900 yıllarına dayanıyor. Tabii o dönemde

Anadolu'da yaşayan Luviler, Hurriler, Hattiler, Hititler var. Bunların hemen hepsi Kayseri'de yaşamış. Hepimizin bildiği gibi Asurlu tüccarlar buraya gelmiş. Yazıyı getirmişler. Kayseri bazında şunu söyleyelim. Her ne kadar yazı bir medeniyet ölçüsü olsa da Asurlular gelmeden önce Kayseri'de oluşmuş bir medeniyet ve oturmuş bir kültür var. Asurlularla ticaret yapmışlar. Mesela bakır, kalay takası yapılmış. Kilim takası var. Ama şöyle bir ilginçlik de görülüyor. Buraya Hurriler, Luvililer, Hititler, Hattiler, Persler, Romalılar, Araplar ve Türkler gelmiş. Bu şehre gelen mutlaka Kayserili olmuş. Tabii ki Eski Çağ'da Kayseri şu anki yerinde değil. Bugün Kaniş Karum dediğimiz yerde bulunuyor. Küçük değişikliklerle gelişimini sürdürmüş. Daha sonra, bugün Battalaltı dediğimiz yerde Mazaka kurulmuş. Romalılar ve Persler gelmişler. Ama tekraren belirteyim, buraya gelip yerleşen mutlaka Kayserili olmuş. Roma döneminde günümüzdeki şehir merkezine gelmişler. Bir bataklık varmış ve kurutulmuş. Az önce dediğim Kayserili olma durumunu da açıklayalım. Mesela Hititler kendilerine biz Kayseriliyiz, Neşalınız demişler. Çünkü o dönemde Kayseri'nin ismi Neşa.

Kayseri'nin ilk ismi Kaniş, daha sonra Neşa. Ardından Mazaka. Mazaka enteresan bir özelliğe sahip. Mazakayla birlikte Ösebya ismi de kullanılmış. Mazaka eski Friglerin, Muşkilerin taptığı bir gök tanrısının adı. Zeustan geldiği de söylenir. Bunun üzerinde birçok teori var. Ama önemli olan şu. Şehir adını bir tanrı isminden alıyor. O dönem popüler olan gök/fırtına tanrısının adından.

■ Çok tanrı olunca aralarında en popüler olanı seçmişler demek ki!

● Tabii o dönemde fırtına tanrısı en popüler tanrı. Daha öncesinde Kaniş zamanında da fırtına tanrısına tapınma söz konusu. Şunu rahatlıkla

Kayseri'nin ilk ismi Kaniş, daha sonra Neşa. Ardından Mazaka. Mazaka enteresan bir özelliğe sahip. Mazakayla birlikte Ösebya ismi de kullanılmış. Mazaka eski Friglerin, Muşkilerin taptığı bir gök tanrısının adı. Zeustan geldiği de söylenir. Bunun üzerinde birçok teori var. Ama önemli olan şu. Şehir adını bir tanrı isminden alıyor. O dönem popüler olan gök/fırtına tanrısının adından.

görebiliyoruz. Kayseri halkı Eski Çağ'da tüccar ve dindar. Dört bin yıl önce de, iki bin yıl önce de, bin yıl önce de böyle. Hala böyle devam ediyor. Demek ki buraya gelen insan "Coğrafya kaderdir" cümlesine boyun eğmek durumunda. İnsanlar buraya adapte oluyor. Şehir insanlara adapte oluyor ve cazip bir merkez haline geliyor ister istemez. Kayseri tarihini araştırdıkça çok güzel bir şey ortaya çıkıyor. Bir örnek vereyim. Mesela Kayseri ve dolayısıyla bu coğrafyanın ticareti Tevrat'ta bile yerini almış. Basılmak üzere olan bir kitap çalışmam var. Orada bu konudan detaylı bir şekilde bahsettim. Bu coğrafyada göçler yaşanmış, gelenler ve gidenler olmuş. Ama şehir bir şekilde kimliğini korumuş.

■ Eski Çağ'da da Kayserililer uyanık mıymış?

● Evet, Kayserili zeki midir? Zekidir. Dört bin yıl önce öyleydi hala da öyle. Çünkü zeki olmak zorunda. Çünkü öyle olmazsa yaşayamaz. Kayseri Çukurova gibi yağış alan, güneş gören, bereketli bir coğrafya değil. Bu yönüyle biraz Mekke'ye benziyor. Mekkeki insanlar niye tüccardı? Çünkü başka şansları yoktu. Kayserili niye tüccar, çünkü başka şans yok. Buna rağmen kıt kaynakları en optimum şekilde kullanmayı da becerebilmiş.

Anadolu'da iki önemli şehir var. Biri Malatya biri Kayseri. Bu iki şehir İstanbul'un fethine giden yolun önemli duraklarıdır.

Mesela kayısının ömrü çok kısadır, ama pestil yapmayı öğrenmiş. Üzümün ömrü çok kısadır, pekmez diye bir şey icat etmiş. Bölgedeki insanlar imkânlar kısıtlı olsa da buraya bağlanmış. Şehrin cazibesinin burada ciddi bir rolü var. Kayseri bağlı olduğu yönetimlere her zaman ciddi vergiler ödemiş. Bu kadar imkânları kısıtlı bir şehrin bu kadar ciddi vergiler verebilmesi, insanların ne kadar zeki ve çalışkan olduklarının da bir göstergesi.

■ Demek ki insanlar burada yaşamak için bazı bedelleri ödemeyi göze almışlar.

- Evet, buradan baktığımız zaman Kayseri ve Nevşehir arasında coğrafya farkı yok. Ama mesela Erciyes Kayseri'nin cazibe merkezi olması yönünden önemli bir nokta. İnsanlar Erciyes'e tapmışlar. Ak Dağ anlamına gelen Argeos adını vermişler. Erciyes aynı zamanda sürekli bir tatlı su kaynağı olması yönüyle de önemli.

Mesela Strabon buraya gelmiş. Erciyes'in tepesinden bakıldığında Karadeniz ve Akdeniz görülebilir diye anlatıyor. Erciyes'in zirvesine çıkmış mı çıkmamış mı bilmiyoruz. Ama onun sözlerinden şunu anlıyoruz. Orta Anadolu'nun zirvesi Erciyes'tir.

Tarihçilerin pirleri tarihçiler değil, eski dönemlerin vakanüvisleri ve coğrafyacılardır. Herodot ve Strabon gibi, Evliya Çelebi gibi buralarda gezen coğrafyacılar, seyyahlar Kayseri'ye özellikle uğramışlar. Eski seyyahların ve coğrafyacıların muhakkak Kayseri'ye uğramalarına bakarak Kayseri'nin tarih boyunca önemli bir merkez olduğunu anlayabiliyoruz.

- Ticaret, coğrafya, din dedik. Şehir hayatı ister istemez gündeme geliyor. Şehirde yaşanan gündelik hayat, mesela arkeoloji müzesinde gördüğümüz gündelik eşyalar, kapacak, süs eşyaları üzerinde ayırt edici izler var mı? Buraya mahsus özellikler bulunuyor mu?

- Kayseri eski çağlarda çok heterojen bir şehir. Ama buna rağmen kendine ait bir üslubu geliştirmiş ve benimsemiş. Kanîş Karum'da binlerce tablet çıktı. Bu tabletlerin içinde farklı dillerde yazılanlar var. Farklı eşyalar var. Bunların üzerinde Asur etkisini, Kıbrıs etkisini görüyoruz. Ama yerel doku kendisini muhafaza ediyor. Üstelik bu kültür uzun süre devam etmiş. Üst üste katmanlara baktığımızda tarihsel olarak farklar oluşsa bile bir kültürün devamlılığını da takip edebiliyoruz. Şöyle bir şey söylemek burada mümkün hale geliyor. Dünyanın özeti Asya'dır, Asya'nın özeti Anadolu'dur. Anadolu'nun özeti de Kayseri'dir. Anadolu'da olan her şeyi Kayseri'de görebiliyoruz. Denize kıyısı olmasına rağmen buraya göçen ya da ticaret için gelenler aracılığıyla kıyı kültürlerinin izlerini de görüyoruz.

- Konuşurken ortaya çıktığı gibi, farklı yerlerden, farklı kültürlerden sürekli göç alıyor Kayseri. Farklı inançların, ticari faaliyetler yoluyla hercümerç olduğu bir memleket burası. Hristiyanlıktan başlayarak dinî bilimlere de merkez olmuş. Geçmişten beri ekonomik, askeri ve siyasi güç kadar kültürel bir gücün de etkinliğini düşünmek yanlış mı olur?

- Mesela ben şu anda Çukurova'da yaşıyorum. Orası da müthiş tarihî zenginliği olan bir coğrafya. Sürekli istilalara maruz kalmış. Fakat kültürel izleri, zenginlikleri devam ettirememiş. Çünkü istilalar birikimleri yıkıyor. Ama Kayseri maruz kaldığı istilalara rağmen birikimini korumayı ve aktarmayı başarabilmiş. Çünkü her zaman

buraya gelenler Kayserili olmuş. Değişse ve dönüşse bile asıl kimliğini koruyup, içerisine dâhil olanları da tarih boyunca dönüştürmüş bir şehir olarak kalmış.

- Kayseri İslam toprağı olduktan sonra da ilim merkezi özelliğini sürdürmüş değil mi?

- Yanlış hatırlamıyorsam Gölpınarlı'da okumuştum. Seyyid Burhaneddin, Sahabiye Medresesi'nin önünde halkla sohbet edermiş. Bir nevi ders mahiyetinde. O mıntıkaya bu

sebeple maarif ismi verilmiş. Seyyid Burhaneddin'in kitabının isminin de bu sohbetlerden dolayı olduğu söylenir. Bunun bilgi olarak bir gerçekliği olmasa bile, o dönemdeki ilmi irfanı anlatan ve dönem için makul bir rivayet. Afyonlu biri olan Sahib Ata Fahreddin Ali, Sahabiye Medresesi'ni yaptırmış. Aynı şahıs Sivas'ta Gök Medrese'yi yaptırmış. Kayseri'de halen yapı olarak mevcudiyetini koruyan birçok medrese bulunuyor. Bir de zaman içerisinde yıkılan ama kayıtlardan bildiğimiz medreseler var. Kayseri'de yetişen, buraya gelip hocalık yapan sayısız âlimden de söz edebiliriz. Kayseri'nin önemli bir ilim merkezi olduğunu, ilmin değer gördüğü ve talep edildiği bir şehir olduğunu buradan açıkça anlayabiliyoruz.

- Kayseri Müslüman Arapların da eline geçmiş. Kayseri'nin isimlerinden biri de Darü'l Fetih, buraya fethin kapısı demişler. İslam orduları ve Türklerin fethine hedef olması İstanbul'a giden yolun açılması anlamına mı geliyor.

- Bu tespit doğru bir tespit. Hz. Peygamber Efendimizin İstanbul'a yönelik bir işareti var. Müslümanlar ilk dönemlerden beri bu işaretin, bu hedefin peşine düşmüşler. Bu açıdan Anadolu'da iki önemli şehir var. Biri Malatya biri Kayseri. Bu iki şehir İstanbul'un fethine giden yolun önemli duraklarıdır.

- Fazıl hocam, elbette Eski Çağ ile, eski Kayseri ve tarihiyle ilgili daha sorulacak çok soru var. Sizin anlatacaklarınız da şüphesiz bunlarla sınırlı değil. Bu güzel sohbetiniz için teşekkür ediyorum. Kitabınızın çıkmasını sabırsızlıkla bekliyorum.

- Dediğiniz gibi, daha söylenecek, öğrenilip aktarılacak çok konu var. Ben de Şehir dergisine ve okurlarına teşekkür ediyorum. ■

Bir Belgeselcinin Gözünden Kayseri

Hasan Basri

Nereden ve nasıl başlasam diye düşünürken Üstad Necip Fazıl Kısakürek'in şu sözü aklıma geliverdi birden:

*Ruhumu eritip de kalıpta dondurmuşlar;
Onu İstanbul diye toprağa kondurmuşlar.*

Sahiden de şehirler insanların ruh kalıpları mıdır? Ya da pek çoğumuzun düşündüğü gibi sadece cadde ve sokaklardan mı ibarettir. Ben pek çoğumuzun aksine şehirlerin de insanlar gibi canlı olduğunu düşünüyorum, evet tıpkı bizim gibi, üzerinde yaşayan insanlar gibi şehirler de doğar, büyür, gelişir ve ölürler. Kimi etrafını sarmış ormanların arkasına gizlenir kimiye kıyılarını hırçın dalgalarla döven bir denizin ardına, belki de bir okyanusun. Peki ya Kayseri...

Öyle midir? Sığınmış mıdır bir şeylerin ardına ya da gizlemiş midir kendisini bir şeylerin içerisine. Hiç sanmıyorum; tam tersine Erciyes'ten yapılmış tahtına oturmuş ve en kadim bilgilerle donatılmış bir bilge edasıyla bin yıllar boyu birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Onları bir baba edasıyla korumuş anne şefka-tiyle kucaklamıştır.

Yazının başında da dediğim gibi şehirler de insanlar gibidir. Her şehrin bir

▲ **F.:Sultan Sazlığı**
Ahmet Burak Güralp

► **Ağırnas Yeraltı Şehri**
İbrahim-Arslan

karakteristik özelliği, kendine özgü mimarisi, sosyokültürel yapısı, kendine ait bir hafızası ve kimliği vardır. Nasıl ki bir insanın karakterini ve kimliğini geçmişte yaşadıkları, ailesi, yetişip büyüdüğü coğrafya belirliyorsa bu durum şehirler için de geçerlidir. Şehirler

hakkında da fikir sahibi olabilmek için şehrin sosyokültürel kodlarını bilmede, bulunduğu coğrafyanın şartlarını öğrenmede fayda vardır diye düşünüyorum.

2005 yılında üniversite eğitimi için geldiğim Kayseri'ye dair tüm bildiğim, doğup büyüdüğüm

şehirde insanların anlattığı kulaktan dolma bilgiler ve sinemamızın taşsız kralı Yeşilçam'da betimlenmiş olan Kayserili tiplerden edindiğim Kayserili imajıydı. Neydi bu imaj? Aslında birçoğumuzun bildiği klişeleşmiş olan sucuk ve pastırma; önce çıkarıp sonra çarpan, daha sonra bölüp toplayan, bu dört işlem sonucunda varsa bir çıkarı ona göre bir tavır sergileyen tüccarlar; tabii ki bir de ticaret; ha unutmadan bir de gadasını aldığım Kayseri şivesi vardı. (Kayseri için sucuk, pastırma ve ticaret çok büyük bir öneme sahip bunun farkındayım ve asla küçümsediğim düşünülmesin. Burada itirazım Kayseri'yi sucuk pastırma ve ticaretten ibaret görmeye. Bu kadim şehir bunlardan ibaret olabilir miydi!) Fakat işin aslı hiç de öyle değildi aslında. İpek yolunun üzerinde olması, Asurluların ticaret kolonileri, Kültepe'de bulunmuş olan ticari tabletler şehre bu anlamda genetik özellik katmıştır. Lakin bunları konuşurken kente ilham veren ve misafirlerini şehrin girişinde karşılayan Erciyes'i, mimarların piri Koca Sinan'ı, Mevlana'ya hocalık yapmış Seyit Burhanettin'i, halk ozanı Âşık Seyrani'yi, Anadolu'nun İslam dönemine ait en eski hastanesini yaptırmış olan Gevher Nesibe Hatun'u, oyma tavanlı taş konakları, türkülere konu olmuş bağları, memleket sevdasına mezu verememiş Kayseri Lisesini, son dönem Türk İslam şairleri arasında yer alan Yaman Dede'yi, Talas Akçakayalı Somuncu Baba'yi, Kadı Burhaneddin'i, Davut el-Kayseri'yi ve daha nicelerini konuşmamak şehre yapılmış bir haksızlık olacaktır.

Uzun lafın kısıası Kayseri'yi anlatmak değil anlamak gerekir diye düşünüyorum. Peki, nereden başlamalı Kayseri'yi anlamaya? Bence şehirden hiç uzaklaşmadan hemen verin sırtınızı Sahabiye Medresesi'ne ve bir bakın karşınıza ne göreceksiniz? Sırtını Erciyes'e dayamış, dünyada örneği olmayan bir özelliğe sahip Cumhuriyet Meydanı'nı. Ama öyle hafife almayın ha! Öyle bir meydandır ki bu meydan, beş farklı medeniyetin izlerini bünyesinde barındırmış ve bu izleri günümüze kadar taşımayı başarmıştır. Her gelen, medeniyet yıkmamış, aksine kendinden öncekinin üzerine koyarak imar etmiştir bu görülesi meydanı. Bu yaklaşım Kayseri'deki birçok kültür varlığı için de geçerlidir. Aslında yazımın ilerleyen kısmında

özellikle Kayseri'ye has orta sahanlıklı, oyma tavanlı konakları anlatırken bu yaklaşımı en özelinde anlatacağım sizlere; fakat konuyu dağıtmadan kaldığımız yerden devam edelim.

Asırlara dayanan dostluklarını vur-gularcasına omuz omuza vermiş yapılar kültür mozaigi olarak karşımıza çıkmakla beraber en güzel buluşma alanı da olmuştur. Hatırlayın çocukluğunuzu, lise ve

üniversite yıllarınızı, şöyle bir yoklayın hafızanızı. Kimleri beklemediniz ki orada ya da kimleri bekletmediniz ki, kimler gelip geçmedi ki. Küçük esnafları, kuyumcuları, aktarları, ayakkabı boyacıları... Ayakkabı

boyacısı demişken sahi Cemil Baba oralarda boyacı sandığıyla gezinirken dağıtmış mıdır mavi boncuğunu kara kara düşünüp yardım bekleyen insanlara? Ya da kızmış mıdır kendine has üslubuyla? Birkaç uyarıda bulunmuş mudur

▲ F.: Sultan Sazlığı
Mahmut Fırat

Dedik ya şehirler de insanlar gibidir işte, ilçeler de şehirlerin evladı gibidir. Talas, babayı taklit edecek ya o da tıpkı babası gibi sırtını bir dağa yaslamıştır, belki bir Erciyes değil ama uludur o da, şahitliği çok, okumuşluğu fazladır.

◀ Talas | Yaşar Taflı

hınzırlık eden birkaç esnafa? Eee Talaslı Cemil Baba bu! Bence rüyasında minareden düşen birilerine uyarılarda bulunmuştur.

Talas demişken daha meydandayken kale önünden binin Talas otobüsüne ve hiç durmadan Talas'a gidin. Kapadokya Krallığı'nın başkentinin en güzel ilçesini bir görün. Bazılarınızın yahu adam o kadar yer varken neden Talas, dediğinizi iştir gibiyim. Fakat düşünün, bir babadan 16 evlat, hepsi değerli, hepsi farksız; ama biri babaya çok benziyor. Dedik ya şehirler de insanlar gibidir işte, ilçeler de şehirlerin evladı gibidir. Talas, babayı taklit edecek ya o da tıpkı babası gibi sırtını bir dağa yaslamıştır, belki bir Erciyes değil ama uludur o da, şahitliği çok, okumuşluğu fazladır.

Bilgeliği de okumuşluğundan gelir. Yıllar boyu Türk'ü Ermeni'si ve Rum'u yan yana yaşamıştır. Demiştin ya gelen medeniyet yıkmamış üzerine inşa etmiştir diye, Talas'ın taş sokakları ve konakları şahittir buna. Öyle ki konaklar dışarıdan bakıldığında iki kattır, içerisine girildiğinde ise iki kat da yerin altındadır. En alt katta tüften oyma göz göz odalar, bu odaların üzerinde taş mahzenler tamamlar konakları. Döneminin en iyi işçiliğiyle inşa edilen bu konakların çoğunun yapımı yıllar almıştır. Rivayet odur ki bugün Yaman Dede Kültür Sanat Evi

olarak kullanılan konağın yapımı öyle uzun sürmüş ki mahallede dedikodu baş göstermiş. Konağı yaptıran tüccarın iflas ettiği, parasının kalmadığı ve bu yüzden konağın yapımının tamamlanamadığı dilden dile yayılmış. Buna sinirlenen tüccar ne yapsa beğenirsiniz! Ekonomik olarak güçlü olduğunu göstermek için konağı yıktırıp sil baştan tekrar inşa ettirmiştir.

Taş sokakları ise ayrı bir tarih kokar. Üzerinde üç medeniyeti barından bu sokaklar altında ise geç Pagan Roma erken Bizans dönemini yaşatmıştır. Anlatılan odur ki Hz. İsa’dan sonra Anadolu’ya Hristiyanlığı yaymak için gelen Aziz Basileios Pagan Roma’nın baskısıyla karşılaşır. Bu baskıdan kaçmak isteyen Basileios o dönem Hristiyanlığa iman etmiş kişilerle birlikte yeraltı şehirlerini inşa ederler ve yaşamlarını buralarda idame ettirirler. Bugün hala Ali Dağı eteklerinde bulunan ve Ali Saip Paşa sokağına kadar uzanan yeraltı şehirleri mevcut yapılarını korumakta, misafirlerini ağırlayıp onlara tüm yaşanmışlıkları anlatmaktadır.

Şüphesiz Orta Anadolu’nun bu kadim şehrinin her köşesi ayrı bir tarihe, ayrı bir özelliğe ve güzelliğe sahiptir. Sazıyla, sözüyle, türküleriyle kendine has bir yapısı vardır. Türkü demişken, çoğu zaman dilimizden düşmeyen, biz ve bizden önceki kuşakların da diline doladığı, anne özlemi içeren güzel bir türkü vardır. Evet evet tahmin ettiğiniz türkü: “Gesi Bağları” Kaçınıcı durağınız olur bilmem ama benim mesleğime adım attığım yıllarda ilk durağımdı. Fotoğraf makinamı alır almaz bu türkünün vesilesiyle tanışma fırsatı buldum Gesi’yle. O gün bugündür de iyi dostuz. Kayseri’ye uğradığımda mutlaka bir araya geliriz, sonra ben onun fotoğraflarını çeker, üzerinde barındırdığı kültür varlıklarının halini hatırını sorar, son durumlarını gözlemlerim. Gesi de bana doğasında barındırdığı melodik sesleri dinletir. En güzeli de ne biliyor musunuz? Yuvalarıyla Gesi’ye simge

▲ F.: Burhan Kaçar

olmuş güvercinlerin kanat sesleri eskiye nazaran çok az, bunun farkındayım; ama hala kule tipi güvercin evleri Gesi’nin en gözde yeridir. İlçe merkezinden az uzaklaşıp vadiye doğru ilerlediğinizde Gesi’ye özgü bu kuş evleri sizi ayakta karşılar. Anadolu’nun çeşitli yerlerinde eski dönemlerde bağ ve bahçelerde kullanılmak üzere gübre elde etmek için yabani güvercinlerin belli bir sisteme göre yetiştirildikleri bilinen bir gerçektir. Gübre gereksinimi için yabani güvercin bakıcılığında, gübrenin düzenli toplanabilmesi ve birikmesini sağlayabilmek için de şüphesiz bazı yapılara gereksinim duyulmuştur. Bölge halkı bundan dolayı

da kule tipi güvercinlikler inşa etmişlerdir. Bu mimarideki güvercinlikleri başka bir yerde de göremezsiniz, benden söylemesi.

Erciyes’ten ilham alan bu kentin genlerinde vardır mimarlık dersem az söylemiş olmam herhalde. Öyle ki bu kadim kent, mimarların piri Ağırnaslı Koca Sinan’ı yetiştirmiştir. Dehlizleri, mağaraları, yeraltı şehir kalıntılarıyla Ağırnas, günümüzden en az 3000 yıl öncesinde insanların oturduğu anlaşılan bir yerleşim merkezidir. Özetle şehir tam bir açık hava müzesi gibi. Kafanızı nereye çevirerseniz ayrı bir medeniyetin izlerini çok belirgin bir şekilde görebilirsiniz.

Selçuklu eserleri çok daha ayrı bir

önem arz eder Kayseri için. Çünkü o dönemden bugüne yedisi hala ayakta olan 20’ye yakın medrese yapılmıştır. Bu da Kayseri’yi tam bir eğitim şehri yapmaktadır. Kayseri hala bu misyonunu devam ettirmektedir. Günümüze gelindiğindeyse Kayseri, sınırları içerisinde dört üniversite barındırmaktadır. Kısacası geçmişten günümüze Kayseri bir eğitim şehri olma özelliğini korumuştur. Mevlana’nın hocası Seyyid Burhaneddin gibi, Davut el-Kayseri gibi hocalara ev sahipliği yapmıştır.

Kayseri’nin kadim tarihinin yanında eşsiz doğasından da bahsetmemek olmaz şüphesiz. Bozkırın ortasında olduğu

▲ Gesi Bağları

▲ Kayseri Evleri | Muhammet Fatih Şahin

aşıkârdır; lakin geçmişten günümüze bakıldığında bağ ve sayfiye yeri olarak da güzelliğini korumaktadır. Sadece insanlara mı ev sahipliği yapmıştır bu kent? Tabii ki hayır... Sultan Sazlığı Milli Parkı yüzlerce canlı türüne açmıştır bağrını. Öyle ki birçok kuş türünün doğayla olan eşsiz yaşamına şahit olursunuz Sultan Sazlığı’nda. Daha yukarılara çıktığınızda ise Yahyalı’da bulunan Kapuzbaşı Şelaleleri’nin serinliğinde seyredersiniz bu sevilesi cennet mekânı. Velhasılıkelam saymakla ve övmekle bitmez bu şehir. Tam anlamıyla şehri anlayabilmek için görmek, görmek için de hissetmek gerekir. Bu anlamda kendini yaşanmışlıklar

içerisinde var eden sanat bu şehirde her dönem yaşama şansı bulmuş, şehrin sosyokültürel kodlarının her biri koca bir ağacın kökleri gibi birbirine tutunarak sanata ve sanatçıya yaşam alanı sunmuştur. Özellikle son 10 yıldır belgesel sinema bu şehirde ciddi yol katederek “Erciyes ekolü” diye bir ekolü doğurmuştur. Bugün ilgili kamuoyunun dikkatini çeken Kayseri bu özelliğini Uluslararası Kayseri Film Festivali’yle de taçlandırmış, Türk sinemasında yeni yönetmenlerin yetişmesi ve genç yönetmenlerin desteklenmesi hususunda önemli bir misyonu üstlenmiştir. ■

Avşar Ağıtları Üzerine 2

Esen Yelin Tokandığı

Metin Şimşek

Anadolu diyerek, kültür ve hazine diyerek başlayamam. Böyle yapınca uzaklaştığımı, “el”leştığimi sanırım. Materyal-meta-kıymet-değer şeklinde söyleyerek onları kıyasa sunamam, zamanın tüketim çarkına sunarak azalabilecek bir hesaba dâhil edemem, indirgeyemem.

O ağıtların sahibi olduğumun, onu yakanların yakını olduğumun, onlara ait olduğumun, onlardan olduğumun, onların doğal varisi olduğumun bilinmesini isterim. O insanlardan bahsederken onları anladığımın da aynı dili konuştuğumun da bilincinde olduğumun anlaşılmasını isterim. Onlarla ilgili yazarken-konuşurken, onları anlatırken aslında kendimi anlattığımın, hislerini paylaştığımın da bilinmesini şart koşarım.

Bence ağıtlar, ona yakın durduğu düşünülen diğer türlere eklenilerek değerlendirilmemeli, ele alınmamalı... Çünkü ağıt; söyleyen kişiye, söylenen kişi ve/veya olaylara hasır. Bu yönüyle son derece öznel. Bu durum onu kategorize etmemeyi ya da literatür içinde çok farklı bir yere koymayı gerektirir.

Yazmaya giriştiğim bu deneme, acının toprağında yeşeren olayların çoğunlukla ümmi yüreklerin engin bilge gönüllerinden damlayan acının filizlerini, Avşar ağıtlarını fark ettirmeye yöneliktir. Onlar yoğun duygularını anlatırken bunu sonsuz bir sesle yaparlar. Yakıldığı yerde kalmayan, zaman ve mekân içre çevreye ve gelecek zamana yankılanan ilahi bir sesle... Açık yürekle, tarifine kelimenin yetmediği bir yüce gönülle, ağdalı fakat iddiasız, insanı sürekli bir derin çukura yuvarlayan şiddette bir sesle... Yunus’un diline temel olmuş; durulukta, nefasette ab-ı hayatla kıyas olunabilecek bir pınarla... Sesine bayrak olmuş Türkçeyle...

*Gelin bre beyler yanıma gelin
Beni sağ götürmen bir kılıç çalın
Sekiz yüz çadırda sekiz yüz gelin
Al çıkarır kara bağlar ne deyim*

*Gölek gölek koç yiğitler kınası
Acı geldi üç yüz iki senesi
Koca Kenan’ımın Elif anası
Çıkıp yollarımı bağlar ne deyim
...*

Ağıt için tanım olarak, Türklerin bilinen ve çoğunlukla bugün de yer yer süren eski geleneğidir denilebilir. Fakat Türklerde de Avşarlar bunu son derece etkili, yoğun ve vurgulu icra etmişler. Özellikle bu devirde kültürleri, gelenekleri tarumar eden baskın çağın etkilerine karşın, bunu hiç terk etmemişler. Her büyük acıyı duru bir pınarın başında, sesinin gönderine hislerinden bayrak yapmış, matemini anıtlıştırmış orada. Her büyük acının ağıttan en az bir anıtı vardır Avşarlarda. Çünkü Avşar böyle durumlarda gönlünü durduramaz, yenemez!

*At olur da kendi sağrısına vurur kamçıyı!..
Bundan kerî ona esen yel de tokanır!..*

Kaldı ki yakalandığı, tipi/boran ile aynı anda sam yelidir, soldurur. Savaş, kan davaları gibi olaylardaki ölüm ve yitimlerle felaketlerdeki ölümler yitimler yıkımlar yahut daha gündelik, daha sıradan biçimlerde meydana gelen ölümler yitimler yıkımlar karşısında kafiyeli direniş/teslim oluş, olayın mevcudiyetine ve sebebine isyan, oldurana/kadere/yazgıya, ağdalı/notasız/müzikli razı geliş. Dokunaklı, yürek dağlayan, gönülden yakalayan sitemli şükür. Çoğunlukla ümmi, ama katışıksız manzum ve de kırık, kırılgan ilan.

Şöyle ki:
*Bu senem karalı geldi
Duydunuz mu babam öldü*

*Tam ik’aydır bekliyom da
Emmim dayım nirde’aldı*

Ya da,
*Kıyma kadir Mevla’m kıyma
Kardaşım üstüme kölge.*

Ya da,
*Karar kadir Mevla’m işkencen karar
Gün güne ömrümden ediyo’m zarar
Ya da,
Ağlama kadersiz bacım,
Felek bildiğini işler.*

Ya da,
*Felek sillesini vurdu boynuma
Bunca gam yükünü yığdı goynuma*

Ya da,
*Ankara’ya vardım, bakmadı doktor
Dediler derdiyin çaresi yoktur
Dünyaya gelmek de gitmek de haktır*

Ya da
*Şuara oldum şuara
İçmezdim içtim cuvara
Omar oğlum can verirken
Kuluncun’veemiş duvara
...*

*Yoruldum yola oturdum
Felek vurdu ben götürdüm
İki dene öznen kayıp
Şaşırdım Allah şaşırdım
...*

*Bizim yayla tablak tablak
Kaşlar’kara yüzler’ablak
Ben öpmeye kıyamazdım
Gönendin mi kara toprak
...*

Ağıt kaldırması Avşar’ın, büyük ihtimalle öncelikle olayı kabullenmekte zorlanmasındandır. Kolay değil ya!.. Kaldırdı mı gönül mülkünden “ateş kuşunu” meramını anlatmadan soluklandırmaz onu. Kâh her katarda kendine seçtiği, haber verip haber aldığı turna eder, suna eder gâh hayfını alacak cırnağını bilemediği kartaldan, helaydan, şahinden vahşi alıcı kuş eder gâh kapısında yemlediği, tülüm diyerek sevdiği ak tavuk

eder gâh oğlunun veya kocasının yahut kardaşının tuttuğu teberik çil keklik eder. Devamında bir iç boşaltma, dert dökme, içindekini paylaşma, ondan bir anlamda kurtulma çabasıdır... Kim bilir!..

Boranlara, samlara yataklık etmektedir içi. Hepsi birden kabarır gelir. İşte ağıt bu gönlün kapısıdır. Onun vasıtası ile dışarı çıkar acı, ağıt şeklinde görünür olur. Asla dingin değildir, fakat dik de değildir, Yatıktır acıya yakınlığı ve yatkınlığı vardır. Ağıtlarının yetkinliği bundandır. Gönlündeki olgunluğun yansımasıdır ağıtlarındaki bütünlük ve etki.

Yalvarırken, razı olurken, sitem ederken, dua ve dilek esnasında Yaradandır muhatabı. En fazla *felek’e* kadardır onun asiliği. Orayı geçmez. Ondan yukarıya çıkmaz. Yazgıya karşı temkinlidir. Hedefinde sebep vardır, olayın kendisi ve oluş biçimi vardır. İsyanı başka şeyleredir. Kader ve kaza çoğunlukla nettir kafasında. Nazara inanır. Ve ağdı kaldırır, içindekini yekindirir.

*Allah’ından bulas’calar
Kemal’ıma söylemişler*

Ya da
*Evimizin önü kiraz
Dünyadan almadım miraz
Ya ne’diyim Hatça Bacım
Felek etti bize gazez*

Ya da
*Mevlam gara yazmış benim yazımı
Gara kış eyledi bahar yazımı
Çaresiz dert açtırmadı gözümü*

Ya da
*Eğer duam kabulüse
Fati’d’ölsün ben’d’ölüyüm*

Biçimin içine öyle bir izlek yerleştirilmiş olur ki bu oturulup düzeltile değiştirile hususi yazılmış sanırsınız. Oysa öylece orada yakılır. Yaşanmış, sıradan, gündelik şeyler söz konusu edilerek;

olayın ve ölenin kendisi merkez alınarak şekillenir ağıt. Uzun büyük ve güçlü bir hikâyeyi etraflıca dinlersiniz birçok ağıtta. Bu izlekte görünür olan hikâyeyi daha çok ağdı yakarı, ağdı yakılanı, olay örgüsünü ve çevreyi yakından tanıyanlar bilebilirler. Böyle olmakla birlikte ağdı dinlediğinizde anlatılan her şeyle birlikte bir hikâyeye hâkim olursunuz, şahit olursunuz. Çoğunlukla düzenli bir eğitim almamış olan kimselerin, hatta neredeyse hiç okuması yazması olmayanların gönül filizleridir onlar. (Onu övme anlamında çok söylenmiş, hatta

usandırıcı sayılan tespit olsa da yine de etkili.) Üst dil edebiyatı kısıktır olacak imajlar buluşlar vardır içlerinde. Ben bu çok söylenen şeyi niye tekrar ediyorum? Çünkü benim yaptığım kıyas değildir. Öyle olsa çok yanlış hem de bayat bir tekrar olurdu. Bir teorisi yoktur ağdın, poetikası da yoktur. Bir iskeleti vardır ama kurmacası yoktur. Doğaldır, kendiliğindendir. Onu ortaya çıkaran sebep gibidir. Ansız ve apansızdır. Onu yakan ve “kaldıran” ile özdeşdir, birdir. Şaşırtıcılığı çarpıcılığı buradadır. Bundan gelir.

Ziya Bey’e bacısının yaktığı Ağıt

Sıradan’da koca bucak
Ot biçerler kucak kucak
Irıza Beyin Döndü kızı
Yeni battı büyük ocak

Güvercinler konar burca
Ziya’ mı koymuşlar hurca
Su selasin’verdim’ola
Ziya Beyi yuyan hoca

Dudu bağlar terkisini
Ben çekerim korkusunu
Ya nıdicin itin dölü
Bâ’m uyusun uykusunu

Karlı dağlar karsız dağlar
Bir evd’iki gelin ağlar
Öldürmüşler Ziya Beyi
Ne diyin duruyor Bâ’ler

Koyun geldi sürüyünen
Bacın geldi Hürü’yünen
N’ola hapis giden idi
Cendermenin biriyinen

Karakol kapıya geldi
Kolumu dalından aldı
Ar değil mi babam oğlu
Bir kötü cenderme vurdu

Ocağında kuzu bişer
Ziya deme’n aklım şaşar
Şöyle durun bibileri
Nebile’m duvardan düşer

Gel hele gel kanlı yelek
Seni’inen kavuşalım
Ziya’m göçünü yükletmiş
Mezgitli’den savuşalım

Uzunayla’da dayısı
Acep onlar duydu m’ola
Kafasını yaran doktor
Kurşununu buldu m’ola

Ettiği sitem bedduaya doğru da evrilebilir. Şöyle desek doğru olur mu bilmiyorum: Acısının büyüklüğü ve kaybının önemi nispetindedir sözlerinin hedefi. Bu nispette akıl dışı, gerçeküstü olabilir:

Hastaneye yatırmışlar
Alır evime giderim
Bu dünyada gün görmedim
Ne kötü benim kaderim

Dinmiyor gözümün yaşı
Bir gün evvel gördüm düşü
Uzunayla sallanıyor
Yıkıl sen de Pınarbaşı

Üç oğlu var bir de kızı
Ciğerimde meşe közü
Benim oğlum derebeyi
Menciliste belli sözü

Ağıt bizatihi hayatın kendisi, insanın bu dünyadaki hüznüdür. Bu bilinçte olan bir insanın ağlamadan anlayabilmesi mümkün müdür? Ağıt yakan sadece anlatmak için değil anlamak için de ağlar. Okuyan ve dinleyen de ağladığında içine girmiş ve anlamaya başlamış demektir. ■

Kayseri'yi Fotoğraflayanlar: ALI RIZA BAYKAN

Alper Asım

Bir gizemli yolculuktur bazen fotoğraf... Bir ışık, bir gizem, bir ürperti ve bir tedirginlik aynı kadrada... Mana ile madde aynı anda ve aynı mekânda. Varlık ile yokluk, var oluş ile yok oluş. Işık ile karanlık aynı çizgide ve aynı ekseninde...

İbni Arabi varlığı anlatırken bir var bir yok, her an var oluş ve her an yok oluşturma der. Sürekliliktir aslında anlatmak istediği. Gördüğümüzü bize var gösteren söz konusu sürekliliktir... Öyleyse görüntüye dikkatli baktığımızda, bu var oluşu ve yok oluşu görebilmek, en azından hissedebilmek mümkündür. İnsanın tabiatla olan aidiyet ilişkisi kopmamışsa bunu içinde bulunduğu mekânın her anında yaşar ve hisseder. Bu yanıyla fotoğraf bir anı dondurma veya onu sınırlama değil, aksine o an üzerinden mekânın ve zamanın içine dahil olmaktır.

Nitekim bazı fotoğraflarda var ile yok'u aynı anda yaşarsınız. Huzur ve hüznün iç içesidir. Işık ve karanlığın iç içeliği gibi. Hayat ve ölümün aynı anda yansması gibi... Işığın mekânla, mekânın insanla ilişkisi karanlığın gizeminde bir araya gelir. Zamanda mısınız, mekânda mısınız anlayamazsınız. Kimi zaman mekân yok olur, kimi zaman zamanı hissedemezsiniz. Aidiyet ikilemi ortaya çıkar. Bu anlamda bazen loş romantik bir oda ile mezar odası içi aynı eksende buluşabilir. Fotoğraf bu yönüyle duyguyu yoğun bir şekilde taşıma özelliği gösterir. Bazen içindeyken göremediğimiz ve hissedemediğimizi bir kadrain içine aldığımızda görür ve hissederiz. Öyleyse fotoğrafçı çektiği fotoğrafın içinde değilse o fotoğraf eksiktir.

▲ Erciyes

▲ Eski Develi

▲ ▼ Aladağlar

▲ ▲ Sultan Sazlığı

Ali Rıza Baykan bu anlamda çektiği fotoğrafların içinde olan bir fotoğrafçı. Elinde makinesi ile aslında zaman ve mekân içindeki yolculuğunu bazen Erciyes'in zirvesinde, bazen Sultan Sazlığı'nın ortasında, bazen Kapuzbaşı Şelaleleri'nin akışında sürdürür. Yapmaya çalıştığı sadece bir mekânın yansıması değil, o mekândaki anlamı

ve güzeli hissetmek ve deklanşörü ile ona dokunmaktır. Bir akışın, bir sürekliliğin peşindedir. Kimi zaman Kayseri'den Erciyes'e kimi zaman Eski Develi'den Sultan Sazlığı ve Erciyes'e kimi zaman da Aladağlar'dan tüm Anadolu'ya bakarken derdi ve kaygısı mekândaki metafizik anlamdır.

▲ Erciyes

▲ Şihli Hamidiye Medresesi

▲ Beğendik Bağları ve Erciyes

▲ Aladağlar

▲ Sarıgöl

▲ Kayseri Cumhuriyet Meydanı

Gözün ötesine geçip gönül eşliğinden bakar mekâna. Çünkü onun için mekân bir boşluk değildir. Onun fotoğraflarını seyrederken maddeden manaya, varlıktan öteye, görünürden hakikate bir yolculuk dedim içimden hep... Bilinirden

bilinmeze, ayan olandan gizeme bir yürüyüş... Görünür ile görünmez arasındaki ince geçiş ve çizgi...

Zaten zamanı mekâna, bizi de zamana ve mekâna bağlayan bu ince çizgi ve süreklilik değil midir? ■

Mustafa Bozyel (Amca)

Bir Nihavend-i Kebir Yolculuk

Dursun Çiçek

1983 yılının ilk aylarında hocam Ali Biraderoğlu vasıtası ile tanıdım onu. Beyaz önlükler içinde kalın çerçeveli gözlüğü ile içli ve derin bakışları ötelere izler taşıyordu. Bir duruşu, bir bekleyişi belki de ilk kez o bakışlardaki hüznünde hissetmiştim. Odasına girdiğimizde bir taş plak çalıyormuş hissi ile kısık bir seste kime ait olduğunu o gün bilmediğim bir ses geliyordu. O ses ki televizyonlarda ve radyolarda çıktığında genelde kanal değiştirdiğimiz seslerdendi.

Çayların deminde Ali Abi ile birlikte Alaeddin Yavaşca, Bekir Sıtkı Sezgin, Meral Uğurlu, Necdet Yaşar, Niyazi Sayın, Kani Karaca eksenli bir sohbet

başladı. (Daha sonra orada kısık sesle eser okuyan kişinin Bekir Sıtkı Sezgin olduğunu öğrenecektim.) Ali Abi Kani Karaca'nın sesle oynamalarını kekremesi bulurken, Alaeddin Yavaşca, Bekir Sıtkı Sezgin mukayesesi yaparak terkip yapıyor daha sonra o terkinin içine Meral Uğurlu'yu da koyuyordu. Amca ise o derin bakışları ile kendi dilinden anlayan bir insanın var olmasının mutluluğu ile eminim başka bir boyutta yaşıyordu.

Daha sonra TRT 2'de pazar günleri Alaeddin Yavaşca yönetimindeki İstanbul Erkekler Korosu'nun programından söz ederek bana döndü ve pazar günleri 17.30'da dinle mutlaka dedi. Sonra ismini

yine ilk kez duyduğum bir insanı ve ismini ilk kez duyduğum bir makamı söyleyerek bir kaset verdi. "Bu Abdülkadir Meraği'nin Nihavend-i Kebir Kar'ının olduğu kasettir. İçinde Dede Efendi, Dellalzade, Musahip Seyyid Ahmet Ağa başta olmak üzere sanatkarlarımızın eserleri var, dinle kulağının pası gitsin" dedi.

Odasından çıktıktan sonra yine Ali Abi'nin anlatımları ile Mustafa Bozyel'in ne ve kim olduğunu zihnimde oturtmaya, temellendirmeye çalıştım. Ali Abi bir insan için sıra dışı diyorsa öyleydi gerçekten de. Onda bir dikkat, rikkat, nezaket, nezahet ve derinlik var demekti. Gerçekten de onu tanıdığım sonraki yıllarda tedrici

olarak bu nitelikleri her daim gördüm, hissettim ve yaşadım.

Eve, bekârhaneme (üniversite öğren-cisiyim) girer girmez, oda arkadaşları-mızın (oğlum bu ne?) tepkilerine rağmen, benim duyacağım bir sesle verdiği kaseti dinlemeye başladım. Kasetin girişindeki Nihavend-i Kebir Peşrev beni gerçekten de başka bir boyuta taşıdı. Sanki bulunduğum zamanın dışında başka bir zaman dilimine gitmiş, körelen hafızamı, pas-lanan kulaklarımı açmaya başlamıştım. Daha sonra belli aralıklarla her yanına gittiğimde ismini ilk kez duyduğum makamlarda ismini ilk kez duyduğum insanların eserlerini vermeye başladı. Sanırım beş altı ay içinde 12 kasetlik bir arşivim olmuştu.

Onu tanıdıkça gerçekten derinliğinin farkına varıyordum. Tavsiye ettiği hiçbir makam ve isim tesadüf değildi. Aslında beni bir yerden bir yere taşıyordu. Ancak kendi hayatı ile ilgili o kadar ketumdu ki Üsküdar Musiki Cemiyeti'nde bulunduğunu, Emin Ongan'ın talebesi olduğunu ondan değil hep başkalarından duyuyordum. Fikret Karakaya, İlhan Özkeçeci başta olmak üzere pek çok insanın yanına gidip gelmelerinin anlamsız olmadığını hissediyordum.

Daha sonra Alaeddin Yavaşca, Bekir Sıtkı Sezgin ve Cinucen Tanrıkorur gibi sanatkarlarla tanıştığımı duyduğumda ise onu çok daha iyi anladığımı hissettim. Çünkü bu insanları bile kimse dinlemiyordu. "Sanat Güneşi" ekseninde gözü

kamaşanlar için yukarıda ismi geçen insanlar veya makamlar bir anlam ifade etmiyordu. Musiki tamamen insanların ruhuna değil nefesine hitap eden ve tüketilen bir meta haline gelirken, sanatkarın yerini ise gazino yıldızları almaya başlamıştı. Bu da Mustafa Bozyel'i daha kendine, daha içine yönelik bir insan yapıyordu. Adeta dışarıda kendine yürüyecek bir mekân ve alan bulamayan Amca, içine yöneliyor ve içinde makam makam derinleşiyor ve yürüyordu.

Ali Biraderoğlu başta olmak üzere Mustafa Bozyel ve benzeri insanların bu içe çekilişlerini ve sessizliklerini o dönemlerde anlamlandıramazdım. Neden yazmıyorlar, neden okumuyorlar, neden kendilerini anlayabilecek ve

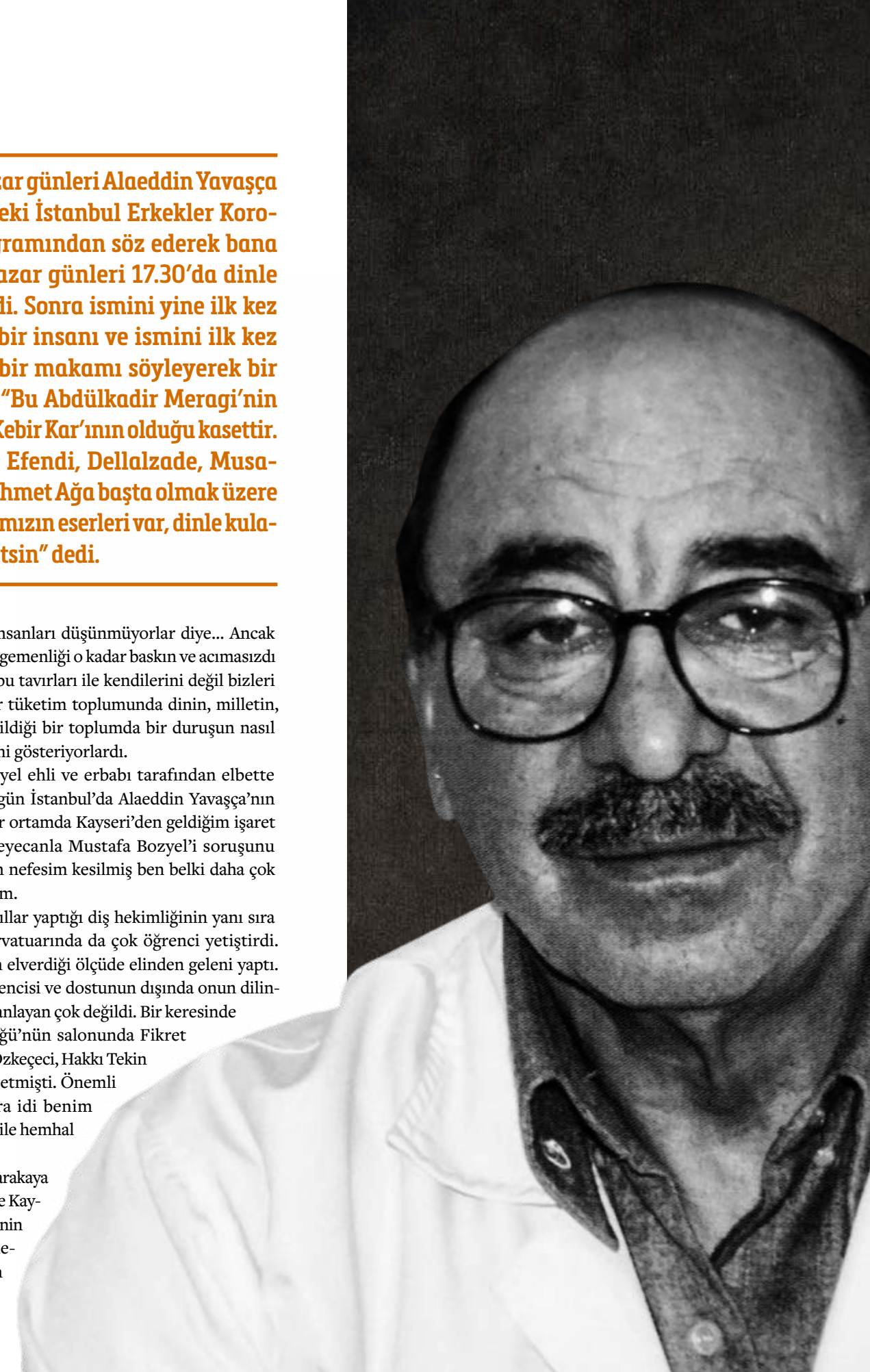
TRT 2'de Pazar günleri Alaeddin Yavaşca yönetimindeki İstanbul Erkekler Korusu'nun programından söz ederek bana döndü ve Pazar günleri 17.30'da dinle mutlaka dedi. Sonra ismini yine ilk kez duyduğum bir insanı ve ismini ilk kez duyduğum bir makamı söyleyerek bir kaset verdi. "Bu Abdülkadir Meragi'nin Nihavend-i Kebir Kar'ının olduğu kasettir. İçinde Dede Efendi, Dellalzade, Musa-hip Seyyid Ahmet Ağa başta olmak üzere sanatkarlarımızın eserleri var, dinle kulacağının pası gitsin" dedi.

hissedebilecek insanları düşünmüyorlar diye... Ancak sıradan insanın egemenliği o kadar baskın ve acımasızdı ki aslında onlar bu tavırları ile kendilerini değil bizleri koruyorlardı. Bir tüketim toplumunda dinin, milletin, değerlerin tüketildiği bir toplumda bir duruşun nasıl olması gerektiğini gösteriyorlardı.

Mustafa Bozyel ehli ve erbabı tarafından elbette biliniyordu. Bir gün İstanbul'da Alaeddin Yavaşca'nın da bulunduğu bir ortamda Kayseri'den geldiğim işaret edilince bana heyecanla Mustafa Bozyel'i soruşunu unutamam. O an nefesim kesilmiş ben belki daha çok heyecanlanmıştım.

Amca uzun yıllar yaptığı dış hekimliğinin yanı sıra Belediye Konservatuarında da çok öğrenci yetiştirdi. Aslında o iklimin elverdiği ölçüde elinden geleni yaptı. Lakin birkaç öğrencisi ve dostunun dışında onun dilinden, gönlünden anlayan çok değildi. Bir keresinde Kültür Müdürlüğü'nün salonunda Fikret Karakaya, İlhan Özkeçeci, Hakkı Tekin ile birlikte meşk etmişti. Önemli bir gün ve hatıra idi benim için. Öğrencileri ile hemhal oluyordu.

Yine Fikret Karakaya başta olmak üzere Kayseri Söğüt çevresinin de etkisiyle dönemin Kocasinan Belediye Başkanı

için İlhan Özkeçeci'yi aradım. Şehir ve Müzik sayısı için Mustafa Bozyel ile ilgili yazı istiyorum dedim. İlhan Abi Fikret Karakaya'nın yazmasının daha uygun olacağını söyledi. Fikret Abi'yi aradım ve beni kırmadı yazdı. Amca'nın kızı Seza'dan bazı fotoğraflar aldım. Ben de bendeki Amca'yı kısaca yazdım ve dergi için güzel bir Mustafa Bozyel yazısı çıktı. Bütün bunlardan elbette haberi yoktu. Dergi eline geçtiğinde beni aradı. İsmi telefonla görünce içimden "eyvah" diyerek fırça yemeye hazırlandım. Selamla birlikte sesindeki o sıcaklık beni ferahlattı. "Çok teşekkür ederim, zahmet vermişiz, Allah razı

Bekir Yıldız onun okuduğu eserlerin kültür hizmeti olarak yayınlanmasına vesile oldu. Temiz kayıt olarak maalesef bundan başka bir eser de yayınlanmadı. Arşivlerde bulunan veya kendisinin yaptığı özel kayıtlar var mı bilinmez?

Mustafa Bozyel diş hekimliğini bıraktıktan sonra böbreklerle ilgili ciddi sorunlar yaşadı. Haftada üç gün diyalize giriyordu. Ancak bu süreçte de kendini bırakmadı. Son dönemlerinde Söğüt'te Ali Abi'nin derslerini düzenli takip etmeye başladı. Benim tasavvuf dersleri verdiğim dönemde İmam-ı Rabbani'nin Mektubat'ı

başta olmak üzere tasavvufi metinleri okumaya başladı. Ebu Talip el Mekki'nin Kutu'l Kulub kitabını çok beğendiğini içten bir eda ile söylemişti. Sezgisel tavrı ve duruşu, musikideki derinliği aslında konuşulanları ve okuduklarını anlamasında zaten artı bir avantajdı.

Son iki yıldır ise ayda bir kere de olsa sadece telefon aracılığı ile konuşuyor en azından sesimizi duyuyorduk. Düşünen Şehir dergisinin Şehir ve Müzik dosyasını hazırlarken elbette ki aklıma ilk Mustafa Bozyel geldi. Ama onun bu konularda nasıl kapalı olduğunu bildiğim

olsun." dedi. Oysaki bizim yaptığımız ummanda bir damla değildi. Bu aslında onun mütevazı kişiliğinin göstergesiydi. Zerrece kibir duygusu olmayan bir insanın nezaketi ve mahcubiyetinin tecessüm etmiş haliydi.

Düşünen Şehir'de de belirttiğim gibi: "Batılılaşma sürecinin sessizleri ve suskunları yazılmadan tarihin yazılamayacağı bir gerçek... Bizler sadece bize sunulanlar üzerinden okuyoruz her şeyi. Bu Kayseri için de geçerli... Kayseri'nin fikir ve sanat alanında sessizleri ve suskunları hesaba katılmadan yazılacak bir

tarih her zaman eksik kalacaktır. Mekân içinde dolu olanlarla değil, kaçırdıkları ve sakladıkları ile gerçek anlamda anlaşılabilir. Tarih, kültür ve sanat da öyle... Bu anlamda Mustafa Bozyel Kayseri için bunun en önemli simgelerinden biridir. Mustafa Bozyel ve benzerleri aslında beğenmeyerek yıktığımız, modern şehirciliğimize engel olduğunu düşündüğümüz bir cami veya medreseden, bir tarihî anıttan, yok ettiğimiz bir tarihî mahalleden, görmezden geldiğimiz bir kitaptan, reddetmekten haz duyduğumuz ve iliştilmekten korktuğumuz gelenekten çok farklı değil... Onları birer hatıra ve müzelik unsur konumuna getiren zihniyet sorgulanmadığı sürece tüketimin girdabından kurtulamayacağız. Oysa onlar bir hatıranın çok ötesinde, hayatın, zamanın ve mekânın, sanat ve kültürün bizatihi kendisidir. Bunu, kaybettiklerimiz derinleştikçe çok daha iyi anlayacağız."

Vefatını duyar duymaz "inna lillahi ve inna ileyhi raciun" deyip fatihamı okuduktan sonra onun bana verdiği Nihavend-i Kebir eserlerden oluşan

kaseti baştan sona dualarla dinledim. Musiki bu yanıla gönülden gönüle yol ve zikirdi zaten. Allah rahmet eylesin... ■

Yoğurtlu YARMA ÇORBASI

HAZIRLANIŞI

Buğdayı yıkayıp süzün ve çukur bir tencereye alın. Üzerlerini iki parmak geçecek şekilde sıcak su ilave edin. Buğdayların kabarması için 2 saat bekletin. Daha sonra tencereyi ocağın üzerine alın. Yarma (buğdaylar) iyice açılana kadar 45-50 dakika arada bir karıştırarak haşlayın. Ocaktan alıp suyunu süzdükten sonra kenarda bekletin.

Çorba tenceresinde, yumurta ile unu pütürsüz kıvama gelene kadar çırpma teli ile çırpın. Üzerine yoğurdu, 3 su bardağı et suyunu ilave edin, tuzu serpiştirin, haşlanmış buğdayları ekleyin. Tencereyi ocağın üzerine alın, kısık ateşte sürekli karıştırın. Gerekirse 1-2 bardak sıcak su ekleyin. Kaynayınca kadar pişirin. Kaynayan çorbayı kısık ateşte 15 dakika daha pişirin. Üzeri için tereyağını eritip kuru nane ile pul biberi ekleyin, bekletmeden hemen ocaktan alın. Çorbayı servis kaselerine paylaşın, üzerine baharatlı tereyağını gezdirerek servis yapın. Not: İsteğe göre çorbaya 1 çay bardağı haşlanmış ve kabukları soyulmuş nohut da ekleyebilirsiniz. ■

Afiyet olsun...

Malzemeler

- 1 su bardağı yarma (aşurelik buğday)
- 1 adet yumurta
- 2 çorba kaşığı un
- 5 su bardağı süzme yoğurt
- 3 su bardağı et suyu
- 1 tatlı kaşığı tuz

Üzeri için

- 2 çorba kaşığı tereyağı
- 2 tatlı kaşığı kuru nane
- 2 tatlı kaşığı pul biber

Emirgan Köftecisi

Fevzi Çakmak Mah. Sivas Bulv. No: 87
Emirgan Parkı İçi Kocasinan / Kayseri

www.kaytur.com.tr

Akademi Günlüğü

Anılarımız ve hafızamız arasında bir ilişki var. Ama gündelik hayatımızda neleri hatırlayıp neleri unuttuğumuza dikkat edecek zaman bulamıyoruz. Dolayısıyla anılarımız ve hafızamız arasındaki ilişkiyi göz önüne alıp inceleme gereği duymadan yaşıyoruz. Oysa hem anılarımız hem de onları saklayan, muhafaza eden hafızamız ne kadar önemli. Belki unuttuklarımızdan bazıları hatırladıklarımızdan daha önemli. Geçmişî Tarih Yapmak alt başlığını taşıyan İslam Düşünce Atlası atölyesinde hafızanın önemi hakkında uzun uzun düşünmeyi gerektiren dersler işliyoruz. Kişisel olarak hafızamızda taşımaya gerek duymadıklarımız zaman içerisinde toplumsal bir hafıza kaybına yol açabiliyor. Herkes unutulunca koskoca bir mazi, hiç yaşanmamış gibi ademe mahkum oluyor.

İslam Düşünce Atlası atölyesi için gelen hocalarımızla İslam'ın ilk dönemlerinden itibaren gelişen düşünce dünyasında bir yolculuğa çıktık. Klasik dönemden başlayarak kelim, felsefe ve tasavvuf disiplinlerinde gelişen düşünceleri, düşünceler arasındaki farkları inceliyoruz.

Şehir Akademi'nin güz 2018 döneminde başlayan İslam Düşünce Atlası atölyesinde şimdiye kadar İbrahim Halil Üçer, Lütfi Sunar, Ömer Türker ve Eşref Altaş sunumlarını gerçekleştirdiler. İbrahim Halil Üçer'in dersine, felsefe tarihinde yaşadığımız yanlış anlaşılmalardan ve bunların yol açtığı problemlerden bahsederek başladık. İslam düşünce tarihinde dönemlendirme yaparken asıl kriterlerimizin ne olması gerektiğini tartıştık. Hafıza ve süreklilik

kavramlarının genel düşünce tarihi ve İslam düşünce tarihinde neyi ifade ettiğini de konu edindik. Günümüzde İslam dünyasının sancıları ve nasıl bir düşünce biçiminin problemlerimizi çözebileceği üzerinde durduk. İbrahim Halil Üçer'i ikinci kez şehrimizde misafir ettiğimizde İslam düşüncesinin klasik döneminin ayrıntılarına biraz daha vakıf olma fırsatı bulduk. Varlık kategorileri ve hakikati elde etme biçimleri üzerinde derinlemesine tefekkür etme imkânımız oldu. Üçer, 5. asra nasıl bakmalıyız sorusu üzerinden klasik dönemi anlattı. İslam düşünce tarihinin, kadim havzalarda gelişen bir ilim geleneği doğurduğunu söyledi. Bu ilim geleneğinin, varlığa ilişkin yeni bir bakış açısıyla geliştiğini de Üçer'in sohbetinde takip etme fırsatı bulduk.

Lütfi Sunar'ın işlediği dersimize Aliya İzzetbegović'ten hareket ederek başladık. Zira geçmişî anlama bakımından günümüzün düşünce dünyasında bir gezinti yapmak adeta bir zaruret gibi ortaya çıkmıştı. Lütfi Sunar, İzzetbegović'in Doğu Batı Arasında İslam kitabını maddi gerçekliği temel alıp dinî gerçekliği yeniden inşa etmeyi amaçlayan cesur bir girişim olarak değerlendirdi. Gerçekten de Bosna'nın bulunduğu coğrafi ve kültürel durum dikkate alındığında Doğu ve Batı Arasında İslam'ın bulunduğu yeri anlamak bakımından İzzetbegović'in düşünceleri ayrı bir değer taşıyor. Lütfi Sunar'ın dersinde "İnsan ne ile yaşar" sorusu üzerinden düşünce yolculuğuna devam ettik. İnsanın yalnız kat gerçekliğinin çıkar ve fayda koşan bir canlı oluşuna değindik. Bu vakıanın varlığımızın katmanlarından birini teşkil

ettiğine dikkatimiz yoğunlaşmış oldu. Batı karşısında oluşan maneviyatçılığın, modern dünyanın maddiyatçılığına bir tepki olarak hayatımızda yer aldığını da fark etmemizi sağlayan düşünceler ortaya çıktı.

Lütfi Sunar'ın aktardığı bilgi ve düşünceler arasında en dikkat çekici olanlardan biri uygarlığın sadece Batı'ya mahsus kılınmasının yanlışlığına yapılan vurguydu. Sunar, hiçbir uygarlığın aslında saf olmadığının, tarih boyunca oluşan birikimlerin, karışımaların ve karşılıklı etkileşimlerin sonucunda medeniyetlerin doğduğunun ve geliştiğinin altını çizdi. Sunar'a göre bir uygarlık başkasıyla karşılaşmaya açık olduğunda gelişmenin önünün açılacağı da gözden kaçırılmaması gereken bir husustu.

Ömer Türker, İslam Düşünce Atlası atölyesinin bir diğer misafir hocasıydı. Ömer Hoca, kelamın içerisinde felsefenin ne kadar yer tuttuğundan başlayarak bizi düşünce atlasında gezdirdi diyebiliriz. Türker'in dersinde Farabi, İbn-i Sina, İbn-i Rüşd, Gazali ve Razi'nin İslam düşünce tarihindeki pozisyonlarını inceledik. Nazari bilginin varlıkla ilgili konularda bize bilgi vermekteki yetersizliğini de anlamış olduk. Geçmişte çok tartışılmış, günümüzde ise neredeyse hâkim bir kanaat var. Gazali, İslam dünyasında felsefeyi ve düşünceyi engellemekle suçlanır. Fakat Ömer Hoca, Gazali'nin felsefe eleştirilerinin İslam dünyasında felsefenin yaygınlaşmasına neden olduğunu anlattı. Ömer Hoca'nın dikkatimizi

Eşref Altaş, İslam düşünce tarihinde 12. yüzyıl üzerinde daha çok durdu. Bu dönemdeki ilahiyat ve metafizik tartışmalarını inceledi. Ders boyunca İbn-i Sina, İbn-i Rüşd, İmam Gazali, Razi, Tusi gibi âlimleri birbirlerine etkileri, temel düşünceleri ve farklılıklarıyla birlikte anlattı.

çektığı konulardan biri de Lütü Sunar'ın medeniyetlerin etkileşimiyle ilgili söyledikleri uyum taşıyordu. Ömer Hoca bilginin kadim medeniyetler arasındaki dolaşımından söz ederek İslam Düşünce Atlası atölyesinin hocaları arasında düşünsel bir tutarlılık bulunduğunu bize göstermiş oldu.

Konuk hocalarımızdan biri de Eşref Altaş oldu. Eşref Altaş, Batılı müsteşriklerin ve düşünürlerin İslam düşüncesi konusundaki cehaletlerini ve haksız tutumlarını ortaya koyarak dersine başladı. Altaş'ın altı çizilesi düşüncelerinden biri, müsteşriklerin İslam ve İslam düşüncesi hakkındaki tarafgir, gerçeği yansıtmayan tutumlarının yazık

ki artık bazı Müslümanlar arasında da kabul edildiği. Özellikle Türklerin İslam tarihinde rol almasıyla İslam düşüncesinin engellendiği iddiasına Eşref Hoca'yla birlikte biz de itiraz ettik. Fakat Eşref Hoca, 600-700 yıllık bir mirasın yok sayılması karşısında sadece duygusal bir itirazla yetinmedi. Bu bakışın yanlışlığına müşahhas örnekler vererek gerçeğin böyle olmadığını açıkladı. Gazali, Razi, Ömer Hayyam gibi İslam düşünce tarihinde belirleyici âlimlerin Selçuklu dönemi âlimleri olduğunu hatırlatınca mesele iyice açıklığa kavuştu.

Eşref Altaş, İslam düşünce tarihinde 12. yüzyıl üzerinde daha çok durdu. Bu dönemdeki ilahiyat ve metafizik tartış-

malarını inceledi. Ders boyunca İbn-i Sina, İbn-i Rüşd, İmam Gazali, Razi, Tusi gibi âlimleri birbirlerine etkileri, temel düşünceleri ve farklılıklarıyla birlikte anlattı. Eşref Hoca ile beraber üzerinde durduğumuz en önemli konulardan biri zorunluluk meselesiydi. İbn-i Sina'nın düşünce sisteminde yer alan metafizik zorunluluk, fizik zorunluluk ve epistemik zorunluluk konularını ele aldık ve Gazali'nin bu sisteme getirdiği eleştiriler üzerine düşündük.

Eşref Hocamızın dersindeki önemli kazanımlarımızdan biri Fahreddin Razi'yi tanımak oldu. Razi'nin yaptığı çalışmalarla Gazali'nin rüyalarını gerçekleştirdiğini, hatta ötesine geçtiğini öğrendik. Razi'nin

önemli katkılarından birinin, kelamın ele aldığı konuların felsefeyi dışta bırakmasından kaynaklanan problemleri çözmeye yönelik çalışmaları olduğunu öğrendik. Eşref Hoca, dersinin son bölümünde İslam düşüncesinin Osmanlı'daki yansımaların anlattı.

İslam Düşünce Atlası atölyesinin yanı sıra diğer atölyelerimiz de olanca heyecanı ile devam ediyor. Şehir Akademî'de, Görsel Düşünme, Şehir Okumaları, Deneysel Okuryazarlık, Basın Dili Arapçası, Sosyal Bilimlerde Saha Araştırmaları ve Akademiye Giriş, Türk Modernleşmesi derslerimiz de ele aldıkları konularda derinleşerek sürüyor. Film Akademî'nin çalışmaları da dönem sonu için sürprizlerini hazırlamaya devam ediyor. Önümüzdeki sayıda diğer atölyelerimizi biraz daha detaylı tanıtmak üzere şimdilik vedalaşalım. ■

KAYMEK

*Bir Hayat
Bir İnsan Hikâyesi*

*KAYMEK... Bazıları için ailesinden
şefkatli bir omuz, bazısı için çınarın
gölgesinde bir yudum soluklanma durağı.
İşten güçten bunalan kişilerin dinlenme,
kendini bulma aralıkları...*

Pınar Aslan Karabulut

Belediyeler genellikle yol, altyapı, ulaşım vb. hizmetlerle özdeşleştirilir. Ama son birkaç on yıldır sosyal ve kültürel hizmetler yapan belediyeler daha görünür ve hissedilir oldu. Çünkü insan somut hizmetlerle birlikte soyut yanı ile ilgili hizmetleri de doğal olarak bekliyor ve onun da belediye hizmetleri içinde yer almasını, hatta önde olmasını istiyor. Bu da doğal olarak belediyelerin kültür ve sanat konularında neler yapabileceğini öncelikli olarak düşünmesine ve bu konuda planlar yapmasına vesile oluyor.

Aslında belediyeler yol, ulaşım, altyapı, su vb. hizmetlerle nasıl insanın gözüne dokunuyorsa, kültür ve sanat faaliyetleri ile de insanın özüne dokunuyor. İşte KAYMEK tam da bu anlamda insanın özüne/gönlüne/kalbine dokunan bir belediye hizmeti. Ve insanın kendini gönlüyle içinde bulduğu kültürel bir alan. Bundan dolayıdır ki KAYMEK bir insan hikâyesi,

KAYMEK demek çininin fırınından çıkacak son şeklini sevinçli bir çocuk edasıyla beklemek, renklerin huzmesinde engin hayaller kurmak, kumaşa dokunan ellerin bazen kurdelede bazen işlemelerde can bulması demek...

bir hayat hikâyesidir. İnsanı gönlünden yakalayıp, ona kendini tanıma sürecinde verdiği eğitimlerle, açtığı kurslarla arkadaşlık, dostluk ve yoldaşlık ediyor. Bu yüzden de bir aile bilinci ile hareket ediyor.

Bu yüzden insanları bir çınarın gölgesi gibi kucaklıyor KAYMEK... Bazıları için ailesinden şefkatli bir

omuz, bazıları için çınarın gölgesinde bir yudum soluklanma durağı. İşten güçten bunalan kişilerin dinlenme, kendini bulma aralıkları... Hayat o kadar yorucu ve monoton ki sırf bu monotonluğu bozmak için geliyorum diyenlerin buluşma noktası...

Sanatsal ve eğitsel tüm etkinliklerin olduğu tecrübeli kişiler karşılıyor

gelenleri. Sebep memnuniyet olunca sadece iş odaklı değil her eğitimciden alınacak yaşam tecrübelerine dönüşüyor yaşanan zamanlar. Anne anlatıyor: “Ben okuma yazma bilmezdim, herkes bana gülerdi, daha adını bile yazamıyorsun, diye. Başlayınca gördüm ki hayat daha bir başka; başardıkça azmettim, azmettikçe başardım.”

KAYMEK, sayısız insanın başarı öykülerine tanıklık ediyor yıllardır. Uzak diyarlardan gelenler için bir akraba, yalnızlığında boğulanlar için bir dost, bir arkadaş oluyor her daim... İlmek ilmek dokurken sabrı el işçiliğinde, aslında hayatın tüm gizlerini örüyor emektar eller... Eller nelere şahitlik etmedi ki... Hırsı, öfkeyi, şiddeti temsil ediyordu bir

KAYMEK, sayısız insanın başarı öykülerine tanıklık ediyor yıllardır. Uzak diyarlardan gelenler için bir akraba, yalnızlığında boğulanlar için bir dost, bir arkadaş oluyor her daim...

dönemler... Şimdi ise marifetli eller sevgiyi, dostluğu, merhameti işliyor. Bazen mis kokulu poğaçalar, pastalar çıkıyor bu marifetli ellerden bazen ebrunun renkli iklimi... Fırça darbeleriyle tekrar renkleniyor hayat... Bir hatta diziliyor bütün anlamlar. Bir fotoğraftan bakıyor zaman, mekân ve Kayseri...

Sarıyor en kollayıcı haliyle KAYMEK. Savaşta kaçıp gelen misafirlerimize gönül yurdunun kapıları açılıyor sonuna kadar. Ensar-muhacir kardeşliği düsturuyla

dostluk köprülerini kuruluyor boylu boyunca. Ağlayan gözlere damla damla umut aşılanıyor...

KAYMEK demek çininin fırınından çıkacak son şeklini sevinçli bir çocuk edasıyla beklemek, renklerin huzmesinde engin hayaller kurmak, kumaşa dokunan ellerin bazen kurdelede bazen işlemelerde can bulması demek... Kumaşın an olup dantelli bir perde olup örtüvermesi tüm çirkinlikleri. An olup gösterişli bir entariye dönüşüvermesi. KAYMEK, sanatın

en görsel haliyle hayatla buluşmasıdır. İpek kozasından çıkıveren mucizelere el işçiliğinde eşlik etmek, Allah'ın kudretinin gizlerini nakşetmek gönlün en ince dehlizlerine. Fotoğraf objektifinden en ince ayrıntıları yakalamak, sükûnet kokan duruşları resmetmek. Sevgi dolu kelime olmak en suskun gönüllere. Dünyanın farklı kültürlerine yolculuk yapmak. Teknolojide öğrenilenlere sınır koymamak. “**Öğrenilmesi gereken ilk dil; tatlı dildir.**” düsturuyla en güzel şekliyle ifade etmek her hali.

Salıverilmiş halinden kurtulmak, çıkıvermek kabuğundan, kalıpları kırmak... Güzel olmanın inancıyla daha güzel görmeyi kendini aynalarda. İnsanlara daha fazla özen göstermek, daha güzel hitap

edebilmek. Eski kültürlerin değerlerini unutmadan tekrar yaşatmak, onların hayır duasını almaktı. Nerede eski günler nerede güzel insanlar dedirtmeden koruyabilmek tüm değerlerini büyük bir inançla... İçimizdeki tüm hayalin belirgin portrelerini çıkarmak ulu orta. Büyük çekingen bakışlar altından kaçıp gülümseyen aydınlıklara kucak açmak.

Engel tanımadan iletişim kanallarını açmaktı tüm evrene. Tüm sevinçleri, hüznü kederi beraber paylaşmaktı. Herkesin kendinden bir parça, bir renk cümbüşü bulabileceği kültür yuvasıydı KAYMEK. Zorluklara göğüs germekti. Hayatın güzel günlere olan inancıydı KAYMEK... Bütün dalların birleştiği kök. Hayata güzel bakmaktı. Hayata beraber

tutunmak, hayata birlikte yön vermek. Sadece Kayseri’de mi KAYMEK’in bu bilinç ve şuuru? Elbette hayır... Balkanlar’da, Bosna’da, Mostar’da, Sırp, Boşnak ve Hırvatlara el uzatmak aynı bilinç ve şuurla. Onlara Anadolu’nun ve ana yurdun sevgisini taşımak yeniden.

2004 yılında 2 tesis 2 branşla başladı hikâyemiz. Şu an ise 15 tesis 96 branşla Kayseri’de ve Balkanlar’da dokunmadığımız hayat kalmasını istiyoruz. Hizmet aşkıyla, yardımseverlikle, dostça, kardeşçe, kısacası aile gibi her gelene kapımız açık...

Onun için KAYMEK bir hayat hikâyesi, bir insan hikâyesi. ■

Kültürden..

KÜLTÜR SANAT GÜNCESESİ

MEVSİM DEĞİŞİRKEN: Coğrafya kaderdir denir. Şehrimizi kuranlar da coğrafya ve kaderimiz arasındaki ilişkiyi belirlemişler. Sonra da gelip yerleşenler, buradaki yerleşik hayatı geliştirenler sırasıyla bugün yaşadığımız şehri ve kaderimizi de coğrafyayla ilişkilendirmişler. Şehir kuruldu kurulalı kaç millet, kaç medeniyet gelip geçmiş. Tıpkı mevsimler gibi. Ama hayat her halükarda devam ediyor. Erciyes'in gölgesi altında bizden öncekilerle arasında ne kadar benzerlik olduğunu bilmediğimiz bir hayatı yaşıyoruz. Kültür ve sanat bu açıdan ne kadar önem taşıyor. İnsanlar kültür etkinlikleri ve sanat üretimleriyle yaşadıkları çağ hakkında coğrafyaya, mekâna iz bırakıyorlar. Bizden önce burada yaşayanların bıraktıkları izlerle birlikte yaşıyoruz. Bugün bizim yaptıklarımız da birer iz olarak kalacak. Günümüzü renklendiren ve anlamlandıran kültür sanat etkinlikleri aynı zamanda gelecekte yaşayacak insanlara birer mesaj olarak kalacak. Nasıl iki bin yıl önce oynanan tiyatro oyunları bir iz olarak kaldıysa, söylenen bir türkü, yazılan bir şiir bugüne bir belge olarak taşındıysa, bugün bizim yaptıklarımız da aynı işlevi üstlenecek.

Bir mevsim daha değişiyor. Erciyes'e kar yağdı. Artık şehrimizin kış günlerini yaşayacağız. Geceler uzayacak, vakit geçirmek için farklı yollar arayacağız. Eskiden sobanın üstünde kestane pişirilir, ailece akşam gezmelerine gidilirdi. Büyüklerin sohbetleri dinlenir, masallar anlatılır hoş vakitler geçirilirdi. Zaman geçiyor, hayat değişiyor. Artık o eski günler kimilerimizin anılarında kaldı. Gençler için böyle bir anıya sahip olmak neredeyse mümkün değil.

Zamanla birlikte şehir hayatı ve ihtiyaçları da değişti. Şimdilerde sinema, tiyatro, konser gibi etkinlikler kış akşamlarının vazgeçilmezleri haline geldi. Güzle birlikte kültür sanat etkinlikleri hız kazandı.

Şehir dergisi olarak şehrimizdeki etkinlikleri elimizden geldiğince takip etmeye çalışıyoruz. Doğrusunu söylemek gerekirse şaşırtıcı bir yoğunluk olduğunu görmemek elde değil. Sırf bu açıdan bakıldığında bile şehrimizin ne kadar büyüdüğünü ve geliştiğini tespit etmek mümkün. Öyle ki bir çok etkinliğe yetişemiyor, bazısından haberdar bile olamıyoruz. Bunun nedenlerinden biri de kültür sanat etkinliklerinin çoğalması kadar, bu etkinliklerin gerçekleştiği mekan-

ların da çoğalması ve çeşitlenmesidir. Bu da ayrı bir sevinç kaynağı oldu denilebilir.

BÜYÜKŞEHİR ÖDÜLLERİ TOPLADI: Yerel yönetimler, yani belediyeler günümüzde şehirlerin yönetimi açısından benzerlikler gösteriyor. Şehirlerin yaşanabilir mekânlar haline gelmesi için yapılan çalışmalar bir yönüyle vatandaşa hizmet olsa da diğer yönüyle de dünyadaki şehirlerin arasında bir rekabet, bir hizmet yarışı anlamı taşıyor. Kayseri dünya tarihindeki köklü şehirlerden biri olma özelliğini korumakla beraber, belediye hizmetleriyle de dünyanın diğer şehirleri arasındaki parlak konumunu sürdürüyor.

Bu yıl 3. düzenlenen Uluslararası Kent Araştırmaları Kongresi'nde şehir halkına pozitif katkı sunan proje ve uygulamalara ödüller verildi. Fransa'nın Strasbourg kentinde düzenlenen ödül töreni Avrupa Konseyi binasında gerçekleştirildi. Bu yıl törende 14 dalda toplam 21 ödül verildi. Uluslararası İdealkent Ödüllerinde Kayseri Büyükşehir Belediyesi iki dalda ödüle layık görüldü.

Kayseri Büyükşehir Belediyesi, tüm ilçelere yaptığı kadın ve gençlik merkezleriyle Sosyal Belediyecilik ödülünü aldı. Büyükşehir Belediyemizin gerçekleştirdiği Beydeğirmeni Toplu Besi Bölgesi Projesi de Yerel Kalkınma Ödülüne layık görüldü. Başkanımız Mustafa Çelik, Büyükşehir Belediyemizin kazandığı ödülleri Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Kongresi Genel Sekreteri Andreas Kiefer'in takdimiyle aldı. Ödül töreninin ardından Avrupa Konseyi binasındaki katılımcılara şehrimizde gerçekleştirilen projeler hakkında bilgi verdi. Ayrıca şehrimizin doğasını, tarihini ve mutfağını tanıttı.

Mustafa Çelik, ödül töreni sonrası aynı zamanda kardeş şehrimiz olan Strasbourg Belediye Başkanı Roland Ries ile bir araya geldi. Burada kardeş şehir Belediye Başkanı'na Kayseri'deki çalışmalarıyla ilgili bilgiler verdi ve ilimize davet etti. Roland Ries de Kayseri'nin aldığı ödüllerden dolayı Başkanımıza tebriklerini ilettiler. Ries, en kısa zamanda Kayseri'ye gelerek projeleri yerinde görmek istediğini de sözlerine ekledi. Mustafa Çelik, ödül töreni ve sonrasında Strasbourg Başkonsolosumuz Muzaffer

Rami Şaylıman ile de görüşmeler yaptı.

Kayseri'nin ve diğer şehirlerin kazandığı ödüller bir hafta boyunca Avrupa Konseyi binasında sergilendi.

BÜSAM FİLM AKADEMİ ÖDÜLLÜ FİLMCİLER YETİŞTİRİYOR: Sinema ilginç bir tutku. Geçmişte bu tutkuyla sinemanın peşine düşen gençlerin hayalleriyle oynanır, hayatları karartılırdı. Bu nedenle olsa gerek sinemaya izleyici olarak katılmak, sinemacı olmayı sadece hayal etmek kalırdı insanlara. Hele sinema endüstrisinin merkezinin İstanbul olması, taşrada

sinemacılığı neredeyse imkansız hale getirirdi. Gerçi taşra hayatı için sinema hala hemen hemen imkansız, hala büyük ölçüde bir hayal. Bûsam Film Akademisi sinemaya gönül verenler için şehrimizde eş bulunmaz bir imkan sunuyor. Kısa Film ve Belgesel eğitimleri veriyor. Hem de sinemayı teorik ve pratik yönleriyle bilen ustalar aracılığıyla veriliyor bu eğitimler. Dolayısıyla Bûsam Film Akademide eğitim alan sinema gönüllüleri için artık film yapmak bir hayal olmaktan çıkıyor.

Kuruluşundan bu yana çok uzun bir süre geçmemiş olmasına rağmen Bûsam Film

Akademi verdiği eğitimlerin sonuçlarını devşirmeye başladı bile. Bûsam Film Akademisi öğrencilerinden Burak Erdoğan, akademimizde aldığı kısa film eğitimiyle yönetmenlik hayatına başlangıç yaptı. Burak Erdoğan, yapımcılığını Bûsam'ın üstlendiği Yuva adlı kısa filmiyle ödül almayı başardı.

9 yıldır Sırbistan'ın Belgrad şehrinde düzenlenen Uluslararası Yeşil Kültür Festivali GREEN FEST ekolojik ve çevresel konuları ele alıyor. Festival ekolojik değerlere uygun yaşam kültürünü geliştirmeyi amaçlıyor. Festival kapsamında kültürel aktiviteler gerçekleştiriliyor. Film gösterimleri gerçekleştiriliyor. Çeşitli konferanslar ve sergiler düzenleniyor. Bu festival her yaştan ve meslekten insanı bir araya getiriyor. Film festivali kapsamında, katılan filmlerin yarıştığı 6 kategori var. Bu yıl dokuzuncusu düzenlenen festivale çeşitli ülkelerden toplam 1486 film katıldı. Bu sene Gençlik Filmi kategorisinde Amerika'dan 2, Almanya'dan 1, Hindistan'dan 1, Türkiye'den 2, İspanya'dan 1, Portekiz'den 1, Birleşik Krallık'tan 1 ve Çek Cumhuriyeti'nden 1 film olmak üzere, toplamda 10

film yarıştı. Marko Wolf (Slovenya), Piotr Bierdon (Polonya) ve Alberto Gutierrez (İspanya)’ın dahil olduğu uluslararası jüri ödül kazanan filimleri belirledi. Burak Erdoğan’ın yazıp yönettiği Yuva adlı kısa film bu filmler arasında En İyi Kısa Film ödülüne layık görüldü.

1995 Kayseri doğumlu Burak Erdoğan üniversiteyi kazanana kadar şehrimizde yaşadı ve şu an Yıldırım Beyazıt Üniversitesi İktisat Bölümü üçüncü sınıf öğrencisi. Būsam Film Akademisi’de aldığı Kısa Film eğitimiyle kamera arkasına geçerek yönetmenlik yaptığı ilk ve tek kısa film “Yuva” ile uluslararası bir başarı kazanan Burak Erdoğan kutlanmayı hak ediyor.

REİS BEY: Geçtiğimiz ay içerisinde gerçekleşen unutulmaz etkinliklerden biri şüphesiz Necip Fazıl Kısakürek’in önemli eserlerinden biri olan Reis Bey’in sahnelenmesiydi. Ankara Devlet Tiyatrosu tarafından sahnelenen oyun yaklaşık iki saat boyunca şehrimizin tiyatro severlerine unutamayacakları anlar yaşattı. Oyunda, görevinden hiç taviz vermeyen, yasalara son derece bağlı, kanun makinesi, taş kalpli bir ağır ceza reisinin vicdan muhasebesi anlatılıyor. İdam mahkumu genç, Reis Bey’e şöyle haykırıyor: “Reis Bey! Bu dünya dört köşe değildir. Mühürlü kalbinizin bir gün açılmasını dilerim! Beni asacaksınız! Fakat, ruhum sizi bu dünyada ve ötelede adım adım takip edecektir.” Reis Bey’i Özer Tunca yönetti. Bu oyun vesilesiyle şehrimizde Devlet Tiyatrosunun eksikliği ne derecede hissedildi ayrı bir merak konusu olarak buraya not edelim.

TÜRKİYE’NİN BİLİM MERKEZİ: Kayseri Bilim Merkezi şehir içinden gelen ziyaretçilerinin yanı sıra şehir dışından gelen okul gruplarını da bilim dünyasında benzersiz bir yolculuğa çıkarıyor. Hafta sonunu eğitim amaçlı değerlendirmek isteyen öğrenciler soluğu Kayseri Bilim Merkezi’nde aldı. Sivas, Tokat, Adana, Niğde, Nevşehir, Yozgat ve Kahramanmaraş’tan gelen 450 kişilik öğrenci grubu Kayseri Bilim Merkezi’ni ziyaret etti.

Farklı yaş gruplarındaki öğrenciler Kayseri Bilim Merkezi’nde bulunan sergi alanlarında bilim rehberleri eşliğinde bilgi edindiler. Planetaryumda da uzman

astronomlar eşliğinde astronomi eğitimi aldılar. Öğrenciler ayrıca atölyelerde de farklı etkinliklere katıldılar.

ŞEHİRİN ÇOCUKLARI, BİLİMİN ÇOCUKLARI: Şehrimizin geçmişini yad ederken, söz yerini bulduğunda mutlaka Kayseri’nin geçmişte Makarr-ı Ulema olduğunu vurguluyoruz. Eğer günümüzde bu mirasa sahip çıkacak adımlar atmazsak bu tür söylemler hamaset olarak kalacak. Kayseri Bilim Merkezi,

şehrimizin geçmişte sahip olduğu bu unvanı yeniden elde etmesi, geleneğimizle bağımızı bilim yönünden kurmanın bir adımını atması nedeniyle çok önemli. Ayrıca heyecan verici. Çocuklarımız günümüzün bilimsel gelişmelerini tanımazlarsa gelecekleri için endişe etmeliyiz. Öte yandan şehrimizin ilimle birlikte anılan geçmişiyle doğru bir ilişki kurabilmeleri de oldukça önemli. Kayseri Bilim Merkezi bu yönleriyle geçmişimiz, bugünümüz ve geleceğimiz arasında bir köprü görevi üstleniyor.

Çevre illerin de ilgi odağı haline gelen Kayseri Bilim Merkezi’nde, farklı yaş gruplarına hitap eden hafta sonu atölyeleri açılıyor. Bilim Merkezi’ndeki hafta sonu atölyelerinde bilimsel temalı atölyelerin yanı sıra, robotik, kodlama ve sanat temelli etkinlikler gerçekleştiriliyor. Hafta sonu

atölyelerinde katılımcılara gözlem ve uygulamalarla disiplinler arası bir bakış açısı kazandırmanın yanı sıra bilim ve bilimsel süreçler konusunda farkındalık oluşturulması amaçlanıyor. İki haftada bir değiştirilen atölye etkinlikleri ücretsiz olarak gerçekleştiriliyor. Böylelikle umut ediyoruz ki ilerleyen yıllarda bu şehrin çocukları, bu şehrin geçmişinin çocukları olarak bu şehrin yeniden eski namıyla anılmasına doğru yol alacaklar.

2 BİN 400 ÖĞRENCİYE 17 BİN KİTAP DAĞITILDI: Kitapla ilişkilerimiz daima şikayet konusu olmuştur. Nedense kitap okumak gençlerden beklenen bir vazife gibidir. Kitap okumak görev haline gelince gençlerimiz de kitapla doğru bir ilişki kurmakta zorlanıyor. Gençlerimizle bilinçli bir ilişki kurduğumuzda kitap okumanın, bilmenin ve öğrenmenin bir görev değil yararlı bir zevk olduğunu gençlerimizin zihninde yerleştirmemiz gerekiyor. İşte bu bilinçle, Büyükşehir belediyemizin gençler için oluşturduğu Genç KAYMEK başarı hikayeleri yazmaya devam ediyor. Belediye Başkanımız Mustafa Çelik ve Kayseri Milletvekili Taner Yıldız’ın da katılımıyla Genç KAYMEK’lerde sınavlara hazırlanan öğrencilere 17 bin yardımcı kitap dağıtıldı.

Mustafa Çelik, burada yaptığı konuşmada evine misafir olduğu yetim bir çocu-

Erciyes Kayak Merkezi, Uluslararası Standardlar Organizasyonu (ISO) Uluslararası Akreditasyon Forumu (IAF), Uluslararası Belgelendirme Birliği (IQNet), Türk Standardları Enstitüsü (TSE) ve Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK) tarafından verilen ISO 9001-2015 Kalite Yönetim Sistemi Belgesi ve Uluslararası Tanınırılık Belgesi olan IQNet’i almaya hak kazandı.

ğün Genç KAYMEK’in de desteğiyle Tıp Fakültesi’ni kazandığını anlatarak insana yatırım ve özellikle gençliğe yatırımın önemini vurguladı. Gençlere hitap eden sayın Çelik, insana yatırım konusuna her zaman öncelik ve önem verdiklerini ifade ederek, şehrimizi imar ederken insanımızı ihmal etmediklerini söyledi. KAYMEK hizmetlerinden de bahsettiği konuşmasında “KAYMEK şirketimiz Anadolu’da marka haline geldi. Bosna Hersek’in Mostar şehri de dahil olmak üzere 16 ilçemizin tamamında 50’den fazla KAYMEK tesisinde 650 kişiyle hizmet veriyoruz. Sadece bu dönem 95 branşta 11 bin kursiyerimiz kurs alıyor. Genç KAYMEK’te 13 ayrı tesiste ilkökul 3. sınıftan mezun gruba kadar 11 bin öğrenciye ders veriyoruz. Bu imkanı sadece şehir merkezinde değil tüm ilçelerde sunuyoruz. KAYMEK bünyesindeki bir başka birimimiz olan Huzur Çınarı’nın ise tek görevi aile. Yaptığı çalışmalarla aileleri kurtarıyoruz. Bu faaliyetlerle sadece bu yıl 21 bin kişiye ulaştı” dedi.

Mustafa Çelik başkanımız, bu yıl sınavlara hazırlanan 8. sınıftaki 1300 öğrenciye ve 12. sınıf ile mezun gruplardaki 1100 öğrenciye 17 bin kitabı ücretsiz dağıtacaklarını dile getirerek gerçek gönül belediyeçiliğinin bu çalışmalar olduğunu vurguladı. Genç KAYMEK öğrencilerine kitap dağıtım programı Şehir Tiyatrosu’nda gerçekleştirildi.

ERCİYES’E ÖDÜL: Şehrimizin sembolü olan Erciyes, Büyükşehir Belediyesinin büyük yatırımlarıyla Türkiye’nin en büyük ve gelişmiş kayak merkezi konumuna geldi. Erciyes’in, son teknoloji ile donatılmış mekanik tesisleri, Alpler standardında pistleri, donanımlı insan kaynağı, hizmet kalitesi ile dünya çapında bir kayak merkezi olduğu resmi olarak tescillendi. Erciyes Kayak Merkezi Türkiye’nin ilk ve tek profesyonel dağıtım şirketi Kayseri

Erciyes A.Ş. tarafından yönetiliyor. Erciyes A.Ş. yaptığı çalışmalar karşılığında dünya standartlarını belirleyen belgeleri birer birer elde ediyor. Erciyes Kayak Merkezi, Uluslararası Standartlar Organizasyonu (ISO) Uluslararası Akreditasyon Forumu (IAF), Uluslararası Belgelendirme Birliği (IQNet), Türk Standardları Enstitüsü (TSE) ve Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK) tarafından verilen ISO 9001-2015 Kalite Yönetim Sistemi Belgesi’ni ve Uluslararası Tanınırılık Belgesi olan IQNet’i almaya hak kazandı.

Erciyes A.Ş. TSE’nin denetimleri sonucu tam puanla Kalite Yönetim Sistemi’ni başarıyla uyguladığını ISO 9001-2015 belgesi ile ispatlayıp, IQNET sertifikası ile de kalitesini global olarak onaylattı. TSE Bölge Koordinatörü Mahmut Ulaş, ISO

9001 ve IQNet belgelerini Büyükşehir Belediye Başkanımız Mustafa Çelik’e verdi.

Belgeyi alan sayın Mustafa Çelik, Erciyes Kış Sporları Merkezi’ni, aldıkları standart belgesiyle taçlandıklarını söyledi. Uluslararası ISO 9001 ve IQNet belgelerini alarak Erciyes’i uluslararası seviyede bir kaliteye ulaştırdıklarını vurguladı. “Buradaki tesislerimiz, servis, acil durum hizmetleri gibi tüm çalışmalar bir bütün olarak incelendi ve kalitesi bu sertifikasyonla belgelenmiş oldu. Türkiye’de kayak merkezleri içinde sadece Erciyes Kış Sporları Merkezi bu belgeyi almaya hak kazandı. Şu anda sadece Erciyes kalite belgeli bir kayak merkezi durumunda. Yaptığımız hizmetlerin ne derecede kaliteli ve nitelikli olduğu belgelenmiş oldu” diye konuştu.

HAYRAN EDEN MÜZE: Milli Eğitim Bakanımız Ziya Selçuk, Kayseri Lisesi Milli Mücadele Müzesi'ne ziyaret etti. Ziya Selçuk, Kayseri Lisesi Milli Mücadele Müzesi'ne Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik'in yanı sıra Vali Süleyman Kamçı, milletvekilleri Mustafa Elitaş, Taner Yıldız ve İsmail Emrah Karayel ve bürokratlarla birlikte geldi.

Bakan Selçuk tarihî lise binasına hayran kaldı. Ziyaret sırasında Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik, Bakan Selçuk'a müzeyle ilgili bilgiler verdi. Konuşmasında fiziki yatırımlar yaparken kültür sanat çalışmalarını ihmal etmediklerini ifade ederek, şehrin kültür hayatına önemli katkılar sunan "Şehir Kültür Sanat" ve "Düşünen Şehir" dergilerini gösterdi. Büyükşehir Stratejik Araştırma Merkezi kurduklarını ve bu merkez bünyesinde Şehir Akademi ve Film Akademi oluşturduklarını ifade ederek bu kapsamdaki çalışmalardan bahseden Başkan Çelik, geçen ay yapılan Kitap Fuarı'nın başarısını vurguladı. "Türkiye'nin en iyi kitap fuarlarından birini yapıyoruz. Fuarımıza 670 bin ziyaretçi geldi" dedi.

Yapılanları bir cümle ile değerlendiren Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk, "Başkanım sanat okulu kökenli ve sanatını burada konuşturmuş" dedi.

Bakan Selçuk'a ziyaretinde Büyükşehir Belediyesi'nin yayımladığı "Medeniyetler Şehri Kayseri" kitabını takdim eden Başkan Çelik, kütüphane yatırımları hakkında da bilgi verdi. Kayseri'ye 800 kişilik merkez kütüphane olmak üzere modern kütüphaneler kazandırdıklarını vurgulayarak, Meryem Ana Kilisesi binasında ve Talas'ta yapacakları 24 saat hizmet verecek Türkiye'ye örnek kütüphaneler hakkında da açıklamalarda bulundu.

Taş Mektep olarak da bilinen tarihî Kayseri Lisesi binasından çok etkilenen Bakan

Selçuk, daha sonra müzeyi gezdi. Bakanımıza müzeyle ilgili bilgiler verildi. Milli Mücadele Müzesi'ni çok beğenen Bakan Ziya Selçuk, beraberindekilerle ilk meclisi simgeleyen kürsüde hatıra fotoğrafı çekti.

Başkan Mustafa Çelik, Milli Eğitim Bakanı Selçuk'a müzede yapılan eğitim çalışmalarından da bahsetti. Bu kapsamda çocuklara verilen atölye çalışmaları takip edildi. Çocuklarla yakından ilgilenen Ziya Selçuk, onlara çeşitli hediyeler verdi.

meydan döner

Döner yemek istiyorsan Meydan'a gel!

Meydan Döner
Cumhuriyet Meydanı
Küme Evler No:1 Kayseri

ETİYOPYA'DAN KARDEŞLİK TALEBİ: Etiyopya'nın Oromia bölgesinden bir heyet Kayseri ile işbirliğini geliştirmek için şehrimize geldi. Başkanımız Mustafa Çelik'i ziyaret eden heyet, Kayseri ile kardeş şehir olma taleplerini iletti. Başkanımız Mustafa Çelik de Bilal-i Habeşi'nin torunlarıyla kardeş olmaktan mutluluk duyacaklarını belirtti.

Mustafa Çelik konuklarına Kayseri hakkında bilgi verdi. Kayseri'nin ekonomik yönden son derece güçlü bir şehir olduğunu ifade ederek, "İşbirliği yapılabilecek en iyi şehir Kayseri. Diğer şehirlerden daha hızlı büyüyen ve daha planlı gelişen bir şehriz" dedi.

Oromia Yatırım Komisyonu Komiseri Reshid Muhaba da Oromia bölgesinin Etiyopya'nın en önemli ekonomi bölgesi olduğunu belirtti. Kayseri'yi çok beğendiklerini ve ekonomik ilişkileri geliştirmek istediklerini vurgulayan Muhaba, Oromia bölgesindeki şehirlerden Türk iş adamlarının fabrikaları bulunan Adama şehri ile Kayseri'nin kardeş şehir olmasını istediklerini kaydetti. Başkanımız sayın Çelik de bu konuda gerekli çalışmalar yapacaklarını söyledi ve "Etiyopya'yı seviyoruz. Bilal-i Habeşi'nin torunlarıyla kardeş olmak isteriz" dedi.

DİĞER ETKİNLİKLER: Şehrimizde bir çok sivil toplum kuruluşu konferanslar, seminerler düzenliyorlar. Bunların takibi de ayrı bir takvime dikkat etmemizi gerektiriyor. Çünkü bu kapsamda yazarlar, akademisyenler şehrimize misafir oluyorlar. Daha dar kapsamlı seminerler, dersler de düzenli olarak devam ediyor. Sosyal medyadan ve değişik yerlere asılan afişlerden şehrimizdeki hareketlilik hakkında fikir sahibi olmak mümkün. Deyim yerindeyse yediden yetmişe her yaşa ve ilgi alanına hitap eden etkinlikler söz konusu. Mesela Tuğba Ogüç'ün yazdığı ve yönetmenliğini üstlendiği Köstebekgiller adlı müzikal çocuklar için sergilendi. İl Kültür Merkezi'nde sahnelenen müzikal çocuklarımız adına bir beklentiye karşılıdı. Çocuklarımız için sahnelenen diğer müzikal tiyatro gösterileri de Harika Kanatlar ve Elif'in Düşleri oldu. Yetişkin tiyatroseverler geçtiğimiz ay Tiyatrokare'nin sahnelediği Leyla'nın Evi adlı oyunda tanınmış tiyatro sanatçılarını izleme fırsatı buldular. Sadece tiyatro değil elbette birçok konser ve gösteri de izleyicisiyle buluştu. Mesela gençlerin beğenerek takip ettiği Mabel Matiz konseri ve Kaan Sekban'ın tek kişilik gösterisi de akla gelebilecek etkinliklerdendi.

İNSAN HAKLARI AFİŞ YARIŞMASI: Geçtiğimiz aylarda duyurusu yapılan, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin kabulünün 70. Yılı kutlamaları kapsamında Nuh Naci Yazgan Üniversitesi tarafından düzenlenen afiş yarışması sonuçlandı. Dereceye girenler belli oldu. Birincilik ödülünü Cihan Aydoğdu, ikincilik ödülünü Soner Arslan, üçüncülük ödülünü de Mehmet Ali Esmer kazandı.

DEĞİŞEN DÜNYA VE TÜRKİYE: Erciyes Üniversitesi'nde "Değişen Dünya ve Türkiye" konulu panel düzenlendi. Edebiyat Fakültesi Konferans Salonu'nda düzenlenen etkinliğe, Edebiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Ali Aktan, İl Sağlık Müdürü Ali Ramazan Benli ile çok sayıda akademik personel ve öğrenci katıldı.

Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Cengiz Kartın'ın moderatörlüğünü yaptığı panelde, Yazar Prof. Dr. Mim Kemal Öke ve Doç. Dr. İsmail Şahin, değişen dünya ve değişen dünyada Türkiye'yi anlattı.

20. GELENEKSEL BOZLAK USTALARI ŞÖLENİ: Köklü kuruluş olmak demek biraz da yıllara meydan okumak demek. Bununla birlikte istikrarlı bir şekilde üzerine aldığı işleri sürdürmek de gerekiyor. Heyecanla başlanan bir çok etkinlik, istikrarlı ve ısrarlı bir şekilde üzerine gidilmediği için tarihin tozlu sayfalarına karışıyor. Bu yüzden "geleneksel" ifadesi hafife alınır bir hale gelmişti çoktandır. Erciyes Üniversitesi artık köklü bir kurum olma özelliğini kazanmış görünüyor. Bunun göstergelerinden biri 20 yıldır düzenlenen Bozlak Ustaları Şöleni.

Erciyes Üniversitesi Rektörlüğü tarafından, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Kırşehir Abdallar Müzik ve Oyun Topluluğunun katkılarıyla, "20. Geleneksel Bozlak Ustaları Şöleni" düzenlendi. Sabancı Kültür Sitesi'nde düzenlenen etkinlikte, saz, davul, zurna, keman ile birbirinden güzel eserleri

seslendiren bozlak ustaları, salondaki dinleyicilere unutulmaz bir gece yaşattı. Sanatçıların seslendirdiği halk müziği parçalarına, zaman zaman dinleyiciler de eşlik etti.

UMUT YOLU: Abdullah Gül Üniversitesi'nin hayata geçireceği Umut Yolu Projesi, ortaöğretim düzeyindeki Suriyeli mültecilerin ve Türk gençlerin kişisel ve mesleki kapasitelerini güçlendirmeyi, yüksek öğrenim ve gençlik fırsatlarına yönelik programlara katılımlarını artırmayı; Suriyeli ve Türk gençlerin birbirlerine karşı ön yargılarını kırmayı ve sosyal entegrasyonlarını kolaylaştırmayı hedefliyor.

"Umut Yolu Projesi", Abdullah Gül Üniversitesi'yle Avrupa Birliği tarafından finanse edilen ve Alman Akademik Değişim Servisi (DAAD), British Council, Campus France ve Nuffic tarafından yürütülen HOPES Projesi'nin hibe programının parçası olarak yürütülüyor. HOPES programı, yenilikçi eğitim projelerine destek vererek, ortaöğretim düzeyindeki Suriyeli mültecilerin ve Türk gençlerin yüksek öğrenim ve diğer eğitim programlarına katılım düzeylerinin artırılmasını hedefliyor. HOPES hibe programı kapsamında Türkiye, Lübnan, Ürdün, Kuzey Irak, Mısır ve Suriye'de toplam 14 projeye destek verildi. Umut Yolu, Türkiye'den seçilen 2 projeden biri.

ENGELLİLERE UMUT OLMAK İSTİYOR:

Doğuştan görme engelli Caner Mutlu 28 yaşında girdiği üniversite sınavında Kayseri Üniversitesi Mustafa Çıkrıkçıoğlu Meslek Yüksekokulu El Sanatları Bölümü'nü kazandı. Görme engelli bir insanın özel yetenek isteyen bu bölümde öğrenim görebileceğini herkese göstermenin gururunu yaşadığını ifade eden Mutlu, "El sanatları bölümünü kazanarak, hayattan umudumuzu kesmediğimizi, yeteneklerimizin farkına vardığımızı herkese göstermek istedim. Benimle aynı kaderi paylaşanlara umut olmak istiyorum" dedi. El sanatları bölümünde öğrenim görmek için çocukluk hayali olduğunu belirten Caner, bu bölümü isteyerek yazdığını dile getirdi. Görme engelli arkadaşlarının bazı bölümleri tercih etmeye çekindiğini söyleyen Caner, korkmasınlar, hayata küsmesinler, azmetsinler, hayat karşısında yenilmesinler diyerek diğer görme engelli arkadaşlarına çağrıda bulundu.

İLETİŞİM ÇAĞINDA İLETİŞİMSİZLİK KONFERANSI: Kayseri Üniversitesi İnovatif Düşünce Öğrenci Kulübü tarafından "İletişim Çağında İletişimsizlik" konulu konferans düzenlendi. Gaziantep Üniversitesi Öğr. Gör. Zaim Başaslan, "İletişim Çağında İletişimsizlik" konulu konferansında iletişimin önemine dikkat çeken bir konferans gerçekleştirdi. Turizm Fakültesi Konferans Salonu'nda düzenlenen etkinliğe, Kayseri Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Kurtuluş Karamustafa, İl Milli Eğitim Müdürü Celalettin Ekinci, Meslek Yüksek Okulu Müdürü Doç. Dr. Ercan Karaköse ile çok sayıda akademisyen katıldı.

İŞKUR'DAN İŞ VE MESLEK SEMİNERİ: Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından Erciyes Üniversitesi ve Kayseri Üniversitesi öğrencilerine yönelik "İş Başı Eğitim Programı" düzenlendi. Kayseri Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Konferans Salonu'nda gerçekleştirilen etkinliğe, Kayseri Üniversitesi rektörü, rektör yardımcısı, akademisyenler ve İŞKUR yetkilileriyle birlikte çok sayıda öğrenci katıldı.

Seminerde İŞKUR faaliyetleri hakkında katılımcılara ayrıntılı bilgiler verildi. İŞKUR'un ulusal istihdam politikalarını belirleyen, korunması ve geliştirilmesi için çalışan bir kurum olduğu belirtildi. Ayrıca işsizliğin önlenmesinde rol üstlendiği, işgücü piyasalarının en önemli aktörlerinden biri olduğu da konuşulan konular arasındaydı.

Açılış konuşmaların ardından, iş ve meslek danışmanları katılımcılara ve özellikle gençlere "İş Başı Eğitim Programı" hakkında bilgiler verdi.

**TURKISH
AIRLINES**

HAYAT HIZLI. ANI YAŞAMAK, YENİ OLANI KEŞFETMEK GEREK:
**TÜRK HAVA YOLLARI MOBİL UYGULAMASI
YENİLENDİ**

TURKISHAIRLINES.COM

A STAR ALLIANCE MEMBER

